

časopis gréckokatolíckej cirkvi • 40. ročník • číslo 14 – 15 • 06.07.2008

slovo

**Svätý Roman Sladkopevec
Príhovor Svätého Otca Benedikta XVI.**

**Ku koreňom našej viery
40 rokov od obnovenia činnosti našej cirkvi**

**Bola to doba očisty?!
Rozhovor s otcom Jozefom Knežom
nielen o roku 1968**

NESTAŇ SA OTROKOM!

Hľadáte prácu v zahraničí? Dajte si pozor!

RAKOVEC NAD ONDAVOU

Chrám Presvätej Bohorodičky Ochrankyne

Milan MOJŽIŠ

Prvá správa o Rakovci nad Ondavou sa nachádza v listine z roku 1252. Farnosť patrí do protopresbyterátu Michalovce. Starý chrám zasvätený Pokrovu Presvätej Bohorodičky je z roku 1760 a bol postavený v barokovo-klasicistickom štýle. Od 17. apríla 1939 bola farnosť sídlom generálneho vikára (o. Antona Tinka) tej časti Mukačevskej eparchie, ktorá pripadla bývalej Československej republike. V tejto obci sa 22. augusta 1857 narodil Štefan Miklósy, prvý hajdúdorožský biskup.

S výstavbou nového chrámu začali veriaci v roku 1998. Autori návrhu – Ing. arch. Ladislav Fischer a Ing. Jozef Polák zvolili za zjednocujúci symbol rovno-

ramenný grécky kríž. Patrónkou chrámu je Presvätá Bohorodička Ochrankyňa.

Hlavným projektantom stavby chrámu bol Ing. Jozef Polák, autormi konštrukcie ikonostasu Michal Laco z Humenného a Blažena Dzurjaniková z Michaloviec, ktorá aj napísala ikony na ikonostas a za prestolom. Autormi bohostánku boli už spomínaná Blažena Dzurjaniková a tunajší farník Pavel Novák, ktorý tiež navrhol a vyrobil ďalšie zariadenie chrámu.

12. novembra 2000 v rámci misijných dní vo farnosti biskup Mons. Milan Chatur posvätil prestol a po dokončení chrámu a úprave okolia ho 5. augusta 2001 celý slávnostne posvätil.

Chrám bol postavený z darov nadácií *Renovabis, Kirche in Not, Pro Domo Dei*, rodiny Vincenta Obsitnika, rodáka z far-

nosti, terajšieho veľvyslanca USA na Slovensku, zo zbierok v iných farnostiach, z podpory obecného úradu a z darov veriacich.

Tento chrám stavali veriaci s veľkou láskou a je pre nich

miestom, kde môžu oslavovať Pána a pri Ježišových nohách nabrať novú silu pre život podľa viery, lebo „tu je naozaj dom Boží a tu je brána do neba“ (Gn 28, 17). ■

HUMENNÉ-DUBNÍK

Chrám Zoslania Svätého Ducha

Ľuboslav PULŠČÁK

Farnosť Zoslania Svätého Ducha sa nachádza na úpätí malého vŕšku za bývalými vojenskými kasárňami, terajším Záchytným táborom pre utečencov v Humennom. Tvoria ju veriaci z rôznych kútov Slovenska, ktorí prišli do Humenného za rodinou, prácou alebo boli vystahovaní zo svojich pôvodných domovov.

Gréckokatolícka farnosť Humenné-Dubník bola zriadená Mons. Jánom Hirkom, vtedajším prešovským biskupom, 1. augusta dekrétom z 29. júla 1999 vyčlenením z farnosti Humenné-mesto.

Neoficiálny zrod farnosti na Dubníku sa začal po páde režimu, keď sa naplnila túžba mnohých veriacych vystavať

Snímka: Mária Zárayová

si svoj vlastný chrám ako náhradu za zbúrané chrámy v ich rodiskách. O tento chrám bojovali už po presídlení s bývalou komunistickou vládou, no neúspešne.

Stavba chrámu sa začala za pôsobenia o. Michal Roška.

Základný kameň posvätil pápež Ján Pavol II. 22. apríla 1990. Hlavným projektantom bol Ing. architekt Stanislav Smatana a projektantom Ing. architekt Vladimír Kačala. Prvé výkopové a betonážne práce na stavbe chrámu sa začali v júli 1991.

Počas stavby sa tu postupne vystriedali niekoľkí kňazi: o. Vasil Kormaník, o. František Čitbaj, o. Miroslav Hricík, o. Vojtech Rosík a o. Daniel Šarišský. Po niekoľkoročnom úsilí bol chrám 29. mája 1998 skolaudovaný a následne posvätený 31. mája 1998 na sviatok Zoslania Svätého Ducha.

Slávnostnú posviacku vykonal vtedajší sídelný biskup Mons. Ján Hirka.

Architektúra chrámu je novodobá v tvare polkruhu. Interiér chrámu je priestranný, príjemný, no strohý. Svätyňa má tvar trojuholníka – symbol Najsvätejšej Trojice, ktorej maľba z roku 1996 sa nachádza na stene za prestolom. Autorkou je Ludmila Malchárová. Ikonostas tvorí základný rad ikon s evanjelistami na kráľovských dverách. ■

Neprehliadnite

Svätý Roman Sladkopevec 4 – 5

Príhovor Svätého Otca Benedikta XVI. na jeho generálnej audiencii v Ríme.

Ku koreňom našej viery 12 – 13

Pred 40 rokmi sa po *Prešovskom sobore* obnovila činnosť našej cirkvi.

Tápanie v temnote stáročí 14 – 15

Odkiaľ sú na Slovensku gréckokatolíci? Jedni tvrdia, že sú to prisťahovalci. Iní, že ide o pôvodné obyvateľstvo, ktoré prijalo vieru od sv. Cyrila a Metoda.

Bola to doba očisty?! 16 – 17

Otec Jozef Knežo, dlhoročný kňaz vo Vysokej nad Uhom a bývalý michalovský dekan, spomína na rok 1968 a všetko, čo mu predchádzalo v jeho požehnanom živote.

Boh ako tajomstvo 18 – 19

Aký je Boh? Kto to je? Poznáme ho?

Pravda o eure 20

O pol roka zanikne naša mena – Slovenská koruna. Nahradí ju oveľa silnejšie euro. Čo robiť, ako neprerobiť a prečo je dobré i zlé, že koruny zameníme za eurá?

Veľký dar nielen pre Európu 30 – 31

Pápež Ján Pavol II. bol pre Cirkev a svet veľkým darom, ktorý ich výrazne zmenil.

Šašová a jej zázračná ikona 32 – 33

Gréckokatolíci na Slovensku majú veľa pútnických miest. Niektoré však upadli do zabudnutia. Jedným z nich je aj Šašová.

Nestaň sa otrokom! 34 – 35

Mnohí cestujú za prácou do zahraničia. No existujú prípady, keď sa človek dostane do osídíel mafie a skončí v otroctve.

Cirkev je na skale

Takmer pravidelne prinášajú médiá správy o rôznych zemetraseniach, pri ktorých aj mohutné budovy s hlbokými základmi v zemi padajú. Pritom hynú nevinní ľudia, ktorí ani netušili, čo ich čaká. Uvažujúci človek sa pri takýchto správach v duchu pýta: jestvuje na svete niečo pevné a neotrasiatelné, čo nezničí žiadne zemetrasenie, orkán, povodeň alebo aj vedomá práca človeka?

Prostredníctvom evanjelií sa dozvedáme jednu dôležitú zjavenú pravdu, že Ježiš Kristus založil Cirkev, ktorá je tiež v určitom zmysle budovou. On sám je základným kameňom a my sme boli pri krste ako stavebné kamene pričlenení ku Kristovi a spolu s ním tvoríme jednu živú duchovnú stavbu. Cirkev nepovstala z ľudského rozhodnutia, ale z Božej vôle. Sám Kristus jej dal prísľub, že žiadna ľudská ani diabolská moc ju nepremôže (porov. Mt 16, 18), lebo je postavená na skale. Toto vedomie nás chráni pred rušivými obavami a napĺňa nás istotou a pokojom. My kresťania nielen tvoríme, ale taktiež veríme v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev.

Duchovnú stavbu Kristovej cirkvi začali pre našich predkov budovať apoštoli Slovanov sv. Cyril a Metod. V dvetisícročnej reťazi evanjelizácie všetkých národov tvoria významné ohnivé, ktoré nedokázali pochovať ani lopaty histórie. Spojili model východného kresťanstva s princípom jednoty Katolíckej cirkvi. Božie slovo hlásali a pravdám viery učili v zrozumiteľnom jazyku, aby sa tak stali priekopníkmi evanjelizačnej metódy inkulturácie (vsadenia evanjelia do miestnej kultúry). Slováci sú prvými a bezprostrednými dedičmi cyrilo-metodského duchovného bohatstva a tradície, ktorá sa stala súčasťou nášho národného a kresťanského povedomia, neoddeliteľnou a podstatnou súčasťou Grécko-katolíckej cirkvi a slovenských dejín. Bez kresťanstva, zakotveného v spoločenstve Cirkvi, by sme ťažko obstáli v dejinných skúškach ako národ. Je to niečo úžasné, na čo môžeme byť právom hrdí.

ThDr. Michal Hospodár, PhD.
predseda redakčnej rady

Dnešný človek často hľadá na vieru ako na príťaž, akési historické jarmo, ktoré sa mu nechce niesť. Neustále uteká pred Božej tváre, na svoju vlastnú škodu. Bojí sa náboženskej viery spojenej s mravnou výchovou, lebo by musel zmeniť svoj hriechy spôsob života. Viera sa nevyčerpáva v okázalých spomienkach na históriu akokoľvek slávnou a hrdú, ale je novým aktuálnym prežívaním spoločenstva s Bohom v Svätom Duchu. Práve takáto viera oslobodzuje človeka a dáva mu nový všestranný rozlet. „Kristus je ten istý včera, dnes i naveky,“ pripomína nám autor Listu Hebrejom. Viera sprevádzala našich predkov po celé tisícročie. Aj dnes pomáha dať všedným skutočnostiam nášho života nový význam a dovoľuje, aby sme hľadali aj do budúcnosti s nádejou a kresťanským optimizmom. Kto chce v súčasnosti vyhnať Krista z kultúrneho a verejného života do súkromia, popiera slovenské dejiny a celý ich zmysel, zrádza cyrilo-metodské dedičstvo a ešte raz vyháňa Metodových žiakov do cudziny.

Keď si začiatkom júla pripomínáme štátny i cirkevný sviatok našich patrónov a s ním slávnou cyrilo-metodskú tradíciu, uvedomme si, že poklad živej viery nemožno zaobaliť do významenaní, osláv, sympózií, patrocínií chrámov a pod. Ona je formujúca sila pre každodenný život jednotlivcov podľa evanjelia, čo je prínosné pre spoločenský život aj štát. V roku štyridsiateho jubilea opätovného povolania Gréckokatolíckej cirkvi chceme vzácne dedičstvo viery a cyrilo-metodskej tradície aj dnes chrániť a zveľadovať. ■

slovo

Časopis gréckokatolíckej cirkvi
<http://slovo.grkatpo.sk/>

VYDAVATELIA
Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov,
Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 00179205
Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622
Cirkevné schválenie: Gréckokatolícky arcibiskupský
a metropolitný úrad v Prešove, č.j. 3317/99.

ŠÉFREDAKTOR
ThLic. Juraj Gradoš (sefredaktor@grkatpo.sk)
ZÁSTUPCA ŠÉFREDAKTORA
Mgr. Drahomíra Kolesárová (slovo@grkatpo.sk)

CENZOR
Anton Mojžiš

REDAKTORI
PaedDr. Helena Krenická (slovo1@grkatpo.sk)
Mgr. Marica Kipikašová (slovo2@grkatpo.sk)

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
PhDr. Adriana Matoláková

ADRESA REDAKCIE
SLOVO, Hlavná 1, P. O. Box 204, 080 01 Prešov
tel.: 051 – 7731 481, 0911 711 263

ČÍSLO ÚČTU
400 180 6151/7500, SWIFT KÓD: CEKO SK BX,
špecifický symbol: 2008

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku. Za obsah inzerátov neručíme.

TLAČ A DISTRIBÚCIA
AlfaPRINT, Martin
ISSN 1335-7492

TITULNÁ STRANA
Odpust v Gréckokatolíckom kňazskom seminári
bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča
(Snímka: Archív seminára)

Pri generálnej audiencii 21. mája tohto roka sa Benedikt XVI. dotkol nám dobre známeho svätého Romana Sladkopevca (Melodusa), ktorý je patrónom nášho bohosloveckého zboru a ktorému sa pripisuje aj autorstvo prvého akatistu – Akatistu k Presvätej Bohorodičke.

Svätý Roman Sladkopevec

Drabí bratia a sestry,

po rade katechéz o cirkevných otcoch by som dnes chcel hovoriť o málo známej postave – o Romanovi Melodusovi, ktorý sa narodil okolo roku 490 v Emise (dnešnom Homse) v Sýrii. Tento teológ, básnik a skladateľ patrí k veľkému zástupu tých teológov, ktorí teológiu premenili na poéziu. Spomeňme si len na jeho spolurodáka sv. Efréma Sýrskeho, ktorý žil dvesto rokov pred ním. No môžeme si pripomenúť aj západných teológov, napríklad sv. Ambróza, ktorého hymny sú dodnes súčasťou našej liturgie a dotýkajú sa našich srdc, alebo teológa a veľkého mysliteľa sv. Tomáša, ktorý zanechal hymny na zajtrajšiu slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi. Spomeňme aj sv. Jána z Kríža a mnohých ďalších. Viera je láska, a preto vytvára poéziu a hudbu. Viera je radosť, a preto vytvára krásu.

Roman Melodus je jedným z nich – teológ, básnik a skladateľ. Po prvých kontaktoch s gréckou a sýrskou kultúrou vo svojom rodnom meste sa presťahoval do Beritu (dnešného Bejrútu), kde sa zdokonalil v klasickom vzdelaní a v rétorických schopnostiach. Bol vysvätený za trvalého diakona (okolo roku 515) a tri roky pôsobil ako kazateľ. Pred koncom vlády Anastázia I. (približne roku 518) sa presťahoval do Konštantínopola a usadil sa v kláštore pri Kostole Theotókos (Bohorodičky). Tu sa odohrala kľúčová udalosť jeho života: Sinassarius informuje, že sa mu vo sne zjavila Božia Matka a darovala mu básnickú charizmu. Mária mu totiž prikázala zhltnúť zvitok. Keď sa nasledujúce ráno zobudil – bol sviatok Narodenia Pána – Roman zvolal z kazateľnice: „Dnes Panna porodí Transcendentného“ (hymnus O narodení I., Prológ). Stal sa tak z neho kazateľ-spevák a zostal ním až do svojej smrti (po roku 555).

Roman sa zapísal do dejín ako jeden z najvýraznejších autorov liturgických hymnov. V tých časoch bola homília pre veriach prakticky jedinou príležitosťou

katechetického poučenia. Roman sa tak stáva významným svedkom náboženského cítenia svojej doby, ale aj živého a originálneho spôsobu katechézy. Jeho skladby nám umožňujú uvedomiť si tvorivosť takejto formy katechézy, tvorivosť teologického myslenia, estetického cítenia a posvätnéj hymnografie tých čias. Miesto, kde Roman kázal, bola svätyňa na predmestí Konštantínopola. Vystupoval na kazateľnicu uprostred kostola a prihovárал sa spoločenstvu, využívajúc pomerne okázalú scénu – nástenné maľby alebo ikony na kazateľnici – a niekedy si pomáhal aj dialógom. Jeho homílie boli metrickými spevmi, ktoré sa nazývali kontakciony. Slovo kontakcion, malá palica, odkazuje zrejme na paličku, okolo ktorej je obtočený zvitok liturgického alebo iného rukopisu. Takýchto kontakcionov, ktoré sa nám zachovali pod Romanovým menom, je 89. Tradícia mu ich však pripisuje až tisíc.

Každý kontakcion je zložený spravidla z osemnástich až dvadsiatich štyroch strof s rovnakým počtom slabík štruktúrovaných podľa vzoru prvej strofy (irmo). Rytmické prízvuky veršov všetkých strof sú pripodobnené tým z irmu. Každá strofa sa končí zvyčajne

identickým refrénom (efimnio), ktorý vytvára básnický celok. Okrem toho začiatkové písmená každej strofy odkazujú na meno autora (akrostich), ktoré často predchádza prívlastok „pokorný“. Hymnus je zakončený modlitbou vzťahujúcou sa na udalosť, ktoré sa ním oslavujú alebo pripomínajú. Na záver biblického čítania Roman spieval prológ, a to vo forme modlitby alebo prosby. Ohlasoval takto tému homílie, a potom vysvetľoval refrén, ktorý sa zborovo opakoval na konci každej strofy, ktorú prednášal dôrazne a nahlas.

Výrečný príklad predstavuje kontakcion z Veľkého piatka: ide o dramatický dialóg medzi Máriou a jej synom, ktorý sa odohráva na krížovej ceste. Mária hovorí: „Kam ideš, syn môj? Prečo tak rýchlo končíš beh svojho života? Nikdy by som neverila, ó, synu, že ťa uvidím v takomto stave, ani by som si nikdy nepredstavovala, že by zúrivosť bezbožných mohla dospieť až tak ďaleko, že by vzťahli na teba ruky proti akejkoľvek spravodlivosti.“ Ježiš odpovedá: „Prečo plačeš, mať moja? ... Či nemám trpieť? Či nemám umrieť? Ako by som potom mohol zachrániť Adama?“

Snímka: campus.belmont.edu

Grécka ikona Akatistu k Presvätej Bohorodičke.

Máriin syn matku utešuje, ale ju aj odkazuje na jej úlohu v dejinách spásy: „Odlož teda, matka, odlož svoju bolesť:/ nárek ti nepatrí, pretože si bola nazvaná milostiplná.“ (Mária pod krížom, 1 – 2; 4 – 5)

V hymne o Abrahámovej obete si potom Sára vyhradzuje pre seba rozhodnutie o Izákovom živote. Abrahám hovorí: „Keď Sára vypočuje, môj Pane, všetky tvoje slová,/ poznajúc túto tvoju vôľu, povie mi:/ « Ak ten, kto nám ho dal, ho berie späť, prečo nám ho dal?/ ... Ty, ó, stavec, nechaj mi môjho syna,/ a keď ho bude chcieť ten, kto ťa povolal, musí to povedať mne».“ (Abraháмова obeta, 7)

Roman nepoužíva vznešenú gréčtinu byzantského dvora, ale jednoduchú, blízku reči ľudu. Chcel by som tu uviesť príklad jeho živého a veľmi osobného spôsobu hovorenia s Pánom Ježišom. Nazýva ho „zdrojom, ktorý nepáli, a svetlom proti temnotám“ a hovorí: „Horím túžbou držať ťa v rukách ako lampu;/ kto totiž prináša lampu medzi ľudí, je ožiarený bez toho, aby sa popálil./ Ožiar ma teda ty, ktorý si neuhasiteľnou lampou.“ (Sviatok uvedenia alebo stretnutia, 8)

Presvedčivá sila jeho kázni bola založená na dokonalom súlade medzi jeho slovami a skutkami. V jednej modlitbe hovorí: „Daj, aby bol môj jazyk jasný, môj Spasiteľu, otvor moje ústa,/ a keď mi ich naplníš, zasiahni moje srdce, aby moje konanie/ bolo v súlade s mojimi slovami.“ (Poslanie apoštolov, 2)

Preskúmame teraz niektoré jeho hlavné témy. Základnou témou jeho kázania bola jednota Božieho konania v dejinách, jednota medzi stvorením a dejinami spásy, jednota medzi Starým a Novým zákonom.

Ďalšou dôležitou témou je pneumatológia, teda náuka o Svätom Duchu. Na sviatok Turíc zdôrazňuje kontinuitu medzi Kristom, ktorý vystúpil do neba, a apoštolmi, teda Cirkvou, a takto oslavuje misijnú činnosť vo svete: „Božskou mocou získali všetkých ľudí;/ vzali si Kristov kríž ako pero,/ slová použili ako siete a chytili do nich svet,/ Slovo mali ako dômyselnú udicu,/ ako návnada im poslúžilo telo zvrchovaného Vládcu vesmíru“ (Turíce 2; 18).

Ďalšou ústrednou témou bola kristológia. Nezachádza pritom do zložitých koncepcií teológie, ktoré boli v tých časoch veľmi diskutované a pre ktoré tak veľmi utrpela jednota nielen medzi teológmi, ale aj medzi kresťanmi v Cirkvi. Hlásal kristológiu jednoduchú, no základnú, kristológiu veľkých koncilov. Roman bol však predovšetkým blízky ľudovej zbožnosti – napokon aj koncepcie veľkých koncilov sa

zrodili z ľudovej zbožnosti a z poznania kresťanského srdca –, a preto zdôrazňuje, že Kristus je pravý človek a pravý Boh, a ako pravý Bohočlovek je jedinou osobou, syntézou stvorenia a Stvoriteľa. V jeho ľudských slovách počujeme hovoriť samotné Božie Slovo. „Kristus bol človekom,“ hovorí, „ale bol aj Bohom,/ nebol však rozdelený na dvoje: je jeden, syn Otca, ktorý je len jeden.“ (Pašie 19)

Pokiaľ ide o mariológiu, Roman – vďačný Panne Márii za dar básnickej charizmy – spomína ju temer vo všetkých hymnoch a venuje jej najkrajšie kontakiony: Narodenie, Zvestovanie, Božské materstvo, Nová Eva.

A nakoniec jeho morálne ponaučenia – vzťahujú sa na posledný súd (Desať panien II). Vedie nás k tomuto okamihu pravdy nášho života, k stretnutiu so spravodlivým Sudcom, a preto vyzýva na obrátenie cez pokánie a pôst. V pozitívnom zmysle má kresťan praktizovať milosrdnú lásku, dávať almužnu. Zdôrazňuje primát lásky pred odriekaním, a to v dvoch hymnoch – Svadba v Káne a Desať panien. Láska je najväčšia zo všetkých čností. „Desať panien malo čnosť nedotknutého panenstva,/ u piatich z nich však tvrdá prax neprinesla ovocie./ Ostatné svietili lampami lásky k ľudstvu,/ preto ich ženích pozval.“ (Desať panien, 1)

Chvejúce sa človečenstvo, planúca viera a hlboká pokora prenikajú všetkými spevmi Romana Melodusa. Tento veľký básnik a skladateľ nám pripomína celý poklad kresťanskej kultúry zrodenej z viery, zrodenej zo srdca, ktoré sa stretlo s Kristom, Božím Synom. Z tohto kontaktu srdca s Pravdou, ktorá je Láskou, sa rodí kultúra, rodí sa z nej celá veľká kresťanská kultúra. Ak viera zostane živá, toto kultúrne dedičstvo sa nestane mŕtvym, ale zostane živé a aktuálne. Ikony sa aj dnes prihovárajú srdciam veriacich, nie sú to veci minulé. Katedrály nie sú stredovekými pamätníkmi, ale sú to domy života, kde sa cítíme „doma“: stretávame sa tam s Bohom a jedni s druhými. Ani veľkolepá hudba – gregoriánsky chorál alebo Bach, či Mozart – nie je záležitosťou minulosti, ale žije z vitality liturgie a našej viery.

Ak je viera živá, ani kresťanská kultúra sa nestane minulosťou, ale ostane živá a aktuálna. A ak je viera živá, aj dnes môžeme odpovedať na imperatív, ktorý sa ustavične opakuje v žalmoch: „Spievajte Pánovi pieseň novú.“ Tvorivosť, inovácia, nová pieseň, nová kultúra a prítomnosť celého kultúrneho bohatstva vo vitalite viery sa navzájom nevyklučujú, ale sú jedinou realitou – sprítomňujú Božiu krásu a radosť z toho, že sme jeho deťmi. ■

preložila Mária Spišiaková

KRÁTKO Z Vatikánu

Vo Vatikáne svetová predpremiéra muzikálu Mária z Nazareta

V Aule Pavla VI. vo Vatikáne sa 17. júna predstavil vo svetovej predpremiére muzikál *Mária z Nazareta*. Muzikál je – ako uvádzajú tvorcovia – príbehom Márie, ktorá je ženou, matkou a sväticou.

Svätá omša pri príležitosti sviatku sv. Cyrila a Metoda

Pri príležitosti sviatku sv. Cyrila a Metoda sa vo štvrtok 5. júna v Bazilike Panny Márie Snežnej konala slávnostná svätá omša, ktorej predsedal kardinál Jozef Tomko, emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Medzi prítomnými boli viacerí veľvyslanci, na čele s Jozefom Draveckým, veľvyslancom SR pri Svätej stolici.

Svätá stolica sa pripravuje na októbrovú biskupskú synodu

Potreba prvenstva Božieho slova v živote a poslaní Cirkvi a zároveň odvaha a kreativita vzdelávania v oblasti komunikácie, ktoré sú primerané súčasnosti, berúc do úvahy dnešnú kultúru, život a svet komunikácie – to sú hlavné očakávania, týkajúce sa *Instrumentum laboris* pre 12. generálne zhromaždenie biskupskej synody predstavené vo štvrtok 12. júna vo Vatikáne.

Neokatechumenátna cesta získala definitívny štatút

V piatok 13. júna predpoludním Pápežská rada pre laikov zverejnila dekrét, ktorým schvaľuje definitívny štatút Neokatechumenátnej cesty. Predseda dikastéria Mons. Stanislav Rylko odovzdal tento dokument s dátumom 11. mája do rúk zakladateľov tohto hnutia – Kika Arguella, Carmen Hernandezovej a otca Maria Pezziho.

TOP KNIHY PREDAJNE PETRA

- 1 Robert Taft
Život z liturgie NOVINKA
- 2 kolektív autorov
Katedrálly chrám sv. Jána Krstiteľa ↑
- 3 Egon Sendler
Tajomstvo Krista ↓
- 4 John Eldredge
Divoký v srdci ↑
- 5 John Eldredge
Očarujúca ↑

Zdroj: PETRA, predajňa kresťanskej literatúry, Hlavná 1, 080 01 Prešov, tel.: 051 / 756 26 26

SAT2000 pripravený na spoluprácu s TV LUX

Talianska katolícka televízia SAT2000 je pripravená spolupracovať s TV LUX. Ochotu k spolupráci vyjadrili jej predstavitelia počas návštevy člena TV rady TV LUX za KBS Jozefa Kováčika v sídle SAT2000 v Ríme.

Vzácná návšteva v TV LUX

Predseda Pápežskej rady pre spoločenské komunikačné prostriedky Mons. Claudio Maria Celli navštívi počas svojej návštevy Slovenska v septembri TV LUX.

Severná Kórea na pokraji hladomoru

Ľudia zomierajúci od hladu – taká je súčasná situácia v socialistickej Severnej Kórei pod diktatúrou Kim Jong-ila. Za dva desaťročia zomreli v Severnej Kórei od hladu asi 2 milióny ľudí. Len úzka skupina ľudí má zabezpečené nevyhnutné podmienky na prežitie. Z 23 miliónov obyvateľov trpí nedostatkom potravy až 6,5 milióna ľudí. O riziku hladomoru už hovoria aj zástupcovia OSN.

Výzva na pomoc

V Vatikáne sa 16. – 20. júna uskutočnilo 16-ročné zasadnutie *Združenia diel na pomoc východným cirkvám* (ROACO). V centre jeho pozornosti bola analýza potrieb a pomoci, ktorá má byť distribuovaná v rôznych oblastiach sveta, tento rok so zameraním na Arménsko a Gruzínsko. Ako v rozhovore pre Vatikánsky rozhlas uviedol generálny sekretár združenia don Leon Lemmens, pokiaľ ide o ekonomickú a sociálnu situáciu v krajinách, veľké množstvo ľudí tu žije v chudobe: „V tomto ohľade by sme mali spomenúť, že v týchto rokoch 20%

populácie Gruzínska, čo predstavuje až milión ľudí, opustilo krajinu z ekonomických dôvodov, a väčšinu z nich tvoria mladí. Strata najživota-schopnejšej vrstvy obyvateľstva veľmi zhoršila situáciu krajiny. Nesmie sa zabúdať ani na to, že po páde Sovietskeho zväzu obe krajiny okúsili vojny a ozbrojené konflikty, ktoré stále nie sú vyriešené. Z týchto dôvodov katolícke komunity cítia veľkú výzvu pomôcť početnému množstvu chudobných. Rád by som pripomenul najmä dôležité úsilie organizácie *Caritas Internationalis*.”

TÝŽDEŇ MODLITIEB ZA POKOJ NA BLÍZKOM VÝCHODE

Spojení v celom svete

V Jeruzaleme a v celom svete sa v stredu 4. júna na poľudnie začal Týždeň modlitieb za pokoj na Blízkom východe, v Izraeli a v Palestíne. K výzve sa pripojil tucet krajín, medzi nimi príslušníci viacerých cirkví – protestanti, katolíci i pravoslávni. Podporu stretnutiam modlitieb, ktoré boli aj v Betleheme, zaslalo 16 krajín, vrátane Kuby, Bangladéša a Nového Zélandu. Všetci účastníci zapojení do týždňa modlitieb a aktivít za pokoj vyzvali národných politických lídrov, aby sa aktívnejšie zapájali

Účastníci ROACO v roku 2004.

Snímka: www.bethlehem.edu

do podpory spravodlivého vyriešenia konfliktu. Cirkvi sa tiež obracajú na zahraničných ministrov a parlamenty v Austrálii, Maďarsku, Škótsku či v Južnej Afrike.

PONDELOK

7. júl

Prepodobní Tomáš z Maley a Akakios

Čítania: 1 Kor 11, 31 – 12, 6, zač. 150; Mt 18, 1 – 11; zač. 74

On zavolať k sebe dieťa a postavil ho medzi nich. (Mt 18, 2)

Prečo práve dieťa? Azda preto, lebo často robia rodičom radosť. Aj keď sú s nimi starosti, vždy im vieme odpustiť. Rodina cez prázdniny cestovala. Sused sa pýtal detí: „Kam idete?“ Oni mu pravdivo odpovedali, že nevedia. Keď sa ich pýtal, kde budú jesť a spať, tiež nevedeli. Nakoniec sa opýtal: „Kto ide s vami?“ S radosťou odpovedali: „Ideme s mamou a ockom.“ Aj my dospelí by sme mali vidieť, že Boh je náš otec a nechce nás zmrzačiť, ale urobiť dedičmi nebeského kráľovstva.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka – str. 154 (str. 191)

UTOROK

8. júl

Velkomočeník Prokop

Čítania: 1 Kor 12, 12 – 26, zač. 152; Mt 18, 18 – 22; 19, 1 – 2.13 – 15, zač. 76

Ježiš im povedal: „Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takým patrí nebeské kráľovstvo.“ (Mt 19, 14)

Deti prijímame ako nezaslúžený Boží dar. Je krásne, keď dieťa dáme pokrstiť. Po sviatosti krstu ho prinesieme čisté domov ako anjel. Tomuto anjelovi často polámeme krídla tým, že ho neučíme modliť sa, odpúšťať. A veľakrát to nerobíme ani my rodičia, krstní rodičia, starí rodičia a všetci, ktorí máme vychovávať a privádzať deti do Božieho kráľovstva.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo služby mučeníkovi – str. 190 (str. 191)

STREDA

9. júl

Hieromočeník Pankrác

Čítania: 1 Kor 13, 4 – 14, 5, zač. 154; Mt 20, 1 – 16; zač. 80

Ale on jednému z nich odpovedal: „Priateľu, nekrivdím ti...“ (Mt 20, 13)

Sami dosť často zabúdame obdivovať Božiu lásku a zazeráme na Boha, že je dobrý. Veľakrát si zakalíme pohľad na Boha, na bližného, že je štedrejší, trebárs aj v milosti, pokoji a láske. Neďajme sa strhnúť kritizovaním Božej dobroty. Buďme vďační za otvorenú náruč, pretože aj nás volá do svojej vinice, lebo má pre nás odmenu večného života.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo stredy – str. 156 (str. 192)

ŠTVRTOK

10. júl

Prepodobný Anton Pečersko-Kyjevský

Čítania: 1 Kor 14, 6 – 19, zač. 155; Mt 20, 17 – 28, zač. 81 (radové); Gal 5, 22 – 6, 2, zač. 213; Lk 6, 17 – 23a, zač. 24 (prepod.)

Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť ... (Mt. 20, 28)

Keď bol F. D. Roosevelt prezidentom Spojených štátov, mal slabého a chorľavého osobného tajomníka, ktorý sa volal Harry Hopkins. Raz sa ho spýtali, prečo si drží takého človeka pri sebe. Odpovedal: „Dverami môjho úradu prúdi zástup mužov a žien, ktorí takmer vždy odo mňa niečo chcú. Harry Hopkins mi chce iba slúžiť. Preto ho mám pri sebe.“ Kiežby aj Pán Ježiš mohol o nás povedať to isté.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti zo služby prepodobnému Antonovi – str. 188 (str. 194)

Požehnaj, Pane

(Telgárt, -vh) Prvý júnový deň, Deň detí, bol pre bohoslovcov prešovského kňazského seminára – členov Zboru sv. Romana Sladkopevca príležitosťou pozdraviť deti svojím spevom. V skorých ranných hodinách sa zbor so svojou dirigentkou Valériou Hricovovou vydal na cestu do Telgártu, kde sa zúčastnil na sv. liturgii, počas ktorej pristúpili k prvému sv. prijímaniu detí z farnosti. Spev bohoslovcov umocnil slávnostnú chvíľu, ktorá ostane v detských srdiečkach ako pekná spomienka.

Po sv. liturgii a po obede zbor pokračoval v ceste do Brezna, kde o 14.00 hod. v rím. kat. Kostole Nanebovzatia Panny Márie spieval na ekumenicko-benefičnom koncerte Požehnaj, Pane, všetky svoje dietky, ktorý sa uskutočnil s mediálnou podporou Rádia Lumen. V atmosfére slova a hudby sa stretli účinkujúci z Rímskokatolíckej, Gréckokatolíckej, Pravoslávnej a Evanjelickej cirkvi rôznych vekových kategórií. Peniaze z dobrovoľného vstupného na koncert boli venované na liečenie

onkologického ochorenia Mišky, ktorá bola napriek svojim zdravotným problémom na koncerte prítomná.

Vďaka za zorganizovanie tohto kresťanského slávenia Dňa detí patrí občianskemu združeniu Kresťan a hlavne MUDr. Jánovi Zacharovi, ktorý bol dušou celého podujatia.

Pekne prežitý deň bol pre zbor symbolickým ukončením ďalšieho „zborového“ akademického roka. V pohode a so spevom sa „sladkopicvi“ večer vrátili do Prešova.

Pútnický zájazd do Medžugoria

25. mája až 1. júna si veriaci z farnosti Cejkov, Kuzmice a z iných farností vykonali púť do Medžugoria. Púť viedol o. Michal Fedič, farár z Cejkova. Púť bola pre všetkých obrovským zamyslením sa nad sebou a vlastným životom. Navštívili známe miesta, ako je Podbrdo, Križevac, komunitu Cenacolo a Oázu pokoja, kde bolo cítiť silu modlitby.

pútnici

Pozvaní k jednote a láske

V tretiu májovú nedeľu, na sviatok Najsvätejšej Trojice, slávil gréckokatolícki a rímskokatolícki veriaci vo farnosti Hažín nad Čirochou odpustovú slávnosť, ktorej predchádzala duchovná obnova venovaná modlitbe za mladých, aby si častejšie uvedomovali vplyv Boha na ich konaní a ich živote. Slávnostnú svätú liturgiu spolu s o. Rastislavom Bakom slávil o. Miroslav Šimko, ktorý sa v homílii prihovril veriacim. Na odpustovej slávnosti

DEŇ DETÍ V ZEMPLÍNSKEJ TEPLICI

Lentilková párty

(Zemplínska Teplica, Tomáš Miňo) Prvý jún je venovaný deťom na celom svete. Preto sa aj mladí zo Zemplínskej Teplice rozhodli svojím malým kamarátom pripraviť príjemné prvojúnné nedeľné popoludnie, ktoré malo názov *Lentilková párty*. Toto popoludnie sa začalo Molebenom k Presvätej

Bohorodičke v miestnom chráme. Po molebene na farskom dvore animátorka Danka pripravila pre deti množstvo súťaží. Deti sa rozdelili do dvoch tímov: Tigre a Smejkovia. Súperili v náročných úlohách, ako napr. jedenie pudingu s lentilkami bez rúk, a zabávali sa pri eRko tancoch, ktoré ich učili

animátorky Majka a Katka z Trebišova. Napokon zvíťazili Tigre, ale česť patrí aj Smejkom. Členovia tímov dostali ako odmenu sladké lentilky. Keďže súťaže boli náročné na kondíciu a deti po nich vyhladli, posilnili sa opekanými klobáskami, ktoré pre ne pripravili rodičia.

PIATOK 11. júl

Mučenica Eufémia

Čítania: 1 Kor 14, 26 – 40, zač. 157; Mt 21, 12 – 14; 17 – 20, zač. 83

Ježiš vošiel do chrámu a vyhnal všetkých predavačov a kupujúcich v chráme. (Mt 21, 12)

Zvykneme hovoriť, že nová metla dobre metie. Ježiš sa nielen vtedy dal do upratovania chrámu, ale aj dnes chce, aby sme cítili, že potrebujeme poprevracať naše pokusy o obchodovanie nielen v chráme, ale dokonca príliš často aj s Bohom. Treba vedieť, že modlitba nie je výmenný obchod, ale že Boh chce, aby sme po tomto upratovaní dýchali lepšie a pochopili, že dych života máme od neho. Moja očista sa začína, keď sa postavím proti sebe samému.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo služby mučeníci – str. 196 (str. 195)

SOBOTA 12. júl

Mučeníci Proklos a Hilarios

Čítania: Rim 14, 6 – 9, zač. 113; Mt 15, 32 – 39, zač. 64

Ľúto mi je zástupu, lebo už tri dni sa zdržávajú pri mne a nemajú čo jesť. (Mt 15, 32b)

Boh ukazuje svoju starostlivosť o človeka aj v neobyčajných chvíľach, miestach a možnostiach. Ani teraz Boh nechce, aby človek hladoval. Najprv nasycuje slovom. To slovo muselo byť veľmi oslovujúce, keď sa dokázali zdržať na tom mieste tri dni. Bolo to nasýtenie nielen tela, ale aj ducha. Boh aj v dnešnom svete nasycuje slovom a Eucharistiou. Nie je to len jednorazová záležitosť.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo soboty – str. 160 (str. 196)

NEDEĽA 13. júl

Deviata nedeľa po Pätidesiatnici – Nedeľa sv. otcov. Zhromaždenie k archanj. Gabrielovi

Čítania: 1 Kor 3, 9 – 17, zač. 128; Mt 14, 22 – 34, zač. 59 (radové); Hebr 13, 7 – 16, zač. 334; Jn 17, 1 – 13, zač. 56 (sv. otcov)

Ale keď videl silný vietor, nalakal sa. Začal sa topiť a vykrikol: „Pane, zachráň ma!“ (Mt 14, 30)

Sami priznávame, že žijeme v príliš rušnom, nebezpečnom, nepokojnom svete. A tak ho niekedy prirovnávame k rozbúrenému moru. Ježiš prevyšuje cháparnosť včerajšieho zázračného nasýtenia a dnešným evanjeliom opäť ukazuje vládu nad fyzikálnymi zákonmi. Príkaz „pod“ nie je len slovom pre Petra, lebo aj my sa často dostávame pod hladinu pre vlastné pochybnosti. Pochybnosti sú príliš často našou doménou a strach

je tiež z času na čas sprievodcom nášho života. Pochybnosti a strach stratia svoju silu vtedy, keď svoj pohľad upriamime do tváre a očí Ježiša so slovami „Pane, zachráň ma“.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Tropár z 8. hlasu a o sv. otcov. Kondák z hlasu, Sláva: o sv. otcov, I teraz: podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z hlasu a o sv. otcov – str. 152, 396 (str. 190, 295)

V zátvorkách sú uvedené alternatívne menlivé časti v *Spasi dušu svoju*.

sa zúčastnili i veriaci z filiálky Kamenica nad Cirochou.

Anna Ferjaková

Nová webová stránka Bratislavskej eparchie

Bratislavské gréckokatolícke biskupstvo spustilo svoju webovú stránku – www.grkatba.sk.

Hoci stránka ešte nemá svoju finálnu podobu, už teraz na nej možno nájsť základné informácie o eparchii, vladykovi Petrovi Rusnákovi, adresu a kontakt na eparchiálnu kúriu, správy zo života biskupstva a fotogalériu.

Rastislav Čížik

Na židovskom cintoríne v Košiciach odhalili pamätník obetiam holokaustu

Židovská obec v Košiciach si 15. júna pripomenula odchod posledného transportu Židov do koncentračných táborov počas druhej svetovej vojny v roku 1944. Udalosť bude pripomínať nový pamätník obetiam holokaustu, ktorý v ten istý deň odhalili na židovskom cintoríne

(Prešov, Michal Hospodár) Dekanát Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity inicioval dvojdňový spoločensko-rekreačný pobyt pedagogických i nepedagogických zamestnancov fakulty v Červenom Kláštore. Zmyslom podujatia bolo zrelaxovať, vytvoriť neformálne bratské spoločenstvo a uprostred prírodnej krásy Pienin načerpať nové sily.

Dva dni oddychu

cestovali do Veľkého Lipníka, kde sa v miestnom chráme zúčastnili na sv. liturgii, slávenej spoločne pod predsedníctvom Doc. Pavla Dancáka. Deň sa ukončil v Červenom Kláštore pri opekannej rybe a zábavnom programe.

V sobotu 7. júna bola cieľom obec Szlachtowa v Poľsku. Už okolo roku 1542 tu bola zriadená farnosť pre gréckokatolíkov. V súčasnosti je v obci typický murovaný gréckokatolícky chrám, ktorý slúži rímskokatolíckej farnosti a príležitostne sa v ňom slávia aj obrady byzantského rítu. Sv. liturgiu slávil prof. Vojtech Boháč a dejiny farnosti priblížil miestny kňaz. Potom navštívili miestnu turistickú atrakciu – kaňon Homole. Ide o jedinečnú vápencovú tiesňavu so stenami vysokými približne 120 metrov.

Vďaka za dva oddychové dni patrí iniciátorovi podujatia dekanovi fakulty prof. Petrovi Šturákovi a Doc. Markovi Petrovi, ktorý pripravil pestrý program.

PONDELOK 14. júl

Apoštol Akvila

Čítania: 1 Kor 15, 12 – 19, zač. 159; Mt 21, 18 – 22, zač. 84

Keď sa ráno vracal do mesta, pocítil hlad. (Mt 21, 18)

Ježiš pocítil hlad – je to prirodzené, ale čosi neprirodzené vidia učeníci, ktorým je čudné, že naraz vyschol figovník. Je to zarážajúce, veď Ježiš robil zväčša uzdravujúce zázraky. Ježiš jasne ukázal, že je hladný po ovocí izraelského národa a je hladný aj po našich skutkoch. A preto povedal: „A dostanete všetko, o čo budete s vierou prosiť v modlitbe.“ Rozmýšľajme, kedy naposledy sme sa modlili tak, aby Boh zmenil názor. Robil to Mojžiš, keď sa modlil za izraelský národ, aby ho Boh nezahubil.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo služby apoštolovi – str. 183 (str. 194 – apoštolom)

UTOROK 15. júl

Apoštolom rovný Vladimír

Čítania: 1 Kor 15, 29 – 38, zač. 161; Mt 21, 23 – 27, zač. 85 (radové); Gal 1, 11 – 19, zač. 200; Jn 10, 1 – 9, zač. 35 (svätému)

Akou mocou toto robíš? A kto ti dal túto moc? (Mt 21, 23b)

Určite sme v živote dostali mnoho otázok, na ktoré bolo treba odpovedať. Sú aj také, na ktoré si pamätáme aj dnes. Ježiš nás chce naučiť hľadať odpovede okolo nás a pre náš každodenný život. Veľkňazi a starší ľudu odpovedali „nevieme“, čo znamená „nechceme“. Nechceli prijať Jánov krst a neprijali ani Ježišove zázraky a jeho slovo.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti zo služby apoštolovi – str. 183 (str. 194)

STREDA 16. júl

Hieromučeník Aténogenés a jeho desiatich učeníci

Čítania: 1 Kor 16, 4 – 12, zač. 165; Mt 21, 28 – 32, zač. 86

Ale on odpovedal: „Nechce sa mi.“ No potom to oľutoval a išiel. (Mt 21, 29)

Slová, ktoré pozná a dáva najavo už školopovinné dieťa. Naše áno Bohu by malo zaznievať v modlitbe Otče náš, kde sme disponovaní na plnenie jeho vôle. Majme na pamäti, že Otec uznáva za syna iba toho, kto koná jeho vôľu, nie toho, kto iba hovorí „idem, Pane“, a nejde. Náš Otec sa nedá oklamať naším áno.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo stredy – str. 156 (str. 192)

ŠTVRTOK 17. júl

Hieromučeník bl. Pavel Peter Gojdič

Čítania: 2 Kor 1, 1 – 7, zač. 167; Mt 21, 43 – 46, zač. 88 (radové); Hebr 13, 7 – 16, zač. 334; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52 (hieromuč.)

Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás. (Jn 15, 18)

Našej súčasníčky, Matky Terézie, sa pýtal istý novinár, ako vníma svoj život z pohľadu úspechu. Ona odpovedala: „Boh ma nestvoril, aby som bola úspešná, ale verná.“ Blažený hieromučeník Pavel Peter Gojdič, prešovský biskup, bol verný Bohu aj za cenu straty vlastného života. Určite mu slová dnešného evanjelia dávali silu svedčiť pre svojich kňazov a veriach o láske ku Kristovi a Cirkvi.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti hieromuč. Pavlovi – str. 398 (194)

S úctou k odkazu horlivého kňaza

(Snakov, František Dancák) Na základe rozhodnutia Ministerstva školstva (MŠ) SR bol 5. júna 2008 Základnej škole v Snakove udeľený čestný názov po o. Emilovi Kubekovi, ktorý tu v rokoch 1885 – 1904 pôsobil ako gréckokatolícky duchovný. Okrem kňazského povolania veľmi aktívne šírila a realizoval duchovnú kultúru.

Mal veľkú zásluhu na vybudovaní novej murovanej školy v obci. Vo svojej činnosti pokračoval aj po odchode do USA (1904). Napísal mnoho básní a poviedok, medzi najvýznamnejšie jeho diela patrí štvorzväzkové vydanie *Narodny povisti i stichi* a štvorjazyčný starosloviensko-maďarsko-rusko-nemecký slovník. V minulom roku

smo si pripomenuli 150. výročie jeho narodenia. MŠ SR prostredníctvom Mgr. Márie Stanislavovej z Krajského školského úradu v Prešove odovzdalo do rúk Mgr. Márii Slivkovej, riaditeľky ZŠ v Snakove, uvedený čestný názov školy. Pod vedením učiteľov – manželov Slivkovcov bol na záver predvedený kultúrny program žiakov.

v Košiciach. Pamätník je zostavený z dvoch betónových platní a pôvodnej Dávidovej hviezdy z niekdajšej židovskej synagógy, terajšieho Domu umenia v Košiciach, s večným ohňom.

Volejbalový turnaj v Sačurove

V sobotu 7. júna 2008 sa v Sačurove uskutočnil turnaj vo volejbale protopresbyterátu Vranov-Čemerné (v pastoračnom centre v Juskovej Voli nemohol prebehnúť pre nepriazeň počasia). Zúčastnili sa na ňom družstvá z farností, ktoré sa umiestnili v tomto poradí: 1. Vranov-Lomnica, 2. Hlinné, 3. Sačurov, 4. Rudlov.

Michal Vasil'

Pripravuje sa Výkladový slovník katolíckej sociálnej náuky

Na pôde Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku sa v stredu 11. júna 2008 stretol pracovný tím vysokoškolských učiteľov katolíckej sociálnej náuky, aby spoločne skoorinovali obsah a formu

FUTBALOVÝ TURNAJ V GRÉCKOKATOLÍCKOM KŇAZSKOM SEMINÁRI

Šport spojil seminaristov i študentov gymnázia

(Prešov, Pavol Burda) Neinvestičný fond Jána Krstiteľa a Gréckokatolícky kňazský seminár blahoslaveného biskupa Petra Pavla Gojdiča pripravili v Prešove v dňoch 6. – 7. júna 2008 Medzinárodný futbalový turnaj pre bohoslovcov zo seminárov miest, s ktorými mesto Prešov rozvíja spoluprácu. Záštitu nad podujatím prevzali gréckokatolícky prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ a primátor mesta Prešov Pavol Hagyar.

Počas dvoch turnajových dní si zmerali sily seminaristi z poľského Lublinu, seminaristi pravoslávneho kňazského seminára v Prešove, domáci bohoslovci a študenti Gymnázia bl. P. P. Gojdiča. Zápolenia sa odohrali na ihrisku v Nižnej Šebastovej. Turnaj vyvrcholil exhibíciou kňazov proti novinárom na domacom ihrisku kňazského seminára v Prešove.

Organizátori si dali za úlohu spojiť bohoslovcov nielen ekumenicky, účasťou zástupcov Pravo-

slávnej cirkvi, ale i medzinárodne. Rovnako tiež chceli vytvoriť tradíciu v zápelení v tomto typickom športe bohoslovcov.

Pre hosťujúcich bohoslovcov bol pripravený bohatý program: prehliadka mesta, katedrálneho chrámu a arcibiskupského úradu, prezentácia Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku a iné. Akcia bola pripravená v rámci podpory kandidatury mesta Prešov na titul Európske hlavné mesto kultúry 2013.

PIATOK 18. júl

Svätý mučeník Hyacint z Amastridy

Čítania: 2 Kor 1, 12 – 20, zač. 169; Mt 22, 23 – 33, zač. 91

Ja som Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba. A on nie je Bohom mŕtvych, ale živých. (Mt 22, 32)

Saduceji prišli za Ježišom nie preto, aby poznali jeho učenie, ale aby ho pokúšali. Je naša viera vo večný život neotrasiteľná? Boh ma vidí a súdi nielen za zlé, ale aj za to, že neurobím nič dobré.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z piatka – str. 159 (str. 195)

SOBOTA 19. júl

Prepodobná Makrína, sestra Bazila Veľkého

Čítania: Rim 15, 30 – 33, zač. 119; Mt 17, 24 – 18, 4, zač. 73

Kto je podľa teba najväčší v nebeskom kráľovstve? (Mt 18, 1)

Toto evanjelium inšpirovalo mnohých umelcov na mnohé obrazy detí v Kristovom náručí. „Mám rád malé deti,“ hovorí Boh, „lebo môj obraz v nich nie je zakalený, nezničili moju podobu, sú nové, čisté, bez opráv a škrtov. A tak keď sa nad ne nežne skloním, nachádzam v nich seba samého.“ (M. Quoist) Ježiš týmto pohľadom na dieťa prebodáva nás dospelých. Dospelý sa pred kráľovstvom skôr bráni, ako ho prijíma, dieťa sa necháva vychovávať a zdomakovať.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti prepodobnej Makríny – str. 399 (str. 196)

NEDEĽA 20. júl

Desiata nedeľa po Päťdesiatnici. Prorok Eliáš

Čítania: 1 Kor 4, 9 – 16, zač. 131; Mt 17, 14 – 23a, zač. 72 (radové); Jak 5,10 – 20, zač. 57; Lk 4, 22 – 30, zač. 14 (Eliášovi)

Potom povstal Eliáš, prorok ako oheň, jeho slovo blčalo ohňom sťa fakľa. (Sir 48, 1)

Čo znamená slovo prorok? V Svätom písme má prorok iný význam než nejaký veštec. Nie je to človek, ktorý predvída budúcnosť, ani ten, kto prináša zlé správy či protirečí, ba ani niekto, kto sníva o nejakých budúcich svetoch. Je to človek, ktorého slovo nepochádza od neho samého, ale od Boha. Jeho slovo je teda Božím slovom. Nie slovom o Bohu, ale Božím slovom. Keď prorok rozpráva, nehovorí o sebe, o svojich zážitkoch či plánoch, ale o Bohu, o jeho zámeroch s človekom

a dejinami. Eliáš pochopil svoju vinu a spoznal, že Boh, ktorého bránil násilím a smrťou svojich nepriateľov, bol falošný, pretože pravý Boh nevíťazí silou, ktorá ako „veľký a prudký vietor trhá skaly a láme vrchy“, ale tichou láskou, ktorá radšej dokáže čakať a trpieť, akoby mala spôsobovať utrpenie, ale predovšetkým preto, že Boh nemá nepriateľov, len synov a dcéry.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Tropár z 1. hlasu a o Eliášovi. Kondák z hlasu, Sláva: kondák o Eliášovi, I teraz: podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z hlasu a o Eliášovi – str. 143, 400 (str. 185, 295)

Michal Kočiš

spracovania jednotlivých hesiel Výkladového slovníka katolíckej sociálnej náuky. Slovník by mal vyjsť v Edičnom stredisku Pedagogickej fakulty KU na jeseň tohto roka.

Apoštolský nuncius na Slovensku začal svoju misiu

Apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Mario Giordana odovzdal 4. júna 2008 poverovacie listiny do rúk nášho prezidenta Ivana Gašparoviča. Podľa tlačového oddelenia prezident vyjadril radosť z reorganizácie cirkevných provincií a vyzdvihol fakt, že takmer 70 percent občanov Slovenskej republiky sa hlási ku katolíckej viere.

Apoštolský nuncius vyslovil želanie, aby si Slovensko zachovalo svoje hodnoty, vďaka ktorým si ho Svätá stolica váži. Napoludnie sa Mario Giordana stretol so slovenskými biskupmi, ktorí spolu s ním za účasti veriacich koncelebrovali slávnostnú svätú omšu v Dóme sv. Martina v Bratislave.

(Šarišské Jastrabie, Ľubomír Petrík) Starosta obce Šarišské Jastrabie Ľubomír Rešetár v nedeľu 8. júna privítal vzácnu návštevu – prešovského arcibiskupa Jána Babjaka SJ, ktorý prišiel posvätiť novú farskú budovu a sláviť archierejskú svätú liturgiu.

Prízemie novej budovy slúži na pastoračné účely a na poschodí sa nachádza byt pre kňaza. So stavbou začali veriaci ešte za predchádzajúceho správcu farnosti Juraja Kuchtanina a od hrubej stavby práce pokračovali počas pôsobenia terajšieho duchovného otca

Otvorené dvere pre každého

Ľuboša Kohúta. Celá stavba bola realizovaná svojpomocne.

Na liturgickú slávnosť prišlo veľa detí a mladých ľudí vyobliekaných do miestnych krojov. Piesňami slávenie oživil domáci spevácky zbor Jastrabčan. Veriaci vладыkovi podarovali kyticu pozostávajúcu z tridsiatich kvetov, pretože v stredu 11. júna si pripomenul 30. výročie kňazstva, ale nezabudli ani na duchovnú kyticu, ktorá pozostáva z tridsiatich svätých liturgií a mnohých iných modlitieb, ktorými mu chcú vyprosiť mnohé milosti v jeho zodpovednej službe.

Vладыka sa v homílii poďakoval za obety veriacich pri stavbe budovy. Pripomenul, že táto budova bude vždy otvorená pre každého. Pozval deti a mládež, aby tu často prichádzali. Otec arcibiskup hovoril aj o službe kňaza. Má byť tým, ktorý hojí rany života. Má veľkú zodpovednosť, a preto v homílii aktualizuje Božie slovo na život veriacich. Požiadal ich, aby na faru prichádzali nielen s trápeniami, ale aj s radosťou vychádzajúcou zo skúsenosti, akú majú s Božím slovom vo svojom živote.

KŇAZSKÁ VYSVIACKA V PREŠOVE

Noví robotníci v Pánovej vinici

V homílii vладыka vyzdvihol kňazskú moc nad zlým duchom. „Denne budete sláviť božskú svätú liturgiu, ktorá nám pripomína a sprítomňuje víťazstvo Ježiša Krista nad hriechom, nad smrťou a nad zlým duchom. Všetkým budete ohlasovať Krista, jeho moc, jeho

silu, lásku a milosrdenstvo. S Božou milosťou sa všetci môžeme stať víťazmi nad zlom a šíriťmi dobro. Pevne verím, že aj vy, dnešní piati novokňazi, budete šíriť dobro a že tak ho bude vo svete ešte viac.“

PONDELOK 21. júl

Prepodobný Simeon a Ján

Čítania: 2 Kor 2, 3c – 15, zač. 171; Mt 23, 13 – 22, zač. 94

Čo je viac: zlato či chrám, ktorý to zlato posväčuje? (Mt 23, 17b)

Môžeme sa pýtať sami seba: „Čo je viac: telo či duša človeka?“ Iste odpovieme, že duša, ktorá je nesmrteľná. Ale je to skutočne tak? Každý deň sa umývam. Starám sa o ošatenie. Manikúra, pedikúra. Nikto sa neodváža ísť do práce v pyžame. Tak potom naberme silu a nestarajme sa len o telo, ale hlavne o nesmrteľnú dušu, aby sme sa nemuseli hanbiť pred Bohom.

Liturgia: Menlivé časti z pondelka – s. 154 (191)

UTOROK 22. júl

Myronosička a apoštolom rovná Mária Magdaléna

Čítania: 2 Kor 2, 14 – 3, 3, zač. 172; Mt 23, 23 – 28, zač. 95 (radové); 1 Kor 9, 2b – 12, zač. 141; Lk 8, 1 – 3, zač. 34 alebo Jn 20, 11 – 18, zač. 64 (Magd.)

Beda vám, ... čistíte čašu a misu zvonka... (Mt 23, 25)

Poznám muža, ktorý si zobral za manželku dievča proti vôli svojich rodičov. Žijú príkladný manželský život. Rodičia mu neboli na svadbe. Keď zomierala jeho matka, ani o tom nevedel. Keď ležal na smrteľnej posteli otec, zavolať si syna a zmierili sa. Otec muža, o ktorom hovorím, bol kostolník a mamka sa predmodlievala v chráme ruženec.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti myronosičky Márie Magdaléne – s. 402 (191)

STREDA 23. júl

Mučeníci Trofim, Teofil a spol.

Čítania: 2 Kor 3, 4 – 11, zač. 173; Mt 23, 29 – 39, zač. 96

Koľko rás som chcel zhromaždiť svoje deti ... a nechceli ste. (Mt 23, 37b)

Slová náreku nad Jeruzalemom. Tie isté slová však platia i dnes pre moje mesto či obec. My by sme sa mohli opýtať Pána: „Pane, povedz nám, koľkokrát si nás už chcel zhromaždiť a my sme nechceli?“ Odpoveď je istá. Každý deň minimálne raz. Stále jedno a to isté pozvanie. Poď do chrámu. Len na jednu hodinu. Lenže mojou túžbou je ukázať Bohu tvrdú šiju!

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo stredy – s. 156 (192)

ŠTVRTOK 24. júl

Mučeníci Boris a Gleb

Čítania: 2 Kor 4, 1 – 6, zač. 175; Mt 24, 13 – 28, zač. 99 (radové); Rim 8, 28 – 39, zač. 99; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52 (muč.)

Ale kto vytrvá do konca, bude spasený. (Mt 24, 13)

Prednedávnom som mal možnosť zhliaďnúť vývoj rekordu v šprinte na 100 metrov, ktorý vytvoril istý Jamajčan časom 9,72 sekundy. Od rekordu z roku 1912 až dodnes, teda 96 rokov, prekonávalo svetové rekordy v tejto disciplíne len asi 15 bežcov. Pýtame sa: „Načo toľké trápenie pre stotinu sekundy?“ Pre zelený víťazný vavrín. Bojujme teda aj my pre vavrín spásy.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti zo služby mučeníkom Borisovi a Glebovi – s. 191 (194)

Biskup medzi svojimi

(Martin, Miroslav Macko) 8. júna navštívil bratislavský vладыka Peter Rusnák gréckokatolícku farnosť v Martine. Doobeda slúžil archijerejskú sv. liturgiu v jezuitskom kostole Povýšenia sv. Kríža v Ružomberku spolu s členmi kúrie a miestnym správcom o. Miroslavom Mackom. Po sv. liturgii zotrval vладыka v osobných rozhovoroch s veriacimi a povzbudil ich k odvahe kresťanského života i praktizovaniu byzantského liturgického obradu. Na liturgii sa zúčastnili nielen veriaci z Ružomberka a blízkeho okolia, ale aj z Oravy či Liptova. Poobede si vладыka so sprievodom prezrel krátku expozíciu venovanú nacistami umučenému jezuitskému klerikovi Tomášovi Deziderovi Munkovi.

Návšteva farnosti pokračovala v Martine slúžením archijerejskej sv. liturgie v rímskokatolíckom Kostole sv. Martina za peknej účasti veriacich oboch obradov. Vладыku privítal aj miestny rímsko-

katolícky dekan o. Róbert Krajčík, jeho spolužiak zo seminára v Bratislave. Vo svojej homílii vладыka povzbudil veriacich k pravej viere a vyzval k správne chápaniu komunikácie s Bohom na príklade Abraháma i stotníka, čo vyjadrujú aj záverečné Ježišove slová v evanjeliu: „Chod' a nech sa ti stane, ako si uveril.“ Na záver slávnosti poďakoval vладыkovi, prítomným kňazom a veriacim miestny správ-

ca farnosti. Zástupcovia veriacich vyjadrili radosť z ustanovenia novej eparchie v Bratislave a vладыkovi zablahoželali k zvoleniu za jej prvého biskupa. Ubezpečili ho o svojich modlitbách, vyjadrili túžbu po vlastnom chráme a zažalali mu, aby pod jeho vedením rástla a silnela naša cirkev v diaspóre na západnom a strednom Slovensku. Po sv. liturgii sa mohli veriaci osobne stretnúť s o. biskupom.

Bratislavský eparcha putoval do Mikulčíc na Morave

14. júna 2008 putovali veriaci a kňazi z našej bratislavskej farnosti spolu s vладыkom Petrom Rusnákom do Mikulčíc na Morave. Táto púť sa koná každoročne pri príležitosti osláv sv. Cyrila a Metoda. Bratislavský eparcha predsedal archijerejskej sv. liturgii, ktorú svojim spevom sprevádzal chrámový zbor Chrysostomos.

Vo svojej homílii sa sústredil na starosloviensky Proglas. Ako povedal, mnohí odborníci oceňujú význam misie solúnskych bratov, a to z rôznych hľadísk: historického, politického, literárneho, kultúrneho atď. Pre kresťanov však význam tejto misie spočíva predovšetkým v tom, že nám priniesli Božie slovo – Slovo života. Na záver liturgie si veriaci uctili relikvie sv. Konštantína Cyrila. Na slávnosti sa zúčastnil aj zástupca pražského exarchátu o. mitrát Jozef Blaščák.

-sg

Neoznačené správy: servis TK KBS

PIATOK
25. júl

Zosnutie sv. Anny

Čítania: 2 Kor 4, 13 – 18, zač. 177; Mt 24, 27 – 33; 42 – 51, zač. 100 (radové); Gal 4, 22 – 31, zač. 210b; Lk 8, 16 – 21, zač. 36 (Anne)

Lebo ako blesk vzide na východe a vidno ho až po západ, taký bude aj príchod Syna človeka.
(Mt 24, 27)

Dnes chýba človeku jasný pohľad na veci. Dnešný svet nám udáva smer. Robia sa neprehľadné zmluvy. Zákony majú vždy nejakú „dieru“. Syn človeka je však jasným bleskom, ničím nezahalený. A práve takýto by mal byť aj môj život. Jasne čitateľný. Smer mojej cesty má jasne ukazovať na nebo. Skrývať sa a utajovať, to pred Bohom nemá zmysel.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti svätej Anne – s. 403 (195)

SOBOTA
26. júl

Hieromučeník Hermolaos a spol.

Čítania: 1 Kor 1, 3 – 9, zač. 123; Mt 19, 3 – 12, zač. 78

Smie človek prepustiť svoju manželku...?
(Mt 19, 3b)

V Knihe Genezis v prvej kapitole sa dočítame o stvorení sveta. Na konci každého dňa je spomenuté: „A Boh videl, že je to dobré...“ Len na konci druhého dňa, keď Boh urobil oblohu, nie je spomenuté, žeby to bolo dobré. Áno, nič, čo rozdeľuje, nie je dobré. Rodina, práca, kontakty, spoločnosť. Rozchodom sa problém nevyrieši, len sa presunie na iné miesto a po čase sa znova objaví.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo soboty – s. 160 (196)

NEDEĽA
27. júl

Jedenásta nedeľa po Päťdesiatnici. Velkomučeník Panteleimón. Prepodobní sedmopočetníci: Cyril, Metod, Gorazd, Kliment, Naum, Sáva, Angelár.

Čítania: 1 Kor 9, 2b – 12, zač. 141; Mt 18, 23 – 35, zač. 77 (radové); 2 Tim 2, 1 – 10, zač. 292; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52

Nemal si sa teda aj ty zľutovať... (Mt 18, 33)

V tomto podobenstve o nemilosrdnom sluhovi počúvame dialóg medzi Bohom a človekom. Odpustenie je ťažká vec, zvlášť vtedy, ak mi ublížili neprávom. Boh mi však jasne hovorí, že mám odpustiť. A tomu sa musím učiť každý deň.

John McCormack z Nového Zélandu bol potápačom. V roku 1983 pri jednom nočnom potápaní ho poštípalo päť medúz. Prežil to, ale 15 minút bol vyhlásený za mŕtveho. Dostal na palec nohy štítok a dali ho do

márnice. Vtedy, ako sám hovorí, prežil stretnutie s Bohom, v ktorého nikdy neveril. Pri stretnutí počul slová odpustenia a pocítil veľkú Božiu lásku. Ale odpustenie bolo podmienené tým, aby aj on odpustil všetkým. Bolo to veľmi ťažké, ale prosil Boha o silu urobiť to. Boh mu pomohol a John odpustil. Dnes vie, že Boh ho nesmierne miluje, preto s radosťou odpúšťa iným. Pýtaš sa: „Zľutoval sa už Boh niekedy nado mnou?“ Áno, minimálne vtedy, keď si ho prosil o odpustenie, teda pri svätej spovedi. Preto naberme odvalu a snažme sa odpúšťať. Stačí toľko, koľko Boh odpúšťa nám.

Liturgia: Radový hlas je druhý, evanjelium na utierni je jedenáste. Predobrazujúce antifóny. Tropár z 2. hlasu a zo služby mučeníkovi alebo prepodobným. Kondák z hlasu, Sláva: kondák mučeníkovi alebo prepodobným, I teraz: podľa predpisu. Ostatné z hlasu a mučeníkovi alebo prepodobným – s. 144 (190)

Ku koreňom našej viery

Michal HOSPODÁR, Boris VOROŇÁK

Z iniciatívy Spolku sv. Cyrila a Metoda v spolupráci so Zemplínskym múzeom v Michalovceiach a Slavistickým ústavom SAV v Bratislave sa 24. mája v priestoroch Zemplínskeho múzea v Michalovciach uskutočnila spomienková slávnosť pod názvom Ku koreňom našej viery. Cieľom podujatia bolo pripomenúť si 40. výročie obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi v Československu.

Pre podčiarknutie duchovného rozmeru podujatia pre jej účastníkov slávil vladyka Milan Chatur, košický eparcha, archijerejskú sv. liturgiu. V kázni aplikoval známy výrok Gamaliela „...ak je tento zámer alebo toto dielo od ľudí, rozpadne sa, ale ak je od Boha, nebudete ich môcť rozvrátiť“ na dejinné udalosti cyrilo-metodskej misie i osudy Gréckokatolíckej cirkvi v päťdesiatych rokoch.

Po liturgii sa účastníci presunuli k základom rotundy v areáli múzea. Na tomto pre nás takom posvätnom území, kde napriek

všetkým dejinným ťažkostiam už tisíc rokov žije a rozvíja sa katolícka viera a byzantský obrad, zaznel v podaní Zboru sv. Jozefa z Michaloviec starosloviensky Otče náš. Pripomenuli sme si tak myšlienku Jednoty sv. Cyrila a Metoda urobiť práve tu mnohotisícové zhromaždenie gréckokatolíkov už v roku 1942 v rámci prvých Cyrilo-metodských slávností.

Odborná časť podujatia bola venovaná priblíženiu niektorých cirkevno-dejinných okolností spojených s podzemnou činnosťou a obnovou Gréckokatolíckej cirkvi v roku 1968. Po úvodnom slove vystúpili s tematickými prednáškami cirkevný historik ThDr. Peter Borza a publicisti MUDr. Juraj Duda, ThDr. Michal Hospodár, Ing. Boris Voroňák a PhDr. Ernest Sirochman. Vo svojich príspevkoch priblížili osudy Gréckokatolíckej cirkvi cez archívne dokumenty, osudy jednotlivých osobností, činnostiť spolkov, vydávanie kníh, časopisov a modlitebných kníh.

Riaditeľ Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV Ddoc. Peter Žeňuch vizuálne prezentoval terénny výskum literárnych pamiatok nájdených vo farnostiach Gréckokatolíckej cirkvi na východnom Slovensku a poukázal na prínos tejto práce pre budúce generácie. Preplnenú veľkú sálu múzea zaujal vzácny, doteraz na verejnosti nepublikovaný filmový dokument z prvých Cyrilo-metodských slávností v Michalovciach v roku 1942. Na týchto slávnostiach okrem prezidenta Jozefa Tisa, biskupov P. P. Gojdiča, V. Hopka, a J. Čárskeho prijalo účasť aj mnoho ďalších predstaviteľov cirkevného, spoločenského, kultúrneho a politického života a veľký počet veriacich. Pre zaujímavosť spomeňme, že na filme sa spoznala ako dievča jedna z prítomných účastníčok. Autentické svedectvo o tejto dobe podal posledný žijúci pamätník založenia Jednoty sv. Cyrila a Metoda, 90-ročný prof. Ondrej. R. Halaga. PhDr. ZŽivot a dielo ThDr. Jána Murína, katechéta, zakladateľa a prvého správcu Jednoty sv. Cyrila a Meto-

PONDELOK 28. júl

Apoštolí a diakoni Prochor, Nikanor, Timón a Parmenas

Čítania: 2 Kor 5, 10 – 15, zač. 179; Mk 1, 9 – 15, zač. 2

... aby každý dostal odplatu za to, čo konal, kým bol v tele... (2 Kor 5, 10b)

Som na stáži v Austrálii. Pracujem a zarábam. Ďaleko od domova, nikto ma nepozná, a tak sa odhodlám k niečomu, čo by som v rodnej zemi a pred svojimi blízkymi nikdy nespravil. Vrátim sa spokojne domov. Po niekoľkých dňoch mi doručia predvolanie na políciu. Vari si myslím, že keď je Pán Boh vysoko, môžem robiť v pozemskom živote, čo chcem?

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka – s. 154 (191)

UTOROK 29. júl

Mučeník Kallinik

Čítania: 2 Kor 5, 15 – 21, zač. 180; Mk 1, 16 – 22, zač. 3

Staré sa pomínulo a nastalo nové. (2 Kor 5, 17b)

Dnes sú bazáre plné všakovkých vecí. Ponúkajú sa rôzne akcie, len aby sa všetko čo najskôr vypredalo. Kúpa takýchto použitých starých vecí však môže byť na úkor kvality. O tom sa už mnohí presvedčili. Preto počúvame slová svätého apoštola Pavla a zanechajme starého človeka, zanechajme hriech. Posilnený Božím Duchom kráčajme s Kristom, aby v nás už viac nepanoval hriech.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka – s. 155 (191)

STREDA 30. júl

Apoštolí Silas, Silván a spol.

Čítania: 2 Kor 6, 11 – 16, zač. 182; Mk 1, 23 – 28, zač. 4

... čo má spoločné svetlo s tmou? (2 Kor 6, 14c)

Väčšinou v mestách sa stretáme s tým, že cez noc sú na uliciach rozsvietené lampy. Nech sa však akokoľvek snažíme prekonať tmu, nedá sa to. Veď stačí prejsť do slabo osvetlenej ulice a už vidíme moc noci. Naopak, cez deň nech akokoľvek túžime po tme, nenastane. Preto si uvedomme, že sa nedá byť kresťanom aj pohanom, veriacim aj neveriacim zároveň. Patrím Kristovi alebo niekomu inému?

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo stredy – s. 156 (192)

ŠTVRTOK 31. júl

Predprazdenstvo vynesenia Pánovho Kríža. Spravodlivý Eudokim

Čítania: 2 Kor 7, 1 – 10a, zač. 183; Mk 1, 29 – 35, zač. 5

Naplňa ma potecha a prekypujem radosťou pri všetkom našom súžení. (2 Kor 7, 4b)

Svätý apoštol Pavol v tejto stati píše o svojich ťažkostiach, súžení, vnútorných úzkostiach a vonkajších bojoch. No zároveň dodáva, že Boh ho potešuje. Koľko je aj dnes v živote trápenia! Vnútorné nepokoje, urážky, choroby... Kde hľadám potechu? Chceme byť radostný, ale ako? Odkaz svätého Pavla mi hovorí: Ži každý deň život s Bohom!

Liturgia: Každodenné antifóny. Tropár a kondák Krížu. Prokimen, aleluja a pričasten zo štvrtka – s. 159, 157 (195, 194)

da, pútavo priblížila PhDr. Viera Michalková z Bratislavy.

Sprievodnou zložkou podujatia bolo otvorenie výstavy vyše osemdesiatich vzácných liturgických kníh. Riaditeľka Zemplínskeho múzea Mgr. Dana Barnová takto zhodnotila vystavenú kolekciu takto:

„Ak sa toto bohatstvo dodnes zachovalo, svedčí to o duchovnej sile a aj vzdelanosti ľudu Zemplína, o ktorom mnohí často pochybovali. Svedčí to aj o obetách veriaceho

ľudu, ktorý v minulých storočiach za veľmi skromných finančných podmienok vedel kúpiť aj také vzácne bohoslužobné knihy. Tieto knihy uchovali aj po 200 či 300 rokoch, chránili pred tureckými nájazdmi, počas stavovských povstaní až pre dnešnú generáciu. Knihy skrývali počas vojen, pred nepriateľom aj pred totalitným režimom, ktorý všetky podobné diela chcel navždy zlikvidovať.“

Za organizátorov akcie všetkým, ktorí prispeli k jej úspechu, poďakoval ThDr. Mi-

chal Hospodár, predseda spolku. Súčasne vyjadril potešenie nad veľkým záujmom kultúrnej verejnosti, ochotu pripomínať si a vzdať úctu generácii kňazov i laikov, ktorí statočne vybojovali zápas za vzkriesenie Gréckokatolíckej cirkvi.

Spolok sv. Cyrila a Metoda vydá zborník prác z referátov prednesených na podujatí, rozšírený o ďalšie aktuálne témy. Záujemcovia si ho môžu vyžiadať u organizátorov akcie. ■

PIATOK 1. august

Vynesenie svätého Kríža. Makabejskí mučeníci

Čítania: 2 Kor 7, 10 – 16, zač. 184; Mk 2, 18 – 22, zač. 9 (radové); 1 Kor 1, 18 – 24, zač. 125; Jn 19, 6 – 11; 13 – 20; 25 – 28a; 30b – 35, zač. 60 (Krížu)

Radujem sa, že vám môžem vo všetkom dôverovať. (2 Kor 7, 16)

Mať dobrých priateľov, na ktorých sa môžem vo všetkom spoľahnúť, je veľká výhra. Svätý apoštol Pavol takého priateľstvo vedel oceniť, a preto sa teší vzájomnej dôvere s Korintánmi. Tu nastáva priestor pre mňa. Nepýtať sa, či mám priateľov, ale akým dokážem byť ja priateľom. Dá sa na mňa spoľahnúť? Dôverujú mi ľudia? Ak áno, potom sú moje priateľstvá v poriadku.

Liturgia: Začiatok pôstu Bohorodičky. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti Krížu. Tvojmu Krížu – s. 159 (195)

SOBOTA 2. august

Prenesenie pozostatkov prvomučeníka Štefana

Čítania: 1 Kor 1, 26 – 29, zač. 125b; Mt 20, 29 – 34, zač. 82

... aby sa pred Bohom nik nevystatoval. (1 Kor 1, 29)

V tomto roku sledujeme v Amerike boj o kreslo prezidenta. Každý z kandidátov by chcel vyhrať. Zvyčajne sa chvália, kto čo prospešné spravil pre krajinu, za aký úžasný zákon hlasoval, s čím nesúhlasil. To všetko preto, aby získal priazeň voličov. „Pred Bohom nech sa však nik nevystatuje,“ hovorí apoštol Pavol. Veď Boh ma pozná. Dajme sa Bohu takí, akí sme. To určite zaváži.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zo služby mučeníkovi – s. 190 (196)

NEDEĽA 3. augusta

Dvanásť nedeľa po Päťdesiatnici. Prepodobní Izák, Dalmat a Faust

Čítania: 1 Kor 15, 1 – 11, zač. 158; Mt 19, 16 – 26, zač. 79

Ľuďom je to nemožné, ale Bohu je všetko možné. (Mt 19, 26b)

Naším ľudským rozumom je ťažko prijať fakt, že Boh môže všetko. Robíme chybu, ak nepozeralme na Boha očami viery. Preto sa stáva, že Bohu pripisujeme schopnosti nás ľudí a robíme ho obmedzeným. Osobne poznám istú ženu, ktorá šťastne žije so svojim mužom. V istom veku mala problémy s bedrovým kĺbom, trápila ju krížová chrbtica, preto chodila po vyšetreniach. Asi zo štyri razy ju röntgenovali. Počas vyšetrení jej nenapadlo, žeby mohla byť tehotná. Bola v druhom týždni. Po vyšetreniach to bola pre gynekológa jasná dia-

gnóza. Toľko röntgenov v druhom týždni tehotenstva plod nemá šancu zniesť – dieťa bude určite poškodené. Tvrdenie gynekológa bolo také presvedčivé, že začala pochybovať o Božej všemohúcnosti. Celé tehotenstvo sa cez slzy modlila k Bohu o silu dať dieťaťu život. Svätý Gérard mal tiež čo robiť, lebo cez neho si u Boha vyprosovala milosť zostať matkou a nebyť vrahyňou. Dnes už tá žena vie, že Boh sa zahanbiť nenechá. Narodilo sa zdravé dieťaťko. Dnes už navštevuje školu. Pre človeka bolo narodenie zdravého dieťaťa nemožné, ale pre Boha nie.

Liturgia: Radový hlas je tretí, evanjelium na utieri je prvé. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z 3. hlasu – s. 145 (186)

Rastislav Višňovský

V zátvorkách sú uvedené alternatívne menlivé časti v *Spasi dušu svoju*.

Tápanie v temnote stáročí

Juraj GRADOŠ

Územie dnešného Slovenska bolo historicky predurčené k tomu, aby tu zapustila korene katolícka viera v svojom latinskom obrade. Dialo sa tak už od 8. storočia, teda desiatky rokov pred dobou Veľkej Moravy. Zvrat, ktorý všetko zmenil, však nevyšiel z Byzancie, ale priamo z Ríma. Knieža Rastislav, sám pokrstený katolíkom západného obradu, požiadal pápeža Mikuláša I. o zriadenie vlastnej cirkevnej provincie a pápežskú misiu. Odmietnutie, ktorého sa mu dostalo, ho viedlo k tomu, že začal hľadať naplnenie svojej idey po cirkevnej samostatnosti v Konštantínopole.

Ani tu však nedosiahol plný úspech, ale týmto krokom sa začala Božou prozreteľnosťou záchrana byzantského obradu, ktorý dnes prevláda u Slovanov, rovnako ako Slovania prevládajú v spoločnosti veriacych praktizujúcich tento obrad.

Konflikt

Historici veľmi často hovoria o konflikte dvoch obradov, ktorý sa skončil po smrti sv. Metoda vyhnaním jeho stúpencov z krajiny. Nebol to však konflikt dvoch obradov. Išlo o boj za zachovanie vlastnej samostatnosti

tak v cirkevnom, ako aj štátno-právnom zmysle. Na jednej strane tu boli nemeckí biskupi z pohraničia, ktorí si chceli rozšíriť svoje „panstvo“ aj na východ. Toto bola predzvesť začlenenia týchto území buď priamo, alebo ako vazalov do vznikajúcej Nemeckej ríše.

Druhá skupina viedla svoj boj o vlastnú existenciu – existenciu Veľkej Moravy, jej národa i cirkvi. Medzi týmito dvoma skupinami lavíroval moravský kráľ Svätopluk. Ako sa to skončilo, vieme všetci. Intrigami ovládaný panovník podkopával vlastný trón, ktorý sa krátko po jeho smrti zrútil. História pripisuje zásluhu na tomto páde Maďarom,

Maďari však museli pravdepodobne konať na niečí popud. Ten vyšiel, podľa všetkého, práve z Nemecka. A tak sa na prelome 9. a 10. storočia končí existencia nielen Veľkej Moravy, ale aj veľkomoravskej cirkvi, ktorá bola jedným z jej nosných pilierov.

Aká to bola cirkev? Východná alebo západná?

Pravdepodobne tu dochádzalo k vzájomnému prelínaniu oboch obradov. V centre ríše a smerom na východ, ktorý nebol pokresťančený, postupne naberal na prevahe východný obrad. Západ krajiny a časť dnešnej Moravy boli ešte stále priamo alebo nepriamo pod vplyvom západného obradu. Toto je vidieť v neskoršom období.

Situácia v Čechách

K Veľkej Morave patrili za vlády kniežaťa Svätopluka aj Srbi (na sever od Čechov) a Česi. Práve tieto národy patrili medzi prvé, ktoré sa odčlenili od Veľkomoravského štátu, a tým aj od jeho cirkvi. Dokonca aj postavy, ktoré poznáme z histórie ako osoby pokrstené sv. Metodom (Bořivoj a Ludmila), preferovali na svojom území latinský obrad. Prečo? Viedli ich tie isté kroky ako Rastislava, lenže smerom na východ. Pre nich neboli nepriateľom Nemci, ale Moravia. A tak v odčlenení od ich cirkvi videli vlastnú svojbytnosť. Tá nastala až po stáročíach, keď v 13. storočí vzniklo české kráľovstvo. Ešte pred týmto historickým zlomom Česi získali vlastné biskupstvo v Prahe v roku 973, a to práve zásluhou Ríma, ktorý sa poučil z vývoja na Veľkej Morave. No politické spory viedli v roku 1063 k obnoveniu Moravského biskupstva so sídlom v Olomouci. Z historických záznamov vyplýva, že až brat a vrah svätého Václava si v polovici 10. storočia podmanil Moravu (aj to nie na dlho, lebo neskôr ju Přemyslovci zase dobýjali z rúk Poliakov).

V tomto období máme historické indície o prežívaní vlastnej cirkevnej správy na tomto území. Aká to bola správa, východná či západná, nie je isté. Skôr sa však historici domnievajú, že v tomto biskupstve bol majoritný práve latinský vplyv.

V neskorších dobách existovali pokusy o obnovenie východnej liturgie na niektorých miestach v Českom kráľovstve, ktoré však nemali trvajúce účinky.

Rotunda sv. Juraja (predtým sv. Vojtecha) na hore Říp v strede Čiech z najneskôr 11. storočia.

Snímka: lh5.ggpht.com

Situácia na západnom Slovensku

Po páde Veľkej Moravy (pravdepodobne v r. 907) sa územie západného Slovenska dostalo pod vplyv maďarských kniežat. Išlo skôr o vplyv nestáleho suseda, než priame mocenské podriadenie sa. Maďari totiž až o 50 rokov neskôr zanechali lúpežný spôsob obživy a začali na území dnešného Maďarska vytvárať svoj vlastný štát.

Územie západného Slovenska si podmanili až na konci prvej polovice 11. storočia. Práve v tomto období sv. Štefan, uhorský kráľ, presunul sídlo biskupstva z Nitry do Ostrihomu. Nitrianske biskupstvo bolo obnovené až v roku 1083. Z týchto vedomostí vyplýva, že v Nitre existovalo latinské biskupstvo od čias sv. Metoda. Ako sa však vyvíjala miestna cirkev po vyhnaní žiakov sv. Metoda až po začlenenie západného Slovenska v roku 1030 do vzniknutého maďarského štátu, zostáva tajomstvom.

Existujú však silné indicie o pokračovaní východného obradu alebo aspoň jeho prvkov aj na tomto území. Svoj podiel na ňom mohol mať kláštor na Zobore založený ešte pred smrťou sv. Metoda. Vplyv východného obradu môžeme vidieť v pôvodnej orientácii Maďarov na Byzanciu a východný obrad. To sa zmenilo až za vlády sv. Štefana. Na našom území je byzantský vplyv zreteľný napríklad na ikonografickej výzdobe najstarších kresťanských

Ikonografické fresky v Chráme sv. Juraja v Kostolnoch pod Tribečom.

Snímka: mesto.sk

Východná veľkomoravská časť Chrámu sv. Juraja v Kostolnoch pod Tribečom.

Snímka: lh3.ggpht.com

Veľkomoravský Chrám sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch.

Snímka: lh3.ggpht.com

Základy michalovskej rotundy aj s baptisteriom na krstienie pohanov.

Snímka: Marek Badida

chrámov u nás. Jedným z týchto príkladov je chrám v Kostolnoch pod Tribečom zasvätený svätému Jurajovi. Je to jedna z najstarších sakrálnych stavieb na Slovensku. Jeho kultúrna hodnota sa znásobuje uchovanými nástennými maľbami. Stavba pochádza najneskôr z 10. storočia. Je však možné, že je ešte o sto rokov staršia. Oficiálne sa spomína už v roku 1113 a je najstaršou celistvou a najcennejšou historicko-architektonickou pamiatkou na Slovensku. Mala dva základné priestory – presbytérium a loď. Zaujímavosťou je typická byzantská ikonopisecká freska (napr. typická ikona Narodenia Pána), ktorú odkryli pri reštauračných prácach v rokoch 1964 – 1966. V dejinách umenia zastáva tento chrám prvotné miesto vďaka dobovým freskám (maľovanie na mokrú omietku) s výjavmi zo života Panny Márie a inými kresťanskými motívami zo Starého i Nového zákona. Predpokladá sa, že umelec pochádzal zo zoborského kláštora.

Jedným zo znakov obradu je aj patrocínium chrámu. Na Slovensku v obci Kopčany (okr. Skalica) je ďalší chrám, ktorý sa uchádza o miesto najstaršej stojacej cirkevnej stavby v strednej Európe. Vznikol v súvislosti s vybudovaním veľkomoravského hradiska Vály v Mikulčiciach pravdepodobne v 9. storočí. Zasvätený je práve jednej z východných svätíc, ktorá je na západe skoro neznáma – sv. Margite.

Východné Slovensko

Situácia na východe republiky je odlišná od jej západnej časti. Doteraz nie sú zistené priame dôkazy o existencii byzantskej liturgie vo veľkomoravskom období na tomto území. Isté však je, že toto územie patrilo pod Veľkú Moravu. Nebolo však jej stredom a navyše bolo vystavené častým vpádom z východu. Do Uhorského kráľovstva bolo začlenené až v 12. storočí, no počiatky kresťanstva tu badať omnoho skôr. Medzi najstaršie sakrálné stavby patrí rotunda v Michalovciach, ktorej

základy boli objavené v roku 1977. Pochádza pravdepodobne z 9. alebo 10. storočia. Práve rotunda patrila medzi obľúbené stavby v okrajových častiach Veľkej Moravy.

Dodnes sa vedú diskusie o jej datovaní. Historici orientovaní na veľkomoravské a byzantské obdobie ju spájajú s Veľkou Moravou a presunom obyvateľov z veľkomoravského sídliska Hrádok na územie dnešných Michaloviec. Rozvoj slovanskej osady ovplyvňovala vhodná poloha na križovatke vtedajších ciest, pri dôležitom brode. Opačne orientovaní historici zasa hovoria, že išlo o nariadenie sv. Štefana o povinnosti desiatich dedín postaviť si minimálne jeden kostol. Michalovce by tak vznikli a vyvíjali sa ako kostolná osada okolo rotundy, ktorú si postavili obyvatelia okolitých sídlisk Preča a Greča. Pre objektivnosť treba dodať, že základy rotundy sú vo veľkomoravskej kultúrnej vrstve a v okolí sa našlo niekoľko črepov slovienskej keramiky z 9. storočia a sídliskový objekt pravdepodobne z 10. storočia. Okolo rotundy existovalo pohrebisko, z ktorého pochádza kamenná platňa bývalého bulharského kniežaťa z 11. storočia (je možné, že táto oblasť bola pod vplyvom bulharskej byzantskej cirkvi). Samotní uhorskí historici však datovali pôvod Michaloviec až do roku 1056, keď už evidentne rotunda na tomto území stála. Celý spor môže vyriešiť pripravovaná rekonštrukcia Kostolného námestia, ktorá bola plánovaná na rok 2005. Rotunda nemá doposiaľ žiadnu analógiu v celom európskom priestore.

Obdobie po zániku Veľkej Moravy až po 13. či 14. storočie je tmavým obdobím našej histórie, v ktorom budeme iba tápať. Isté však je, že keď sa objavujú prvé zmienky o tunajšom osídlení, objavujú sa aj indicie o východných kresťanoch a ich chrámoch z dreva. Možno práve latinizácia spojená s pričleňovaním tohto územia k Uhorskému kráľovstvu a tento nestály stavebný materiál prispeli k tomu, že dnes máme problém jasne hovoriť o tejto dobe. ■

Bola to doba očisty?!

Stropkov, malé mestečko v ondavskej doline, si vybral otec Jozef Knežo na prežitie pokojných chvíľ svojho dôchodku. V dome, ktorý predtým slúžil ako kláštor otcov redemptoristov, hneď za naším chrámom, nás prijal aj so svojou manželkou s naozaj otvorenou náručou i srdcom. Počas celého rozhovoru sme cítili lásku, pohodu a otvorenosť pre Boha. Vôbec na ňom nebolo vidieť 92 rokov života.

Otec – ako sám povedal – veľmi rád číta Slovo, lebo v ňom nájde pestrú mozaiku článkov a správ. Hlavne sa mu páčia ostatné ročníky Slova. Počas jeho pôsobenia vo Vysokej nad Uhom odoberali veriaci tejto farnosti vyše 150 kusov tohto časopisu.

Ako si, otec, spomínate na začiatky svojho kňazského pôsobenia?

Po kňazskom seminári som pôsobil ako katechéta v Trebišove. Bol to čas, keď som musel po-

zorne počúvať Boží hlas, ktorou cestou kňazstva mám ísť – v celibáte alebo v manželstve. Vladyka Teodor Romža ma však veľmi chcel vysvätiť. Nechcel však robiť veľký nátlak, ale prejavil svoje človečenstvo. Pozval si mojich rodičov na odpust do Klokočova a pýtal sa ich, či ma oni odrádzajú od celibátu. Potom si zavolať mňa. Hovoril: „Jozef, ja som si myslel, že ty budeš prvý vysvätený. Sklamal si ma. No, povedz, čo ťa od toho odrádza?“ Mal ma rád, lebo on bol malý vzrastom a ja som zasa bol vysoký chlap. Vtedy som už mal za sebou niekoľko seminárov, nakoľko Užhorod obsadili Maďari. Ja som odišiel študovať do Olomouca. Podobný osud malo aj ďalších 71 seminaristov v Užhorode.

Nakoniec som si v Užhorode našiel manželku a vladyka Teodor nás aj zosobášil. Vtedy územie Zemplína patrilo do Mukačevskej eparchie a bolo rozdelené. Severnú časť, ktorá bola na Slovensku, spravoval prešovský biskup.

Ako Zemplínčania znášali toto rozdelenie?

Zemplín bol stále miestom, kde sa v pokoji stretávali mnohé národnosti a viery. Toto rozdelenie sa nevnímalo ako niečo neprekonateľné a trvalé. Neskoršie obdobie, keď sa začali zdôrazňovať národnostné otázky, neprinieslo tomuto kraju pokoj. A niekde to je vidieť aj dnes. Ľudia si však žiadali kňaza, aby mu rozumeli. Už pred rokom 1950 sme

na Zemplíne kázali po slovensky. Keď prišla po roku 1968 aj slovenská liturgia, veľa ľudí sa potešilo.

Ako vnímate rok 1968, keď bola obnovená činnosť našej cirkvi?

Možno povedať, že prvé kroky k obnoveniu činnosti našej cirkvi sa udiali práve v našom byte v Košiciach. Ale nemožno hovoriť o roku 1968 a nespomenúť príčiny, ktoré k nemu viedli. Nerád spomínam na toto obdobie. V roku 1950 bola naša cirkev postavená mimo zákona a všetci sme boli rôznymi prostriedkami nútení prijať pravoslávie. Nahovárali nás, nech si ticho spomínáme v liturgii aj pápeža, ale nahlas nech sa modlíme za pravoslávnych hierarchov. Keď som to odmietol, vodili ma po mnohých väzeniach. Počas jedného prevozu som prvýkrát uvidel Vysoké Tatry. Keď nás prevádzali, nesmeli sme rozprávať. Nakoniec som bol internovaný v Podolínci pri rehoľníkoch, lebo v hlohovskej väznici nám nemali čo dať jesť.

Ako sa k vám správali dozorcovia?

Boli to ťažké časy. A mnohí dozorcovia nemali s nami zľutovanie. No našli sa aj výnimky. Väzni mali povolené dostávať ročne dva balíčky z domova. My sme nedostali žiadny. Až raz, keď skoro všetci dozorcovia odišli na školenie, ma oslovil jeden z tých, čo zostali. Istý čas pôsobil blízko Vysokej nad Uhom ako pohraničný vojak. Teraz ho prevelili do väznice. Poznal ma a povedal, že som dostal balík z domova. Nemohol mi ho len tak dať, lebo by veľmi riskoval. No nechal mi ho na schodoch. Báľ som sa, či to nie je provokácia. No nebola. A hoci ma vystríhal, že o tomto dare nemám s nikým hovoriť, rozdelil

som sa so spoluväzňami v cele.

Čo sa stalo s vami potom?

Z Podolíncu som bol s manželkou vysídlený do pohraničia v Čechách, na miesta, ktoré museli opustiť sudetskí Nemci. Pracoval som v pivovare, kde som prenášal prázdne sudy na umývanie. Vonku bolo mínus 20 stupňov a dnu zasa plus 20. Toto striedanie teplôt človek nemohol zniesť bez ujmy. Ochorel som a dostal 40-stupňové horúčky. No Česi boli iní. Ich sa to, čo sa dialo na Slovensku,

Snímka: archiv otca J. Kneža

Otec Jozef Knežo vo Vysokej nad Uhom.

► **Otec Jozef Knežo**, titulárny kanonik, bol ordinovaný 25. februára 1945 v Užhorode blaboslaveným vladykom Teodorom Romžom. Po kňazskej vysviacke nastúpil na svoju jedinú faru – do Vysokej nad Uhom, kde s prestávkou rokov 1950 – 1968, keď nemohol vykonávať pastoračnú činnosť, pôsobil až do roku 1999. Stál pri obnovení činnosti našej cirkvi. Od roku 1968 bol michalovským okresným dekanom až do roku 1991, keď sa stal na osem rokov predsedom Spolku svätých Cyrila a Metoda v Michalovciach. Od roku 1999 je na odpočinku.

nedotýkalo. Vďaka ich starostlivosti som bol preradený na inú prácu. Po roku sme mohli ísť na návštevu domov. Tam sme sa dozvedeli, že vraj pracujeme za veľké peniaze a rodný kraj sme opustili kvôli dobrému miestu.

V roku 1957 sme sa mohli pomaly presídliť späť na Slovensko. Túžba bola silnejšia ako strach. Po rôznych peripetiách som nakoniec zakotvil v Košiciach. Postupne sme tu vybudovali spoločenstvo asi 12 – 13 kňazov, ktorí sa potajomky stretávali a podporovali v ťažkom osude. Väčšina z nich pracovala vo Východoslovenských železniarňach.

Toto stretávanie sa bolo zväčša v nedelu po svätej liturgii o pol desiatej v dome alebo neskôr v parku. Aj medzi nami bol strach, lebo niektorí mali dom alebo iné výhody, a my sme nevedeli za čo. Nebola medzi nami plná dôvera. Ja som sa najčastejšie stýkal s otcom Murínom a asi aj vďaka tomu mi mnohí dôverovali.

Manželka vyučovala v škole. Raz ma predviedli na výsluch a keď sa otvorili dvere, stála tam ona. Vyčítali jej, že ma nepresvedčila a neprivedla na „správnu cestu pravoslávia“. Ona odpovedala, že ani ona by nepodpísala. To bolo osudné. Začali sa jej vyhrážať vysídlením do sovietskeho Užhorodu. Nakoniec ju ešte v ten deň vyhodili zo školy, lebo ako nespoahlivá osoba nemohla učiť v socialistickej škole.

Keď sa blížil rok 1968, cítili ste zmenu?

Isté zmeny tu boli. Ako kňazi sme sa mohli stretávať aj na verejnosti – v parku. Štátna bezpečnosť nás sledovala z väčšej diaľky. Chceli byť nenápadní, no boli tam. My sme ich už poznali. Aj po obnovení činnosti ma sledovali celý deň. Sedeli oproti fare v pohostinstve a sledovali, kto a kedy ide na faru.

A čo vaši veriaci, nenadviazali s vami kontakt?

V Čechách som mal s nimi nejaké kontakty. Tu sme ich nemohli vystaviť nebezpečenstvu. Aj ich mohli zatvoriť. No oni chceli vedieť, kde bývame. Našli sa mladí ľudia, ktorí chodili po Košiciach a čakali, kedy nás zazrú. A potom nás potichu sledovali, kým nezistili, kde bývame. Potom nás aj niektorí navštevovali.

Ako vyzerali prvé kroky smerujúce k obnoveniu činnosti našej cirkvi?

My, čo sme boli v Košiciach, sme sa dohodli, že sa stretneme na Rímskokatolíckom biskupskom úrade. Každý to dal vedieť tým kňazom, na ktorých mal nejaký kontakt. Nakoniec nás tam bolo okolo 70. Spolu s otcom biskupom Vasíľom Hopkom sme vyjadrili túžbu po obnovení našej cirkvi, ktorú neprávom umlčali. Boli sme však plní strachu. Potom sme sa išli pomodliť *Viruju* do Katedrály sv. Alžbety. Nevedeli sme, ako to dopadne. Doba bola neistá. Chceli sme sa vrátiť pred rok 1950, no nepodarilo sa to. Cirkev mohla žiť, dýchať, ale len veľmi ťažko.

Ako vnímali ľudia túto zmenu?

Tešili sa. Pýtali sa ma, či sa vrátim do Vysokiej nad Uhom. Odpovedal som: „Samozrejme!“ Prijali ma s veľkou slávou. Bola to veľká oslava a ľudia boli veľmi nadšení. No trvalo to len krátko. Strach sa znova vrátil do ich sŕdc. Stalo sa, že biskup Hopko prišiel na primície. Ja som kázal, no jemu zakázali príslušníci Štátnej bezpečnosti slúžiť liturgiu. Sedel medzi ľuďmi. Bolo to veľmi ťažké. No vnímali sme to inak ako dnes. Boli sme radi, že máme biskupa medzi sebou.

Spomínate si na prevzatie chrámu?

Áno. Bolo pokojné, ale aj trocha napäté. Tam boli iba dve rodiny pravoslávnych. Pravoslávny kňaz si začal diktovať podmienky. Nesmel som o ňom a jeho pôsobení vo farnosti hovoriť. A chcel odo mňa aj môj byt v Košiciach. Niekde nám rímskokatolícki kňazi vyšli v ústrety, no nie všade. V Michalovciach sa dokonca dekan zastal pravoslávneho kňaza a vyslovil istú ľútosť, že sa končí ich priateľstvo.

Mnohí kňazi i veriaci však prešli k Pravoslávnej cirkvi a zostali tam. Prečo?

Z dvoch dôvodov. U kňazov to bol strach a silný nátlak. Štátna bezpečnosť využívala všetky prostriedky, aby ich zlomila. Niektorí podľahli. Celý život potom v sebe nosili túto vinu. Vedeli, že neurobili dobre a že podľahli slabosti. Ja by som to nevydržal. Keď sme sa stretávali, často u nás hľadali „spoveď – odpustenie“. Chceli sa tej viny zbaviť. Hovorili nám o dôvodoch, prečo tak urobili. Tvrdili, že v duchu zostali gréckokatolíckmi. Ja som im hovoril: „Prečo to rozprávaš mne? Ten (a ukázal som prstom na nebo) ti musí odpustiť.“

A ľudia? Tí prešli, lebo chceli mať pokoj. Hovorili si – je jeden Boh. Mnohí sa vrátili. No veľa ich pre nevráživosť a rôzne trenice zostalo pravoslávnych. „Keď ty budeš gréckokatolíck, ja budem pravoslávny!“ Nenávisť prerástla až do viery.

Ako vnímate po toľkých rokoch našu cirkev?

Mysleli sme si, že tie ťažké roky boli rokmi očisty. Možno však nie. Dnes je podobne ťažká doba. Ale už nie sme sami. Aj tu ku mne prichádzajú biskupi. Bol tu otec Ján, terajší metropolita, i košický biskup Milan. Oboch si veľmi vážim. Teším sa každej návšteve. Prial by som si, aby sme nehľadali to, čo nás delí, ale budovali na tom, čo nás spája. Napríklad otec metropolita Ján. On káže po slovensky, ale slúži aj po cirkevno-slovansky. A ľudia to vidia a tešia sa. Viera a náboženstvo je niečo iné ako politika. Ľudia i kňazi to niekedy miešajú spolu. Ale vtedy sa začíname deliť. Mali by sme myslieť na motto blahoslaveného otca biskupa Hopka – *Da vsi jedino budut.*

za rozhovor ďakuje Juraj Gradoš

Moja mama žije sama. Odmieťa sa presťahovať k nám. Zdravotne je však na tom stále horšie. Musíme za ňou každý deň dochádzať. Pomaly prestáva chodiť. Riešenie by bolo odísť z práce a starať sa o ňu, ale to by sme ako rodina nevyžili. Uvažovali sme aj o domove dôchodcov alebo hospici, ale to sa nám vidí ako prejav neschopnosti postarať sa o vlastnú matku. Poradte mi.

Boris

Milý Boris,

Človek sa niekedy ocitne v situácii, keď si musí vybrať medzi jemu blízkymi osobami. Je to veľmi neľahká situácia, ktorú neželám nikomu. V takejto situácii ste aj vy. Na jednej strane máte vlastnú matku, ktorá vám dala život, a na druhej svoju rodinu, ktorej ste dali život vy. Ktorý cit je dôležitejší? Láska k rodičom alebo láska k deťom?

Odpoveď na vaše problémy je však skrytá vo vašej otázke. Ak by sa mal otec rozhodnúť medzi manželkou a dieťaťom a vedel by, že ona by sa rozhodla pre dieťa, jeho rozhodovanie je do značnej miery uľahčené. Vaša matka vyjadrila nesúhlas s nasťahovaním sa k vám. To môže mať dve príčiny. Prvou je snaha o samostatnosť (nechce vám byť na príťaž), tou druhou je naviazanie, ako to u starších ľudí býva, na spomienky a domov. Ak vám teda nechce byť matka na príťaž, nestažujte jej situáciu. Ona by sa u vás cítila veľmi zle a prejavy vašej lásky by vnímala ako ľútosť. Radšej jej pomôžte vybrať vhodné zariadenie vo vašom okolí, kde by ste za ňou často dochádzali.

Ak sú za jej rozhodnutím spomienky, veľmi ťažko sa rozlúči s domovom, a dokonca sa týmto odlúčením môže urýchliť jej prechod na druhý svet. Tu by som radil trpezlivosť, kým si ona sama neuvedomí, že potrebuje pomoc 24 hodín denne. Aj vtedy sa s ňou poradte a rozhodnite sa spoločne.

V oboch prípadoch by som radil, aby si matka vzala so sebou nielen potrebné veci, ale aj tie, ktoré sú spojené s jej spomienkami, ak to priestor v jej novom domove umožňuje.

o. Juraj

► *Hlúpe myšlienky má bocikto, ale múdri ich nevyslovujú. (Wilhelm Busch)*

► *Láska je tá, ktorá ostáva stále, či jej všetko dávame alebo všetko odopierame. (Johann Wolfgang von Goethe)*

► *Láska je nekonečný cieľ svetových dejín, amen vesmíru. (Novalis)*

Sv. Evagrios z Pontu hovorí, že Boh nemôže byť pochopený rozumom, lebo keby mohol byť pochopený, nebol by Bohom.

Sv. Simeon Nový Teológ hovorí, že ako sa priateľ rozpráva s priateľom, tak hovorí človek s Bohom a pevne prítahovaný s dôverou stojí pred tvárou toho, ktorý prebýva v neprístupnom svetle.

BOH ako tajomstvo

Igor SUCHÝ

Ten, kto sa vydá na duchovnú cestu, sa stále vyvíja a časom si začne byť vedomý dvoch kontrastných skutočností: nekonečno je vzdialené, a predsa blízke. Najprv viac a viac prežíva, že Boh je tajomstvo. Je úplne iný, svätý, neviditeľný, nepochopiteľný, za všetkými slovami, mimo možnosti pochopenia. Boh, ktorého by sme si trúfali vyčerpávajúcím spôsobom pochopiť iba prostredníctvom nášho rozumu, nebude nič viac ako modla, vec našej obrazotvornosti. Takýto Boh je úplne nepodobný pravému a živému Bohu Biblie a Cirkvi. Človek je stvorený podľa Božieho obrazu, nie naopak.

Tajomný Boh

Je dôležité, že tento Boh tajomstva je k nám stále jedinečne otvorený, vždy prítomný v nás, okolo nás a s nami. Volá každého z nás po mene. Medzi nami a večným Bohom je vzťah lásky, podobný vzťahu každého z nás k tým, ktorí sú nám najdrahší. Druhých ľudí poznáme iba skrze našu lásku k nim a skrze ich lásku k nám. Rovnako je to aj s Bohom. Byzantský teológ N. Kabasilas píše: „Boh, náš Kráľ, je láskyplnejší ako ktorýkoľvek z priateľov, spravodlivejší ako ktorýkoľvek vládca, viac milujúci než otec, viac súčasťou nás samých ako naše vlastné údy a dôležitejší pre nás ako naše vlastné srdce.“ Boh je pre nás vzdialenejší a zároveň bližší ako čokoľvek iné. Boh prebýva v neprístupnom svetle a človek stojí v jeho prítomnosti s láskyplnou dôverou a oslovuje ho ako priateľa. On je otvorenou náručou, ktorá nás víta na konci púte, a zároveň spoločníkom, ktorý kráča vedľa nás na každom kroku. Boh je tajomstvo, a predsa osoba. Gréci otcovia prirovnávajú ľudské stretnutie s Bohom k zážitku niekoho, kto ide v hmle cez hory. Ponáhľa sa a zrazu spozoruje, že je na kraji priepasti, pod jeho nohami nie je pevná pôda, ale len bezodná hĺbka.

Zo svetla do tmy

Otcovia tiež používajú ako symboly duchovnej cesty dve starozákonné postavy: Abraháma a Mojžiša. Abrahám, ktorý pokojne žije v dome svojich predkov, počuje Boží hlas: „Odíď zo svojej zeme, zo svojho rodiska a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem“ (Gn 12, 1). Poslušne Božie volanie, ktoré ho vytrhne z rodného

prostredia, a odvážne ide do neznáma, bez jasného plánu a cieľa cesty. Boh ho jednoducho vyzýva a on sa s vierou podrobuje. Mojžiš má postupne tri videnia: najprv vidí Boha ako svetelnú víziu v horiacom kríku (Ex 3, 2), potom sa mu Boh zjavuje za dňa v oblačnom stĺpe a v noci v ohnivom stĺpe (Ex 13, 21) a nakoniec sa stretáva s Bohom v akomsi „nevidení“, keď s ním hovorí v nepriehľadnom oblaku na hore Sinaj (Ex 20, 21). Abrahám putuje zo svojho rodného domu do neznámej krajiny, Mojžiš postupuje zo svetla do tmy. A takto to zakusuje každý, kto ide po duchovnej ceste. Vychádza zo svojho poznania do neznáma, postupuje do tmy. Nie je to jednoduché vykročenie z tmy nevedomosti do svetla poznania, ale postupujeme zo svetla čiastočného poznania k väčšiemu poznaniu, ktoré je o tolko hlbšie, že môže byť opísané iba ako „neznáma temnota“.

Východná teológia v značnej miere rozpráva o Bohu nie priamo, ale v obrazoch a podobenstvách, čiže v symboloch. Preto využíva cestu negácie vyjadrujúc, že Boh

Snímka: upload.wikimedia.org

Ikona Najsvätejšej Trojice z poľských Weresmien z 17. storočia (dnes v Historickom múzeu v Sanoku).

je niečo viac ako to, čo sme schopní o ňom povedať. Tak sa duchovná cesta ukazuje byť cestou premeny vo veľmi radikálnom význame. Metanoia (grécke slovo pre pokánie) vyjadruje úplnú zmenu zmýšľania. Keď sa blížime k Bohu, meníme svoje zmýšľanie, vyzliekame seba samých zo všetkých svojich zvykov a zabehnutých spôsobov myslenia. Neobraciame sa iba svojou vôľou alebo svojím rozumom, potrebujeme úplne zmeniť náš vnútorný pohľad. Hustá temnota, do ktorej vstupujeme s Mojžišom, je prežarovaná svetlom. Cesta nepoznania nás nevedie do prázdnoty, ale k plnosti.

Naše negácie sú v skutočnosti akýmisi tvrdeniami o neohraničenosti Boha vo všetkých možných rovinách existencie živej bytosti. Prístup negácie je kladný vo výslednom efekte: pomáha nám utiekať sa k bezprostrednej skúsenosti živého Boha, ktorý je tajomstvo. V najvlastnejšom zmysle slova zahrňuje tajomstvo skrývanie i odhalenie. V kresťanstve pod pojmom tajomstvo nemyslíme iba to, čo je nemožné a tajomné, záhadné a neriešiteľné – tajomstvo je to, čo je zjavené, aby sme porozumeli, aj keď vieme, že nikdy neporozumieme v plnosti. Toto tajomstvo ukazuje do temnoty Boha. Boh ako tajomstvo je nám skrytý, ale zároveň sa nám chce zjaviť ako osoba a láska.

Vo vyznaní viery nehovoríme: verím, že Boh je, ale hovoríme: verím v Boha. Medzi vierou „že“ a vierou „v“ je veľká vzdialenosť. Je ľahké veriť, že niečo alebo niekto existuje, ale táto viera nemusí mať v našich životoch žiadny praktický efekt. Môžeme si napríklad otvoriť telefónny zoznam nejakého mesta, prezerat si mená zapísané na jeho stránkach a pri čítaní môžem veriť, že všetci alebo aspoň niektorí z tých ľudí skutočne žijú. Nikoho však osobne nepoznáme. Keď však hovoríme

osobe, ktorú máme radi, že jej veríme, vyjadrujeme tým oveľa viac ako to, že veríme v jej existenciu. „Verím ti“ znamená obraciam sa k tebe, spolieham na teba, mám v teba úplnú dôveru a dúfam v teba. Viera v Boha nie je nejakým druhom logickej istoty. Veriť v Boha neznamená uznávať možnosť jeho existencie, pretože nám to mohlo byť dokázané nejakým teoretickým argumentom. Veriť ako kresťania, to znamená vložiť svoju dôveru v toho, ktorého poznáme a milujeme. Viera nie je predpokladom, že niečo môže byť pravdivé, ale istotou, že niekto tu je a koná.

Viera a neistota

Pretože viera nie je logickou istotou, ale osobným vzťahom, a pretože tento vzťah je stále v každom z nás nedokončený a potrebuje stály rozvoj, viera je vždy správaná neistotou. Viera a neistota sa však navzájom nevyklučujú. Preto neistota sama osebe nie je znamením nedostatku viery, naopak, naša viera neistotou rastie a silnie. Viera obsahujúca v sebe neistotu spolu s neodolateľnou túžbou riskovať nás neoddeľuje od neznámeho, ale posúva k stretnutiu s ním.

Poznať Boha, to neznamená ovládať teóriu alebo abstraktné princípy, ale nájsť ho ako osobu! Poznať osobu znamená oveľa viac, ako poznať fakty o tejto osobe.

Poznať osobu vo svojej podstate znamená milovať ju.

Nemôžeme si pravdivo uvedomovať iné osoby bez vzájomnej lásky.

Nemôžeme poznať tých, ktorých nenávidíme.

Do Božieho tajomstva nemôžeme vstúpiť ináč, ako skrze osobnú lásku. Z mraku, ktorý ho zahaľuje, sa ozýva hlas: „Môžeš ma milovať, ale nie poznať.“ Boh môže byť uchopený a držaný láskou, ale nikdy

nie rozumom, myslením. Boh je teda náš osobný priateľ, ak ho milujeme. Ak veríme v Boha, je to preto, že ho poznáme priamo zo svojej vlastnej skúsenosti, a nie cestou logických dôkazov.

Napriek tomu, že Božia skutočnosť nemôže byť logicky preukázaná, existujú určité ukazovatele, ako svet okolo nás, svet v nás a svet vo vzťahoch s druhými ľuďmi. Tie môžu spoločne slúžiť ako cesta, ktorá nás privedie na prah viery v Boha. Z toho vyplýva, že viera v Boha nás uschopňuje k tomu, aby sme si robili úsudok o veciach a videli ich v plnosti a pravde. Viera nám umožňuje vidieť všetko ako zmysluplný celok. Preto uvádzam niekoľko myšlienok svätých otcov na túto tému. Sv. Maxim Vyznávateľ píše: „My nepoznáme Božiu podstatu. Boha poznáme skôr z veľkosti jeho konania a z jeho prozreteľnej starostlivosti o všetko, čo je stvorené. Týmto spôsobom akoby sme použili zrkadlo, môžeme nahliadnuť do jeho nekonečnej dobroty, múdrosti a sily.“ Kallistos Katafygiotis píše: „To najdôležitejšie, čo sa deje medzi Bohom a ľudskou dušou, je milovať a byť milovaný.“ Sv. Dionysios Areopagita píše: „Láska k Bohu je dávajúca, spôsobuje, že vychádzame sami zo seba. Už nikdy nám neumožní, aby sme patrili sami sebe, ale patríme iba milovanému.“

A na záver modlitba ruského biskupa Dimitrija Rostovského:

„Príď, moje svetlo, a rozjasni moje temnoty.

Príď, môj život, a vytrhni ma zo smrti.

Príď, môj lekár, a uzdrav moje rany.

Príď, plameň božskej lásky, spál trnie mojich hriechov a zapál moje srdce plameňom svojej lásky.

Príď, môj Kráľu, zasadni na trón môjho srdca a vládni v ňom. Len ty to dokážeš, môj Kráľ a Pán.“ ■

Archeológovia objavili pravdepodobne najstarší kresťanský chrám na svete

Najstarší kresťanský chrám na svete sa nachádzala v Jordánsku – tvrdí to skupina archeológov v novinách *Jordan Times*. Podľa výskumníkov bol pravdepodobne postavený v období medzi rokmi 33 a 70 nášho letopočtu. Chrám sa nachádza v Rihábe pri hraniciach so Sýriou.

Ako uviedol Abdul Qader al-Husan, riaditeľ miestneho Centra pre archeologické štúdie, máme dôvod sa domnievať, že tento chrám bol útočiskom raných kresťanov – sedemdesiatich učeníkov Ježiša Krista, ktorí – ako dodal – utekali pred prenasledovaním v Jeruzaleme. Historické zdroje poukazujú na to, že skupina žila a praktizovala svoju vieru v podzemnom chráme, ktorý opustila až po tom, keď Rímske impérium prijalo kresťanstvo. Pomocný biskup grécko-melchitskej

arcidiecézy Nektarius nazval tento objav dôležitým míľnikom pre kresťanov na celom svete.

Na konci deväťdesiatych rokov minulého storočia za ostnatým drôtom väznice pri severoizraelskom meste Tell-Megiddo narazili väzni pri kopaní základov na novú väzenskú halu na antické pozostatky. Nájdené múry patrili starej židovskej dedinke Kfar Othnaj, spomínanej i v židovskej Mišne. Najzaujímavejšia budova bola objavená v samotnom rohu židovskej dediny. Išlo o kresťanský domáci chrám datovaný predbežne do prvej tretiny 3. storočia s nápisom na mozaike: „Boha milujúca Akeptús venovala stôl na pamiatku Bohu Ježišovi Kristovi.“ ■

RV/Asia News/KN

PRAVDA O €URE

Juraj GRADOŠ

O chvíľu, pravdepodobne 8. júla tohto roka, sa na zasadnutí ministrov financií určí konverzný kurz platný 1. januára 2009, keď sa skončí 15-ročná história našej slovenskej koruny. Vládne inštitúcie už požiadali aj cirkvi pôsobiace na Slovensku o pomoc pri informovaní

koruny. Preto odporúčam od 8. júla 2008 meniť eurá za koruny len v krajnom prípade, ak tieto peniaze budete potrebovať do konca roka. Ak tak urobíte, s najväčšou pravdepodobnosťou prerobíte. Ostatné meny môžete meniť kedykoľvek.

Tí, ktorí nechcú počkať na 1. január 2009 a v predstihu si zamenia koruny na eurá, takisto podľa môjho názoru prerobia. Oplatí

silnej meny, keď budeme zarábať niekoľko sto eur namiesto tisícok korún. Ale aj ceny budú obdobne nižšie. Tento jav však môžu zneužiť mnohí podvodníci a oklamať tak hlavne starých ľudí. Tým odporúčam bez prítomnosti a súhlasu známej osoby, najmä blízkeho a mladšieho rodinného príslušníka, nerobiť s neznámymi žiadne „dobré“ obchody.

Positív prechodu na euro je niekoľko. Niektoré sú priame, iné vznikajú ako dôsledky tohto kroku. Okrem istej cenovej stability sa predpokladá aj mierne oživenie ekonomiky, čo prinesie rast zamestnanosti. Ľudia si tak nájdu skôr prácu. Aj platy by mali rásť o niečo rýchlejšie (ale až od roku 2010), keďže obchodníci pri vývoze nebudú strácať peniaze v prospech bánk na rozdiel kurzov. O niečo by mal zlacnieť aj tovar dovážaný z krajín, kde sa platí eurom. Pri ceste tam nebudeme potrebovať meniť si peniaze a budeme môcť platiť aj mincami s našou slovenskou stranou. Tie totiž, rovnako ako mince iných štátov eurozóny, platia na jej celom území. Môže sa vám tak stať, že budete platiť u nás aj mincou vydanou Vatikánom s podobou Jána Pavla II. či Benedikta XVI. Tí, čo pracujú v zahraničí za eurá, nebudú ukrátení o časť svojho platu

Štípkla: iStockphoto.com

Eurobankovky a euromince.

veriacich o pripravovaných krokoch. Toto je prvý článok venovaný tejto téme. Ďalší prinesieme pred koncom roka. Práve preto sa tu budeme venovať len obdobiu druhého polroka 2008.

Čo znamená toto rozhodnutie Európskej rady v tomto období pre občanov Slovenska? V podstate sa počas druhého polroka 2008 nezmení nič podstatné. Platí budeme naďalej korunami a banky a zmenárne budú mať svoje vlastné kurzy, aj keď tie budú blízko určenému fixnému kurzu. Rozdiel si všimneme pri označovaní tovarov. Tie sa od augusta budú povinne priamo na tovaroch alebo v ich blízkosti zobrazovať aj v eurách. Toto zobrazenie je iba informatívne a hovorí, koľko produkt bude pravdepodobne stáť od 1. januára 2009, keď začne platiť nová mena – euro. To isté by sa malo diať aj na výplatných páskach.

V prípade, že by ste chceli platiť v tom čase eurom, obchody majú určené svoje kurzy, ktoré budú spravidla v tom čase pre kupujúceho nevýhodnejšie než nákup za

sa to iba vtedy, ak pri nákupe eur bude kurz s poplatkami nižší, než ten konverzný a pri predaji eur zasa vyšší, než konverzný.

Čo prinesie táto zmena? V každom prípade prinesie pozitíva aj negatíva. Medzi negatíva možno označiť v prvom rade pomalší rast životnej úrovne vzhľadom na Európsku úniu, ktorý bol za ostatné obdobie výrazne ťahaný aj silnejúcou korunou, ktorá za 2 a pol roka spevnela o vyše 20%, čím v eurách vzrástli nielen naše platy, ale aj ceny, a to priamoúmerne. Vďaka tomu bude dobiehanie životnej úrovne Slovákov voči „starým“ Európanom závisieť len od našej práce.

To, že koruna posilnila v tomto období tak výrazne, je aj zásluhou špekulácií súvisiacich s jej prechodom na euro. A práve tieto špekulácie a snaha o zisky zahraničných bánk by mohli v prípade neprijatia eura korunu aj poškodiť, a tá by následne začala oslabovať. Tým by sa naše dobiehanie „staršej Európy“ predĺžilo.

Ďalším negatívom je psychologický jav

pri prevoze na silnejúcu korunu.

Nepriamo sa nás euro dotýka už dva roky. Naša vláda musí zachovávať isté limity pri svojom hospodárení. Vďaka nim sa napríklad nesmie nadmerne zadlžovať (tým zadlžuje aj nás a my tieto dlhy musíme splatiť vo svojich daniach v nasledujúcich rokoch) a má dbať o to, aby ceny oproti zvyšku Európy výrazne nevzrástli. Je pravdepodobné, že o pár rokov sa Slovensko prestane zadlžovať a začne svoje dlhy splácať. Tie sa koncom roka 2007 vyšplhali až k 560 miliardám korún. To znamená, že každý z nás, dospelý, starec i dieťa, dlhuje za náš štát viac ako 100-tisíc korún.

Euro má aj psychologický význam. Po vstupe do únie a do Schengenu sa prijatím eura stávame plnohodnotným členom únie využívajúcim všetky benefity, ktoré svojim členom poskytuje. Je len na nás, či nás toto členstvo nezláka vidieť Európsku úniu iba cez peniaze, alebo či budeme vnímať aj jej duchovný rozmer a snažiť sa, aby bol preniknutý duchom evanjelia. ■

na SLOVÍČKO

Milé deti,

nasledujúce štyri strany sú určené predovšetkým vám. Ponúkajú vám zábavu, poučenie.

Život s Ježišom nielen počas prázdnin, ktoré sa práve začali, môže byť úžasný. Dôležité však je, aby sme sa rozhodli byť Ježišovými priateľmi. On sa nás potom dotýka cez našich najbližších, cez Eucharistiu (ktorú ste v tomto roku mnohí prvýkrát prijali), cez spoločenstvo Cirkvi, cez krásu umenia v ikonách či spevoch. Hovorí k nám aj cez Božie slovo.

Na tento čas sme pre vás vybrali podobenstvo o rozsievачovi.

Prečo?

Práve preto, lebo hovorí o Božej štedrosti a jeho slove. Boh neustále rozsieva svoje slovo. Prirovnáva ho k semenu – zrnu. Semeno v sebe skrýva obrovskú silu. Aj z tých najmenších semien môžu vyrásť veľikánske stromy alebo rastliny, ktoré človeku prinášajú úžitok, alebo potešenie. Dôležité však je, kde to semeno padne, do akej pôdy. A pôda – to sme my, ja aj ty. Ak sa o svoju pôdu staráš, vytrhávaš burinu, hnojíš a zavlažuješ, zrno – Božie slovo – v nej prinesie bohatú úrodu.

Leporelo

Leporelo, ktoré je vytlačené v dolnej časti štvorstránky, si najprv pekne vyfarbi. Potom ho vystrihni a poskladaj. Môže ti poslúžiť ako darček pre tvojho mladšieho súrodenca alebo kamaráta.

Hlavné je, aby si ty sám aj počas prázdnin nezabudol na pôdu svojho srdca. Aj tvoje srdce sa môže podobať na cestu, nad ktorou krúžia nepriatelia. Môže byť obrastené trnami, a preto v ňom niet svetla. Môže byť ako skala, na ktorej nič nevyrastie. No môže byť aj dobrou pôdou.

Príslovia a výroky o zrne

Dobré zrno zostane, ale plevu víchor uchytí. (slovenské príslovie)

Hoď dobré zrno do mora a vyrastie ostrov. (indonézske príslovie)

Priateľov okolo boháča je ako pliev okolo zrna. (ruské príslovie)

Prišiel k tomu ako slepé kura k zrnu. (nezistené príslovie)

Strácať je v živote potrebnejšie, ako získať. Zrno nevzklíči, ak neumrie. (Boris Leonidovič Pasternak)

Kto má uši, nech počúva!“

Ježiš im veľa hovoril v podobenstvách.

Podobenstvo o rozsievачovi

(Evanjelium podľa Matúša 13, 3 – 9)

Letná rozprávka

Tohtoročná úroda bola mimoriadne bohatá, žatva sa vydarila. Všade panovala radosť. Sýpky praskali vo švíkoch a polia dýchali zlatistým pokojom. Spokojne si odľúkol aj posledný kosec.

Na zožaté pláne pomaly sadal súmrak. O chvíľu sa zmenil na tmavomodrý zamatový klobúk posiaty tisícami žiarivých zrníčok.

Ticho zrazu prerušilo jemné šuchotanie. Zachytilo ho však iba pozorné ucho. Ozývalo sa kdesi zdola. Na okraji poľa sa lahučko pohýbala zem.

„Uf, to je ťarcha!“ ozval sa jemnučký hlások. „Ale zvládlo som to!“

Najprv sa spoza hrudky vynorila pravá rúčka, potom ľavá, pod nezbednou šticou dve hnedé očka a noštek. A potom do šťastného úsmevu vykrojené ústa.

Stvorenie sa vyšvihlo zo zeme a už sedelo na hrudke, ktorú práve odvalilo. Malé nezbednička pohojďovalo nohami a rozmýšľalo, čo urobí.

„Tu nemôžem ostať,“ zatváralo sa náramne dôležito, „je tu vlhko. Ešte dostanem nádchu. Ani mi nenapadne hniť v tejto špinavej a smradľavej zemi.“ Poriadne sa povystieralo.

„Skúsím hľadať šťastie!“

Malé pšeničné zrnko sa teda vydalo hľadať svoje šťastie.

Už svitalo, keď sa mu podarilo zoskočiť na cestu.

„To je ono! Krásna rovinka, nikde jama ani vysoký kopec. Tu určite nájdem, čo hľadám.“ Rozbehlo sa po ceste rovno za nosom. No keď už išlo poriadny kus, nadšenie sa menilo na únavu, až si nakoniec muselo v tieni pod púpavovým listom oddýchnuť. No o chvíľu znova vykročilo.

„Krá! Krá!“ preťali cestu dva tmavé tieň. „Pozrime sa, čo tu máme. Chutnučká pšenička.“

„Pod s nami. Ukážeme ti svet z výšky.“

„Čoby nie?“ odvetilo zrnko a chytilo sa pierok jednej z vrán. Vrana žmurkla so skriveným úšklabkom na priateľku a už sa vznášali v povetrí.

„To je krásne!“ zajasalo zrnko. „Ale už sa mi krúti hlava. Mohli by sme pristáť?“ ozvalo sa už o niečo tichšie.

Vrany ešte raz zakrúžili a pomaly pristáli na ceste. Odrazu sa vyrútili na zrníčko:

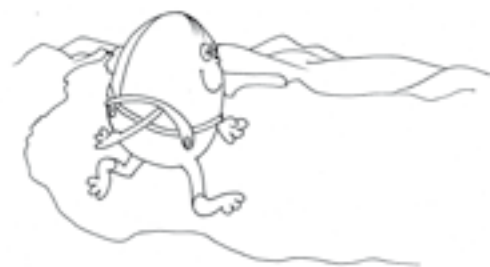
„A teraz zaplať!“

Zrnko vyvalilo oči a vyjachtalo: „Ale ja nemám čím zaplatiť!“

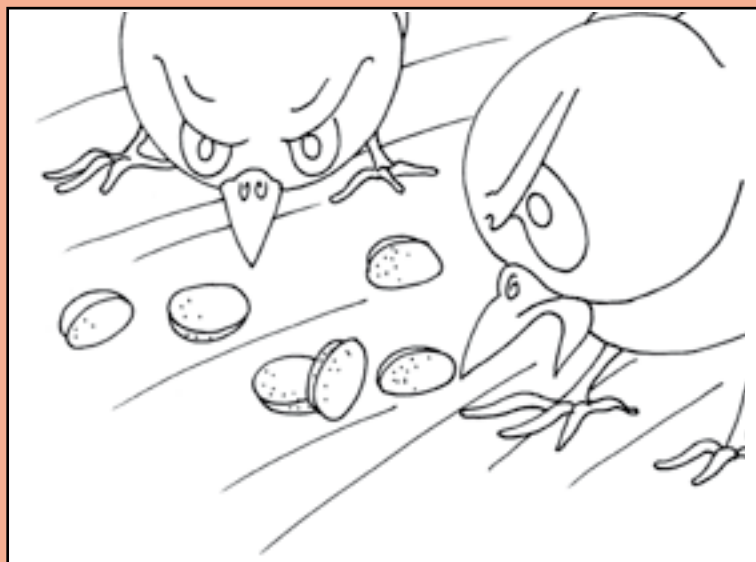
„Tak ťa zjeme!“

A už sa k nemu obe hrozivo približovali. Zrnko sa prebralo z prekvapenia, prudko sa otočilo a zgúľalo sa do vysokej trávy pri ceste. Vrany sa ešte chvíľu rozčuľovali, že sa im leš nepodarila a plánovaný obed sa nekonal.

Zrnko si vydýchlo: „Tak na túto cestu už moja noha nevkročí. Vydám sa po chodníčku v tráve.“ Rozhodlo sa a už aj sa predieralo stále viac hustnúcou trávou. „Tu sa skryjem. Čím hustejšia bude okolo mňa tráva, tým skôr ma nepriateľ nenájde.“ Zamotávalo sa stále viac v temnej zelenej džungli. Keď už nevidelo ani na krok pre sebou, zrazu zvolalo: „Aú! Čosi ma pichlo.“ Dostalo sa do hustého trnia. Aj keď ho ukrývalo, spôsobovalo mu trýznivú bolesť. „Aká je tu tma! Ako na

„Rozsievateľ vyšiel rozsievateľ.“

Ako sial, niektoré zrná padli na kraj cesty; prileteli vtáky a pozobali ich.

mojom poli, ale niet tu mäkučkej a teplej zeme, iba samá bodlač. A som tu úplne samo,“ nariekalo. „Nie, tu nemôžem zostať, musím sa vrátiť späť.“ Popamäti hľadalo cestu.

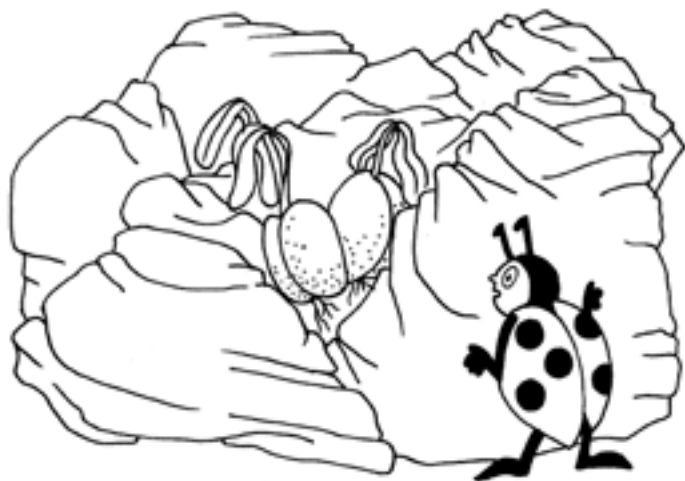
Až keď sa pred ním opäť vynoril známy chodník, zhlboka si vydýchlo.

„Tak, a teraz už žiadna húština!“ pevne sa rozhodlo a nepustilo sa chodníka.

Ten sa pomaly dvíhal a stúpал bližšie k oblohe. „To je dobrý smer. Teraz už nebudem v tme. Všetci ma budú môcť obdivovať a budem bližšie pri slnku.“ No na chodníku pribúdalo kamienkov a zrníčku sa čoraz ťažšie prekonávali skalnaté prekážky. Keď už nevládalo, vystrelo sa na jednu z nich a hľadalo do slnka. Spočiatku to bolo príjemné, no slnko pripekalo stále viac. Naokolo nebolo ani kúska tieňa, do ktorého by sa mohlo zrnko pred tou páľavou ukryť. „Vodu! Musím nájsť vodu!“ šepkalo stále naliehavejšie. „Úplne ma vysuší a spáli.“ Znova sa rozkrútilo a už sa gúľalo dolu kopcom. Chodník sa pomaly strácal. Zrazu podskakovalo na dobre známych hrudkách. Zohlo sa: „Ako krásne vonia! Tu som doma!“ Zmorené, ale spokojné sa zgúľalo do malej vlhkej jamky. Čias ruka zodvihla hrudku zeme a opatrne ňou prikryla zlatý poklad.

Zrníčko tíško zaspalo. Ani nevedelo, ako z neho v prvom čase vyklíčil nový život. Najprv ako celkom nebadaný korenok, no potom stále s väčšou mocou nadvihoval dobrovoľné väzenie, až prišiel čas zberu novej úrody.

**Iné padli na skalnatú pôdu, kde nemali veľa zeme,
a hneď vzišli, lebo neboli hlboko v zemi;
ale keď vyšlo slnko, zahoreli,
a pretože nemali koreňa, uschli.**

Rozsieváč

Z. Sládečková / M. Wiesnerová

D G DG D G A
1. Keď je zasiaté na skale, všetko, čo rastie, je nestále.
G A D Hmi
/:Pane náš, daj milosť nám,
Emi A D
nech bohatú úrodu v tebe mám.:/

D G DG D G A
2. Keď je zasiaté do trnia, starosti tam všetko zadusia.
G A D Hmi
/:Pane náš, daj milosť nám,
Emi A D
nech bohatú úrodu v tebe mám.:/

D G DGD G A
3. Keď je zasiaté na ceste, nič tam nezostane na mieste.
G A D Hmi
/:Pane náš, daj milosť nám,
Emi A D
nech bohatú úrodu v tebe mám.:/

D G DGD G A
A do dobrej zeme vsadení, vtedy máme nebo na zemi.
G A D Hmi
/:Pane náš, daj milosť nám,
Emi A D
nech bohatú úrodu v tebe mám.:/

MG Malý Dávid (Radostné srdce)

**Zasa iné padli do trnia,
ale trnie vyrástlo a udusilo ich.**

Zaujímavosti

Už viac ako 12-tis. rokov sú obilniny dôležitou súčasťou výživy ľudstva. Boli hlavnou zložkou obživy národov, ktorých príslušníci sa dožívali veľmi vysokého veku.

Obilné zrno

Skladá sa z troch hlavných častí:

Povrchová vrstva – slúži ako vonkajšia ochrana a tvorí ju nestráviteľná vlákna, obsahuje aj časť vitamínov radu B a minerálne látky. Vnútna časť – je tvorená škrobom, ktorý slúži ako výživa pre mladý klíček, a lepkom (bielkovinou). Klíček – rastlinný zárodok, z ktorého vznikne nová rastlina.

Vo vesmíre

Prvá rastlina, ktorá kvitla a mala semená v beztiažovom stave vo vesmíre, sa volá arábovka Thalova. Má veľmi krátky životný cyklus (asi štyridsať dní) a rástla na palube sovietskej vesmírnej stanice Salut 7 v roku 1982.

Najhúževnatejšie semená

Semená arktickej lupiny, nájdené v zamrzutej pôde v kanadskom Yukone, sú pravdepodobne 10 000 až 15 000 rokov staré. Niektoré z nich vyklíčili a začali rásť, jedna rastlina dokonca rozkvitla.

Závažie

Semená rohovníka obyčajného (*Ceratonia siliqua*), nazývaného aj „svätotánsky chlieb“, sa používali ako závažie (karát) pri vážení drahokamov a drahých kovov.

Nemôžu byť bez ohňa

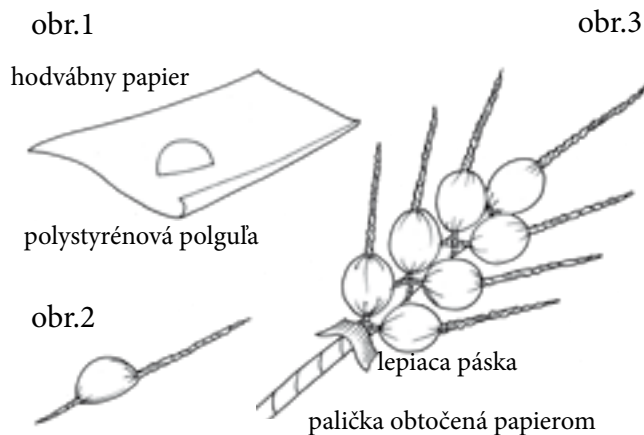
Pyrofyty sú pozoruhodné rastliny, ktoré nemôžu existovať bez ohňa. Sekvoje, obrovské mamutie stromy Severnej Ameriky, niektoré druhy borovic a eukalyptov sú viazané na oheň tak, že ich semená musia prejsť veľkou teplotou, ktorú zabezpečuje oheň, aby mohli vyklíčiť. Popol z požiaru vytvorí mäkkú vrstvu, kde sa výborne darí semenám sekvoji.

Klások

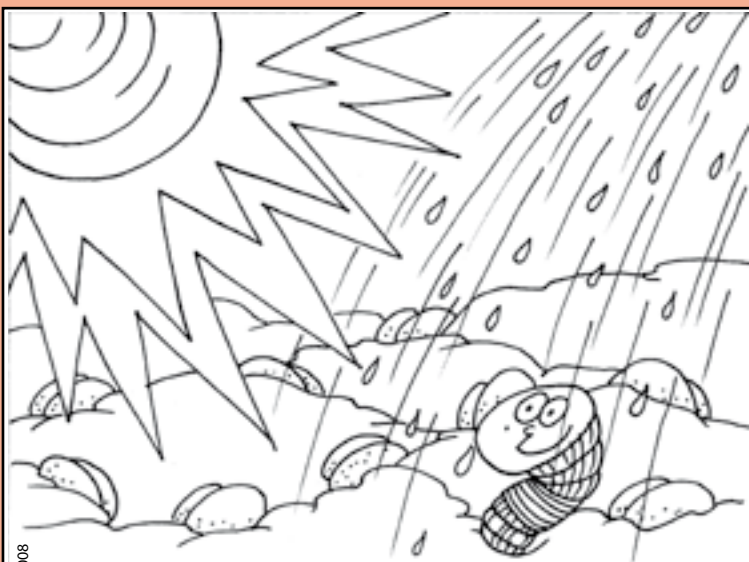
Pomôcky: 5 polystyrénových guľôčok (príp. pingpongových loptičiek alebo vata), 7 hárkov hodvábného papiera (A4) žltej farby, drevená alebo umelohmotná palička (dĺžka 50 cm)

Postup: Polystyrénové guľôčky alebo loptičky rozrežeme na polovicu. 5 ks papiera zložíme na polovicu a rozstrihneme. Do hárkov postupne podľa návodu (obr. 1) zabalíme 10 polystyrénových polgúľ (ak nemáme k dispozícii guľôčky alebo loptičky, môžeme ich nahradiť aj guľôčkami vaty). Vzniknú nám tak jednotlivé zrná. Paličku, ktorá bude tvoriť stonku, obtočíme zvyšným hodvábnym papierom tak, že si nastriháme pásiky široké 2 cm a nimi paličku obtočíme. Pásiky si na koncoch musíme prilepiť lepidlom alebo prisvitnou lepiacou páskou. Dávame pozor, aby sme pásiky natáčali šikmo a dostatočne pevne. Kratšie zatočené konce zrn postupne zhora obtáčame okolo stonky v dvoch radoch vedľa seba (obr. 2) a každé z nich prilepíme lepidlom alebo pásikom prisvitnej lepiacej pásky.

Ak chceme, aby sa jednotlivé zrná dali rozlične tvarovať, pri ich príprave vložíme pod polguľu aj tenučký drôtik, a potom ju spolu s ním zabalíme do papiera.

Dada Kolesárová

Iné zrná padli do dobrej zeme a priniesli úrodu:

jedno stonásobnú,
iné šesťdesiatnásobnú a iné tridsaťnásobnú.

Emil Korba

Božie tajomstvá

*Tá zem, je mi taká malá a tak pustá,
že nemôžem jej blbky svoje roztvoriť.
Keď noc je zlá, plná tmy a prší zbusta,
dovoľte i mne to prežiť, dotvoriť.*

*Nech rozpoviem tme o trpkom žiali
a hviezdám zjavím reči ľúbostné.
Tie ich prijmú, veď láska hviezd vždy žiari.
Vy, ľudia, iba smútkom ste*

*tu v plame zrakov, v plame básní
a v žiare tejto jedinej,
čo v srdci splyva a pozbaví ta strastí,
kým noc sa mení v nový deň.*

*Určite, že čaká ma tá krutá dráma
v bladaní, ktorej strácam slzy najbelšie.
Kým noc sa vlievať bude do nového rána,
ja nájdem kúzla malé a najmenšie*

*si najviac ocením, bo to je vzácne
v tomto malom zemskom ústraní,
kde kúzla zeme vždy sú krásne.
Lež celkom malé nik si nechráni.*

*Z nich tešit môžeš sa a spievať stále.
V prudkosti zmien to nikdy nestratíš.
Až verše zložíš k Božej chvále
a lásku ľuďom znova nevrátiš.*

*Čo všetko nám tu chýba,
čo všetko by sme mohli mať,
keby nás nevábil vzlet a temná pýcha:
Tajomstvá Božie dobíjaj!*

*Čo na to záleží, že je to tajné,
keď v sebe skrýva Boží plam.
My, piesňou blaune Boba chváľme
a ďakujme za zázrak každý, každý taj,*

*čo pre nás stvoril, pre srdce, city vrúce,
nie pre hlavy a umy naše zkostnelé.
Tiež pre oči, čo túžia všetko zriuce
poznať, pochopiť a súdiť zdomnelé.*

*Vravím, čo na tom, že je to tajné,
ten skrytý Boží plam v samých nás!
Tu dĺžka umu siaba príliš krajne,
než aby mohla rieciť a uznať: Bože náš!*

*Preto ja tak skromne, skoro bezvýrazne
z tobo múdry nie som, ani nezmúdiem.
Prosím daj, až hviezdarázajvomnezbasne,
nech s hviezdami aj Teba večne zriem...*

z knihy Poézia

Ako ma oklamali

Z hniezdočka peklo

Poznali sme sa takmer pol roka. Bola som do neho úplne *pať* a bezvýhradne som mu verila, plánovali sme spoločnú budúcnosť. Povedal mi, že jeho kamarát má reštauráciu v Španielsku, kde si zarobíme na „hniezdočko lásky“. Budem obskakovať hostí a eurá sa len tak posypú. Že tých hostí mám obskakovať v posteli, som sa dozvedela až tam. Pod zámienkou registrácie mi zobrali pas, ktorý mi už nevrátili. Z priateľa sa vykľul komplic organizovanej skupiny, ktorá sa zaoberá obchodom s ľuďmi. Ktovie, koľko dievčat už takto dostal. Pre mňa sa začalo peklo na zemi. Znásilnenie, bitky, prostitúcia.

Verejný dom

Nezobrali ma na *vyšku*. Naďabila som na inzerát, kde hľadali opatrovateľku s možnosťou navštevovania jazykového kurzu. Bolo to pre mňa veľmi lákavé. Vycestovala som, v zahraničí na mňa čakala rodina, do ktorej som mala ísť. Pracovnú zmluvu a pas mi

zobrali do úschovy. Z krásneho domu sa stal verejný dom a z rodičov jeho majiteľa. Bolo to ako zlý sen bez konca a možnosti úniku. Donútili ma k prostitúcii.

Zber

Keď som mal 18 rokov, skončil som školu. Naši nemali peniaze, aby ma ďalej živili. S kamarátmi sme dostali nápad, že si zarobíme peniaze v zahraničí. V novinách sme našli výhodnú pracovnú ponuku. Kontaktovali sme agentúru, dohodli stretnutie, sľúbili, že nám vybaví všetky doklady a dokumenty. Išli sme asi 24 hodín autobusom na miesto, kde sme mali pracovať na zbere repy. Keď sme tam dorazili, zobrali nám pasy kvôli nejakým zmenám v zmluve. Od nasledujúceho dňa sme pracovali na poli 14 – 15 hodín denne skoro 2 mesiace. Podmienky boli veľmi zlé: mali sme minimum jedla, veľmi zlé ubytovanie, zaobchádzali s nami neľudsky. Keď nám mali na konci zaplatiť, zavolali na nás políciu, že sme v krajine ilegálne. ■

BIBLICKÉ OTÁZNIKY MARICE KIPIKAŠOVEJ

Je pravda, že význam tanca v Božom slove je aj náboženský?

Snímka: www.feliasadeghi.ws

Tanec

Áno, je. Tanec u Izraelitov bol rôzneho druhu (hebrejčina má pre tanec osem rôznych výrazov), ktoré sa spájajú s kultom. Starý zákon sa príležitostne zmieňuje o tanci, obvykle ako o zdroji zábavy (napr. Ex 32, 19; Kaz 3, 4), ale pozadie tejto činnosti má náboženský význam. Izraelské ženy vítali tancom svojich manželov alebo bojovníkov, vracajúcich sa z víťazného boja, ktorý bol vždy považovaný za boj náboženský (Sdc 11, 34, 1 Sam 18, 6n; 29, 5; Jer 31, 4. 13).

Tancovalo sa pri príležitosti národných osláv, napr. po prechode Červeného mora (Ex 15, 20) a pri náboženských sviatkoch (Sdc 1, 19 – 21). Kultovým tancom sprevádzal Dávid prevoz archy zmluvy do Jeruzalema (2 Sam 6, 5 – 22; 1 Krn 15, 29). V Sdc 21, 19 nn ide o tanec, ktorý tvoril podstatnú časť náboženskej slávnosti vinobrania. Ešte počas Ježišových čias na slávnosť stánkov v Jeruzaleme bol známy náboženský tanec vybraných mužov v nádvorí chrámu. Pri ňom držali v rukách zapálené pochodne, zatiaľ čo leviti stáli na stupňoch vedúcich do kňazského nádvorja, hrali a spievali. Taktiež pri rôznych náboženských procesiách sa tancovalo. Tanec bol spojený so spevom a hudbou. Ženy obyčajne tancovali jednotlivo (Mt 14, 6; Mk 6, 22) alebo v skupinách tance sprevádzané rytmickým bubnovaním na plochých bubienkoch. Tancovali aj muži a deti (Jób 21, 11; Mt 11, 16 n; Lk 7, 32), zriedka však tancovali muži so ženami. V novozákonnej dobe napodobnila grécky spôsob vystúpenia profesionálnych tanečníc Salome na oslave Herodových narodenín (Mk 6, 21 n). Tancovalo sa aj pri návrate mámotratného syna (Lk 15, 25) a tanec sa stal bežnou súčasťou každodenného života. ■

Slzy pokánia

Ponorená do tvojej samoty
v zábrade Getseman
len ja a Ty...
V temnote noci zrada drieme,
pot a kvapky krvi
na svätých perách
i v prachu zeme...
Tříňová koruna na tvojej blave,
tie trne svedčia o mojej vine,
o tom, kolkokrát
zaprela som ťa, Pane...
Bič plieska,
na tele blboké rany,
krvavé stopy mojich briečov,
Baránok Boží doráňaný...
Šatku ti podávam,
prosím o odpustenie,
cez slzy pokánia dakujem
za moje vykúpenie...
V bolestnom tichu nádej svitá,
do pachy krvi myrba vonia,
Láska na kríži pribitá
a zvony zmŕtvychvstania
svetom zvoní...
Katarína Kiselová

Kríž

Hľadím na tvoj kríž a premýšľam,
vo vzdychoch mojich rán,
čo priniesol si,
na dreve kríža tvojho sám.

Hľadím na tvoj kríž a premýšľam,
pod tlakom ľudí z mnohých strán,
či práve tento dar
bude mi cestou k vyšším.

Čím kríž tvoj bol?
Čím zdá sa dnes,
či iba bôľ,
či iba strádanie?

V ňom poznal som,
že Otec Otcom je,
nie iba snom,
skutočnou láskou dávanie.

Daj nech naň takto pozerám,
vo vzdychoch svojich rán,
nech vidím neustále
tvojej lásky nekonečný plam.

Teodor Slovanský

► Literárna súťaž Slova

V tomto ročníku Slova sme vám ponúkli možnosť vyskúšať si svoj talent v malej literárnej súťaži (poézia – básnická tvorba, próza – poviedky, príbehy, zamyslenia) o hodnotnú cenu – kompletne Sväté písmo a ďalšie zaujímavé ceny. Do súťaže sa môže prihlásiť každý, kto na adresu redakcie zašle 1 príspevok v rozsahu A4. Súťažiť môžete ešte v dvoch kolách. Najzaujímavejšie práce z 3. kola uverejníme v dvojčíse 19 – 20/2008.

3. kolo

Téma: **Nie je matka ako matka**

Termín zasielania prác: **11. august 2008**

Adresa: Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, P.O. Box 204

Zo všetkých uverejnených prác zo všetkých štyroch kôl bude porotou vybratý výberca, ktorého meno bude uverejnené v č. 24 – 25/2008.

redakcia

Pôst, odriekanie, zmysel utrpenia

Utrpenie je veľké tajomstvo.

Často si kladieme otázky:

„Prečo ja trpím od narodenia a tamten nemá žiaden kríž?”

Prečo moji milovaní rodičia už nie sú medzi nami?”

Nevypátrame to.

Je to Božie tajomstvo.

Kríž je pre tých, ktorí ho nepoznajú, ťažký. Často aj nenávidený.

Tí, ktorí veria, že v kríži je spása, ho nesú v pokore.

Má vôbec zmysel trpieť, postiť sa?

Prečo?

Keď sa dobre najem, komu tým ublížim? Áno, zrieknuť sa niečoho, čo máme radi, je ťažké. Prijatť kríž a žiť s ním denno-denne dokáže len ten, kto zistí, že niet väčšej lásky, ako je Ježišova láska.

Jedno slovo vypovedané s láskou prináša úľavu v utrpení oveľa viac ako najlepšie lieky.

Bojím sa o svojich blízkych, o seba samu, ale viem, že Božie milosrdenstvo je veľké.

Ty odpúšťaš, ale neopúšťaš. Modlime sa za všetkých, aj za tých, ktorí nám ubližujú, dokážme odpúšťať.

Aj za tých, ktorých nikto nemiluje...

Vtedy zistíme, akú silu má modlitba.

Ježiš miloval svet, a svet sa mu odmenil ukrižovaním.

Veď zmysel utrpenia nám bude vyjavený v tebe, Pane. Pri poslednom súde.

Helena Štoková

Máte prístup na internet?

Navštívte náš web!

**Pozrite si a prečítajte staršie čísla.
Vyjadrite svoj názor v ankete.**

**Viac o SLOVE nájdete len na webe
<http://slovo.grkatpo.sk/>**

Bystrá 2005 (ilustračná snímka).

Snímka: archív redakcie

ĎAKUJEM ZA MAMU

Stanislav ČERNEGA

„Ahoj, zlatko! A neboj sa, určite si tu nájdeš veľa priateľov.“

„Dobre, dobre! Ale už choď, ďalej to zvládnem aj sám,“ povedal Maroš mame a rukou jej naznačil, aby už konečne nastúpila do auta a odišla. Odchádzajúc ešte mu kývala a posielala nekonečne veľa pús, na čo Marošova tvár sčervenala. A keď uvidel okolo prechádzat tri mladé a usmievavé dievčatá, chcel sa od tej obrovskej hanby radšej prepadnúť pod čiemu zem. „Super začiatok trápneho stretnutia,“ pomyslel si.

Z každej strany videl prichádzať skupinky mladých, ktorí sa smiali a zabávali. Len on je tu sám ako kôl v plote. Nikdy to Janovi a Dušanovi neodpustí. Práve oni ho nahovorili, aby sa spolu s nimi prihlásil na Bystrú. Spočiatku sa aj tešil. Plánovali, ako zbalia nejaké dievčatá, večer sa poriadne opijú a uprostred noci si pôjdu zaplávať do bazéna. Neprekážalo im, že Bystrá je stretnutie veriacej mládeže. Veď všetci traja boli miništranti. Cez nedele a sviatky chodili

vzorne do chrámu a sem-tam sa pomodlili aj doma. Takže tých pár modlitieb a liturgií na Bystrej nejako prežijú. No všetko sa začalo kaziť pred pár dňami, keď mu Dušan oznámil, že ani on, ani Jano nemôžu ísť, lebo dostali osýpky. Marošovi neostávalo nič iné, len sa rozlúčiť so svojimi vysnívanými dievčatami a ostať doma. Ani len vo sne mu nenapadlo, aby tam išiel sám. Toto jeho rozhodnutie mu rýchlo prekázila mama, ktorá už kúpila nový spacák, pyžamo, tepláky a začala ho baliť viac ako týždeň vopred. Po nekonečných hádkach a trucovaní opäť vyhrala. A on tu teraz stojí pred nevelkou dvojposchodovou budovou a v diaľke pozoruje, ako sa spoza konárov stromov vynárajú drevené chatky.

Ovešaný taškami plnými maminých dobrôt a „potrebných“ vecí vchádza cez dvere a dostáva sa do haly, kde prebieha registrácia. Všade navôkol vidí veľa radostných mladých ľudí, samé úsmevy, bozky a podania rúk. Len on akoby tu nepatril. Dal si dole ťažký batoh a chystal sa ísť zapísať, keď v tom k nemu

príbehlo neznáme dievča

„To bude asi tvoje, však?“ spýtala sa a podala mu peňaženku. „Našla som ju pred vchodom, musela ti vypadnúť z vrečka alebo batoha.“ Maroš sa jej zahľadel do očí a zdalo sa mu, že ju už kdesi predtým videl. Áno, už si spomína! Bola medzi tými dievčatami, ktoré ho videli s mamou. V tej chvíli opäť sčervenala a zmohol sa len jedno slovo. „Ďakujem,“ povedal nesmelou.

„Nie je za čo. Som rada, že som ti mohla pomôcť,“ povedala a Maroš nemohol odtrhnúť oči od jej krásneho úsmevu a pohľadu plného radosti a dobroty. „A ... ešte som ti chcela niečo povedať. Z tej rozlúčky s mamou si nič nerob. Moja mamka by bola ešte horšia, tá by ma nepustila bez toho, aby mi nebola stokrát povedala, ako sa mám správať, že nemám byť priberčivá v jedle a podobne... len tak mi to napadlo, myslela som si, že sa preto možno trápíš.“

Vtedy sa Marošovi nesmierne uľavilo, no videl, že keď rozprávala o mame, do očí sa

jej tisli slzy. Chcel sa jej ešte opýtať, ako sa vlastne volá, no kým nabral odvalu, bola už dávno preč a stihol jej len zakývať. Otočil sa a podišiel k stolu, kde sa pri skupinke animátorov zaregistroval. Bol z nich trocha prekvapený. Čakal, že to budú suchári, ktorí budú všade chodiť s Bibliou v ruke a všetkých navôkol upozorňovať, aby žili mravne, aby nevystrájali a aby boli poslušní – podobne ako babky u nich v chráme. Ale videl, že sú to normálni mladí ľudia, ba ešte veselší ako tí, ktorých poznal doma. Tak ho zaradili do skupinky a prideli mu chatku, čím sa registrácia skončila.

Mal asi 30 minút na zoznámenie sa s izbou a so spolubývajúcimi. To bolo preňho utrpením, pretože neznáša zoznamovania. Väčšinou sa to skončí len pri pozdrave a pri zistení, odkiaľ ten druhý vlastne je. Ibaže dnes to bolo akosi ináč. Keď vošiel od drevenej chatky, hneď ho upútal skromný nábytok a na stene visiaci cenník za ich zničenie. Pri tých číslach sa len pousmial a keďže videl, že na prízemí nie je nikto ubytovaný, vybral sa na poschodie. Tam sa stretol s piatimi chlapcami, ktorí ho hneď privítali bozkom pokoja a začali sa s ním zhovárať. Ani sa nenazdal a chvíľa, ktorej sa tak bál, bola za ním. Spolu s novými kamarátmi sa pobral na úvodné stretnutie.

Po krátkom príhovore, niekoľkých scénkach a súťažiacich sa začala večerná modlitba „Už tu začínala byť nejaká sranda, a opäť to musia pokaziť,“ pomyslel si Maroš a znechutene si spolu s ostatnými klakol na zem. Po celý čas sa snažil všetkým naokolo ukázať, ako hrozne sa nudí, no keď sa začal kňaz modliť za rodičov, pustil sa do počúvania.

„Vďaka ti, Pane, že si mi skrze svoju lásku daroval mojich rodičov, ktorí sa o mňa starajú, vychovávajú a podporujú ma vo všetkom.“

„No tak niektorí sa starajú až príliš,“ hovoril si Maroš v duchu.

„Vďaka ti, že si nám daroval tých najlepších rodičov na svete, lebo sú to rodičia, ktorých si mi ty pripravil, a ty vieš, prečo práve oni sú mojimi rodičmi,“ pokračoval kňaz v modlitbe.

„Och! Tak to fakt neviem, čo mi akože Boh chcel povedať, keď mi dal moju mamu,“ opäť si Maroš pomyslel, no vtom zbadal čosi zvláštne. To dievča, s ktorým sa dnes stretol, vstalo a s očami plnými slz odišlo von. „Čudné, že by ju tá modlitba až tak dojala?“ napadlo mu, ale viac na to nemyslel. S neustálym frflaním sa konečne dočkal konca modlitby a zrudene sa vybral smerom k chatke. No vtom ju zbadal sedieť na lavičke. Dievča, ktoré ho dnes už toľkokrát zaujalo. V nočnom svetle jej slabo videl do tváre, no počul, ako plače. Nesmelo si k nej prisadol a potichu sa opýtal: „Prepáč, ak ruším, ale stalo sa niečo?“

„Nie, nie, všetko je v poriadku,“ odvetila mu. Márne sa snažila potlačiť v sebe plač.

„Ak by si chcela, môžeš mi to povedať, rád si ťa vypočujem.“

„Vieš,“ hovorila, a pritom si vyberala vreckovku, „veľmi ma dojala tá modlitba.“

„Oh, tak mňa dosť rozčúlila. To, ako hovoril o tom, akých máme úžasných rodičov a že Boh vie, prečo nám ich dal a podobné hlúposti. Ten asi ešte nevidel moju mamu.“

„Ako môžeš tak hovoriť, nevieš, aký je to obrovský dar od Boha, keď ti dal rodičov, ktorí sa o teba starajú, ktorí ťa milujú?“

„Tak som zvedavý, či by si vydržala s mojou mamou!“

„Už som ti hovorila, že moja mamka bola taká istá. Tiež som ju preto neznášala, no až keď,“ trocha sa odmlčala a pokračovala, „až keď zomrela, až vtedy som si uvedomila, aká bola úžasná.“

Teraz Maroš nevedel zo seba vydať ani pol slova. V hrdle mu narástla obrovská guľa, ktorá mu bránila pri každom pokuse prehovoriť. Len tam nehybne sedel a pozeral sa na ňu. Po chvíli ticha sa chytila slova ona: „Zomreli spolu s ockom pri autonehode. Dlhú som sa s tým nevedela zmieriť a vinila som z toho všetkého Boha. Až vtedy som si uvedomila, akí úžasní boli moji rodičia a ako som si ich nevážila. Začala som chodiť do spoločenstva mladých v našom meste, ktorí mi veľmi pomohli. Smrť rodičov som prijala ako Božiu vôľu. Možno mi cez to všetko chcel Boh ukázať, aby som si cenila to, čo mám, aby som dokázala rozdávať lásku tým, čo trpia ešte viac, a aby som pomohla takým ako ty. Mimochodom, volám sa Lenka. Prepáč, ale už musím ísť, kamarátky sa o mňa budú báť,“ dopovedala, odišla a on tam ostal sedieť sám a rozmyšľal o jej slovách.

Na druhý deň nemohol na ňu prestať myslieť. Stále mu v ušiach zneli jej prenikavé slová. Nemohol pochopiť, odkiaľ sa v nej, napriek toľkej bolesti, berie toľko lásky a sily. Vedel, že hovorila niečo o Bohu, ako jej pomohol v ťažkých chvíľach, no nerozumel tomu. On Boha nepoznal, bolo to preňho nepochopiteľné. Jasné, že sa v chráme modlil aj spieval, no nikdy nepoznal Boha, nepocítil jeho lásku. Ale keď videl ju, takú radostnú a šťastnú po celý dnešný deň, uvedomil si, že Boh asi nie len nejaká bájka, ktorú si niekto vymyslel, ale že musí byť tu. Cez deň mali stretká v skupinkách, rôzne hry a večer sa konala sv. liturgia. Po nej nasledovala poklona pred Najsvätejšou Eucharistiou. Maroš ju absolvoval už niekoľkokrát a vždy sa pritom neuveriteľne nudil. Nevedel, že dnes to bude celkom iné.

Všetko sa začínalo ako zvyčajne: kňaz priniesol Božie telo, všetci si kľakli a adorácia sa mohla začať. No ďalej to nebolo také ako doma, lebo tu sa začal kňaz modliť vlastnými slovami. Za jemného zvuku gitary všetci sklonili hlavy. Vtedy Maroš videl, ako sa k nemu Lenka otočila a čosi mu povedala. Nepočul

ju, pretože bola ďaleko, no z pier jej vyčítal, čo mu hovorila: „Boh ťa miluje! Miluješ aj ty jeho?“ Tie slová v ňom opäť vzbudili pocit, ktorý mal aj včera. Cítil vo svojom vnútri čosi zvláštne. Nevedel, čo to bolo, no napĺňalo ho to radosťou. V tej chvíli kňaz hovoril: „Chválim ťa, Bože, že si nekonečná láska, že máš odpoveď na moje otázky.“

Keď to Maroš počul, v mysli si hovoril: „Bože, neviem, či to hovorím správne... nikdy som sa s tebou nerozprával, ale viem, že musíš byť tu. Prosím ťa, ukáž sa mi nejakou.“

Kňaz pokračoval: „Ďakujem, Pane, že si tu, že ma naplňuješ, že nie si len rozprávka, len bájkou, ale si živý, Pane. Vďaka ti za ľudí, ktorých mi dávaš do cesty, vďaka ti za nich.“ Vtedy sa na neho Lenka opäť usmiala a on si hovorí: „Vďaka ti, Pane, ozaj za všetkých, za Lenku, za kamarátov! Vďaka, že sa mi ukazuješ cez ňu. Prosím ťa, naplň ma, ukáž sa mi...“

Kňaz hovoril ďalej: „Vďaka ti za rodičov, za ich lásku, za ich trpezlivosť.“ Vtom sa Marošovi začali po líci kotúľať slzy. „Áno, Bože, fakt ti ďakujem za mamu, aj keď ma rozčuľuje, vďaka,“ modlil sa a chcel prestať plakať, no nemohol. Bolo to silnejšie ako on.

„Prosím, Pane, príd teraz medzi nás a dotkni sa ma. Dotkni sa môjho srdca,“ modlil sa kňaz.

„Prosím, Bože, príd a dotkni sa ma. Keď si tu, dotkni sa môjho srdca, prosím, prosím,“ so slzami prosil Maroš, keď tu zrazu pocítil neuveriteľný pocit. Po celom tele mu prešli zimomriavky a cítil obrovskú lásku, z očí sa mu liali slzy, no vôbec mu to neprekážalo. Boh sa ho dotýkal a on bol veľmi šťastný. Zrazu k nemu prišla Lenka, objala ho a spýtala sa: „Tak čo, miluješ ho?“

„Áno,“ odpovedal jej, pevnejšie ju zovrel v náručí a spolu od obrovskej radosti plakali. Po adorácii nasledovala sv. spoveď. Bola to najkrajšia a zároveň najdlhšia spoveď v Marošovom živote.

„Bože, už ťa nikdy neopustím, nikdy,“ modlil sa Maroš počas poslednej spoločnej modlitby v deň odchodu. Keď sa naobedovali, nasledoval odchod. S Lenkou sa objali a sľúbili si, že si budú písať a telefonovať.

„Aha! Už je tu tvoja mama. Tak sa maj! A nezabudni, že Boh ťa miluje!“

„Ahoj! Nikdy na teba nezabudnem,“ odpovedal jej a rozbehol sa k autu. Keď uvidel mamu, objal ju a povedal jej, ako veľmi ju ľúbi.

„Čo sa stalo?“ spýtala sa mama so slzami v očiach.

„Nič, len ťa mám rád a práve som prežil svoje najkrajšie prázdniny v živote.“

„Fakt? Tak to je super! A prečo boli také úžasné?“ opýtala sa a opäť ho objala.

Maroš chvíľu hľadal slová, no nakoniec povedal: „Lebo to boli prázdniny prežité s Bohom,“ a na tvári sa zjavil láskavý úsmev... ■

Z VLASTNÝCH SÍL NIČ NEZMÔŽEM

Henrieta

Som 7 rokov vydatá a s manželom čakáme tretie dieťa. Prví dvaja sú nádherní chlapi. Vyrastala som v „zmiešanom“ manželstve – mamka s nami chodievala do kostola a otec hanil kňazov a Cirkev. Jeho život tomu nasvedčoval. Celý život bol zameraný na výkon, svoju hodnotu nachádzal v práci a uvoľnenie hľadal na dne pohárika. V rodine sme so sestrou utržili veľa zranení, ktoré veľmi zasiahli hlavne našu ženskosť a naše vnímanie opačného pohlavia.

Od 14-tich rokov som začala hľadať potvrdenie svojej ženskosti u chlapcov. Neustále som potrebovala zaplňať prázdne miesta vo svojom srdci, ktoré prahlo po láske a po prijatí. Potvrdenie mi mal dať každý chlapec, s ktorým som práve chodila. Boli to zraňujúce vzťahy.

Ako 21-ročná som sa vydávala zranená, ubolená, zneužitá, s nesprávnymi postojmi a ilúziami. Bolo to z lásky sebeckej, nezrelej, nestálej. Sebadarovenie či sebazaprenie mi nič nehovorilo. Neviazaný život pred manželstvom, moje nesplnené predstavy, vlastná pýcha a mnohé iné okolnosti ma dohnali k ťaž-

kým depresiám a stavom úzkosti, ktoré ma neustále prenasledovali.

Žijem preto, že to chcel Boh. Mňa totiž život nebavil. Neukončila som ho len preto, lebo môj otec vyrastal s macochou, čo ho veľmi zranilo, a preto som nechcela takto zraniť nášho syna a odobrať mu mamu, ktorú potreboval. Bola som nútená navštevovať psychiatrický stacionár, čo mi však vôbec nepomáhalo.

Neskôr som „presedlala“ k psychologičke, ale ani to veľmi nezaberalo. Síce som sa vyrozovala, ale pocit prázdnoty a úzkosti stále pretrvával. Určite k tomu prispelo aj to, že nebola veriaca a rady, ktoré mi dávala, súviseli aj s ukončením nášho manželstva. Nemôžem však tvrdiť, že mi vôbec nepomohla. Pán si ju použil ako „prestupnú stanicu“ na mojej ceste za ním.

Medzitým sa však moja krstná mama už nemohla pozeráť na to, ako trpím, a preto mi priniesla Modlitbu za vnútorné uzdravenie a oslobodenie od Tomislava Ivančiča. Chytila som sa poslednej slamky, hoci dovtedy bola moja viera menej ako tradičná. Nebola ani vlažná. Bola nijaká. Osobný vzťah s Bohom mi bol na míle vzdialený. Najprv som sa

ju modlila z beznádeje a zúfalstva, ale neskôr som začala pociťovať, že sa niečo deje. Môj život bol aj dlho po tom veľkom trápení, stále viac som však túžila po Bohu, po jeho láske a prijatí, po jeho pomoci a po jeho prítomnosti v mojom živote.

Pomaly, ale isto Pán obrátil moje srdce k nemu a začal vo mne konať svoje dielo. Škoda len, že moji najbližší to prijali ako fanatizmus. Paradoxne, jediný, kto pri mne okrem mojej krstnej mamy stál, bol môj manžel, ktorý v Boha síce verí, ale tým, že v detstve k viere vedený nebol, nepraktizuje ju, resp. nie je zakore-

nený, čo ho viedlo k východným filozofiám a praktikám, podobne ako jeho rodičov.

Začiatok môjho obrátenia bol však medzi nami dosť búrlivý, keďže každý z nás dvoch si presadzoval svoje. Potláčala som upozornenia Svätého Ducha v mojom vnútri a nanucovala som manželovi veci, s ktorými sa odmietal stotožniť. Čím viac som naliehala, aby sa mi prispôbil a obrátil sa, tým viac sa búril a zaujímal o filozofie a praktiky zamerané proti kresťanstvu. Na mojej ceste ma však stále podporoval. Vraj toto je cesta pre mňa, ale on má inú. Chcela som sa postarať o spásu celej rodiny. Akosi mi nedošlo, že to už za nás urobil Pán Ježiš na kríži.

Túžila som, aby sme boli všetci jednotní, aby si všetci uvedomovali, že ja som ich priviedla k pravému a živému Bohu. Aké úbohé. Namiesto toho som sa stretla s nezaujmom, s pohodlnosťou, so svetským zmýšľaním i s pohrdaním. A to všetko v rodine, kde starí rodičia zachovávajú tradičnú vieru. Babka ma pochopila skôr, dedko zatiaľ stále nechápe, svokrovci to nazvali „mojou cestou“, ktorá však nie je pre nich, no a mamka so sestrou ma berú s rezervou. Pomaly sa však čo-to lepí aj na nich a ja sa z toho nesmierne teším.

Vďaka Božej milosti som manžela „oslobodila“ od svojich predstáv, akým spôsobom a kedy príde u neho k stretnutiu so živým Pánom Ježišom. Teraz medzi nami vládne oveľa väčšia pohoda. Uvedomila som si totiž, že jeho obrátenie je Božou vecou a nie mojou, a že môžem ďakovať Bohu za to, že môj manžel je dobrý človek, otec aj manžel a že veľa kresťanov žije oveľa horšie ako on. Jeho nezaujím ma však bolí. Bolí ma aj to, že starší syn odmieta chodiť do kostola, lebo tam nechodí ani ocko. Toto je teda môj kríž. Odovzdávam ho Pánovi a jemu dôverujem. Zverujem sa mu s celou svojou rodinou, lebo z vlastných síl nič nezmôžem.

Verím, že jedného dňa budeme s manželom evanjelizovať a pomáhať manželským párom, ktorí budú prežívať nejednotu. Moja viera ide až za obzor. Verím, že Pán si povolá aj niektoré z našich detí, aby mu naplno slúžili v jeho Cirkvi. Verím, lebo on mi dal vieru. Od neho pochádza všetko.

Všetkých vás pozhŕňavam v mene nášho Pána Ježiša Krista a prosím o modlitby. ■

Pápež Ján Pavol II. bol pre Cirkev a svet veľkým darom. Jeho pôsobenie zmenilo Cirkev i svet. Stalo sa súčasťou dedičstva otcov.

VEĽKÝ DAR nielen pre Európu

Ján FIGEĽ

Ján Pavol II. sa narodil do storočia, ktoré v bezprecedentnom rozsahu zabudlo na ľudskosť. Zabudlo na dôstojnosť človeka, lebo zabudlo na Boha.

Ján Pavol II. v kontexte doby

Utrpenie a obeta boli súčasťou života Karola Wojtyły od detstva, keď stratil matku, neskôr brata a v 20-tich rokoch otca. V mladosti prišiel o mnohých priateľov vo vojne a počas holokaustu, neskôr počas stalinistického prenasledovania. Ani ako pápež nebol ušetrený utrpenia – atentát a jeho následky, apoštolské cesty aj v slabosti a chorobe či „krížová cesta“ na konci jeho života. Pápež vrchovatou mierou obetavosti prispel k svojej večnosti, ale aj k budúcnosti Cirkvi v časnom i transcendentnom zmysle slova.

Ján Pavol II. sa rozhodujúcou mierou zaslúžil o kolaps komunizmu a rozpad sovietskeho impéria. Jeho príklad, odvaha a zápas o slobodu ducha, solidaritu s človekom, o pravdu inšpiroval v 80-tych rokoch duchovnú revolúciu v komunistických krajinách. Osobitným spôsobom povzbudil aktivity poľského hnutia nezávislých odborov Solidarita. Prínos Jána Pavla II. k pádu komunizmu v Európe popisuje americký spisovateľ a jeho neskorší životopisec George Weigel v knihe *Final Revolution (Záverečná revolúcia)*.

Ale pápež vystupoval aj proti moderným idolom Západu: konzumizmu, radikálnemu individualizmu, narušenému zmyslu osobnej slobody, etickému relativizmu zvlášť vo vzťahu k životu a ľudským právam, zanedbávaniu chudoby vo svete. S veľkým dôrazom presadzoval dôstojnosť ľudskej osoby a posvätnosť života ako základ kultúry života oproti kultúre smrti, ktorej prejavmi sú materializmus, utilitarizmus, kult efektívnosti.

Pápeža navštevovali a počúvali štátnici z celého sveta. K zložitým témam medzinárodného vývoja vyjadroval postoj, ktorým hľadal spoločné dobro, ľudskosť a solidaritu s trpiacimi. Aj pre mňa osobne bol vždy duchovnou a názorovou oporou.

Mal som 18 rokov, keď sa poľský kardinál prekvapivo postavil do čela Cirkvi,

ktorá bola u nás vtedy neslobodná, potláčaná a ponižovaná. Bol pápežom – svedkom nádeje, návratu slobody, novej Európy. Rád si spomínam na jeho návštevy a stretnutia s ním – na Slovensku, v Poľsku a v Ríme. Pri poslednej návšteve sme za ním putovali Slovenskom spolu s manželkou a deťmi. V zložitostiach medzinárodného vývoja som pri hľadaní odpovedí nachádzal dôležité odkazy v jeho postojoch k politickým a sociálnym otázkam našej doby, k európskej integrácii, k otázkam mieru a bezpečnosti vo svete (vrátane vojny v Iraku), k rozvojovej pomoci a pod. Pri poslednej rozlúčke s ním v apríli 2005 som bol na Námestí sv. Petra v Ríme ako člen Európskej komisie. Ján Pavol II. bol v mojom živote svedkom viery, nádeje a lásky, ale aj podporovateľom zodpovednej slobody, otvorenosti a formovania spoločnej Európy.

Ján Pavol II. a Európa

Ján Pavol II. bol nepochybne jedným z najväčších Európanov svojej doby. Ako ohlasovateľ jednoty medzi ľuďmi a národmi intenzívne a neúnavne pracoval pre mier a medzinárodné porozumenie. Nepriateľské bipolárne rozdelenie sveta, preteky v zbrojení a studená vojna mali svoj pôvod v Európe. Železná opona a militantný komunizmus sovietskeho typu boli realitou aj jeho života.

Európa vďačí Jánovi Pavlovi II. za podporu a prehĺbenie vízie znovuzjednotenia. Jeho víziou Európy bol kontinent dýchajúci oboma časťami pľúc, východnou a západnou, v harmónii „nielen v náboženskom zmysle, ale tiež kultúrne a politicky“ (príhovor pre COMECE, Rím 2001). Ako syn Poľska zakúsil horor vojny a následné bolestivé rozdelenie kontinentu. Jeho angažovanosť za slobodu od útlaku ovplyvnila jeho pontifikát od začiatku. Sloboda je predpokladom pre mier a jednotu. Jednota bez slobody, ktorú silou a ideológiou presadzovalo napríklad sovietske impérium, je neľudská.

Koncilová konštitúcia *Gaudium et spes* priniesla nový spôsob porozumenia

vzťahu Cirkvi a sveta, vzťahu naplneného väčšou dôverou a láskou. Ak vidíme starý kontinent ako dôležitú časť sveta, potom presvedčenie Jána Pavla II. o duchovnom základe európskej jednoty bolo azda najvýstižnejšie zadefinované pri pamätných dvoch návštevách pri hrobe sv. Adalberta (Vojtecha) v Gniezne. 3. júna 1979 pri prvej návšteve rodného Poľska sa on sám vyjadril o historickom zvolení slovanského pápeža ako „o Božej výzve manifestovať duchovnú jednotu kresťanskej Európy“. Hovorí o tom, že „jednota Európy sa skladá z dvoch veľkých tradícií: západnej a východnej“. Treba si všimnúť, že Ján Pavol II. už nehovorí o kresťanskom Západe, ale o budúcnosti kresťanskej Európy.

Plne uznávajúc význam procesu európskej integrácie často vyjadroval túžbu, aby sa jeho súčasťou stali krajiny strednej a východnej Európy. Rozšírenie EÚ znamenalo vlastne jej ďalšiu europeizáciu. Pápež svojím spôsobom podporoval aktívny postoj rodného Poľska i ostatných krajín pri vstupe do EÚ. Katolícka cirkev na Slovensku prostredníctvom dokumentu KBS napríklad vyzvala veriacich občanov k účasti na referende o vstupe do EÚ, čím prispela aj k (tesnému) dosiahnutiu potrebného kvóra pre platnosť referenda (ako jediného platného v doterajšej histórii).

Významné bolo vyjadrenie Jána Pavla II. v Európskom parlamente 11. októbra 1988: „Od konca poslednej svetovej vojny Svätá stolica nikdy neprestala podporovať integráciu Európy.“ Myšlienku zjednotenej Európy pápež podporoval „ako cestu k mieru a harmónii medzi ľuďmi, pokladajúc ju za rýchlejší spôsob, ako dosiahnuť spoločné dobro v Európe“ (príhovor pre COMECE v r. 2001).

O európskych záležitostiach predniesol Ján Pavol II. viac než tisíc príhovorov. Nerozdával politicko-organizačné rady, ale jeho posolstvá mierili vždy na podstatu, princípy a ciele procesov a vzťahov. Vyzýval európskych politikov rešpektovať ľudské práva počnúc náboženskou slobodou. Pre Európu ustanovil troch mužov a tri ženy za svätých spolupatrónov, medzi nimi aj sv. Cyrila a Metoda.

Svätí Cyril a Metod sú žiarivými príkladmi jednoty kresťanov. Za spolupatrónov Európy ich pápež vyhlásil v apoštolskom liste *Egregiae virtutis* a v apoštolskom liste *Slavorum* apostoli ich vyzdvihol ako misionárske vzory. Obidva dokumenty treba vnímať v spojitosti. Odzrkadľujú ústredné požiadavky Jána Pavla II. i pokiaľ ide o záležitosti Európy: prekonanie rozkolu vo viere, misionársky charakter

Cirkvi a jej evanjelizačnú úlohu a – celkom konkrétne – dosiahnutie jednoty v Európe.

Pápež bol presvedčený, že kresťanstvo môže ponúknuť európskemu kontinentu rozhodujúcu podporu pre obnovu a nádej. V r. 1991 zvolal osobitné zhromaždenie biskupov v Európe. Na prelome milénia uskutočnené druhé zhromaždenie Synody biskupov bolo potom základom pre apoštolskú exhortáciu *Ecclesia in Europa*. Exhortácia, cez ktorú sa tiež osobitne prihovára mladým, je azda najlepšou a najkomplexnejšou odpoveďou na otázky o duchovnom formovaní Európy:

„Európa je široko a hlboko preniknutá kresťanstvom. V spoločných dejinách Európy predstavuje kresťanstvo nepochybne ústredný a smerodajný prvok, opierajúci sa o pevný základ klasického dedičstva a mnohostranných prínosov, ktoré Európa prijala cez rozličné etnicko-kultúrne prúdy striedajúce sa v priebehu stáročí. Kresťanská viera formovala kultúru tohto kontinentu a natoľko sa prelínala s jeho dejinami, že by boli nepochopiteľné, ak by sa nepoukazovalo na udalosti, ktoré najskôr poznačili veľkú epochu evanjelizácie, a potom dlhé stáročia, v ktorých sa kresťanstvo – aj keď v bolestných rozlukách medzi Východom a Západom – presadilo ako náboženstvo Európanov. Aj v novoveku a v prítomnosti, keď sa náboženská jednota následkom ďalších rozdelení medzi kresťanmi, ako aj v dôsledku procesu vzdalovania sa kultúry od horizontov viery naďalej rozdrobuje, viere stále pripadá veľmi významná úloha.“ (EE 24)

Neúnavné úsilie obnoviť Európu postavenú na solidarite je testamentom Jána

Pavla II. Ako „svet sa môže zmeniť“, tak sa môže zmeniť aj ten starý svet – Európa. Počas tohto pontifikátu bola premostená rozdelená Európa a s nádejou sme vstúpili do nového milénia. Pápež s veľkým zanietením rozvíjal dialóg medzi kresťanskými cirkvami, so židmi a s islamom. Naozaj, rozsah hodný mena pontifex (staviteľ mostov). Ak si predstavíme význam a hĺbku pokojných zmien v Európe za obdobie služby Jána Pavla II., je to charakteristika revolúcie ducha. Mladý francúzsky básnik a filozof v minulom storočí napísal, že „revolúcia je buď morálna, alebo nie je revolúciou“.

Európa dýcha opäť obidvoma časťami pľúc, aj keď nie rovnomerne a zhlboka. V spoločnom európskom dome sa po nedávnom rozšírení ocitli aj ďalšie národy s dominantne pravoslávnu kultúrou a k latinskej a gréckej abecede v EÚ pribudla ako oficiálna aj cyrilika. Som presvedčený, že na začiatku nového tisícročia tak nastáva reálna možnosť na hlbšie zblížovanie a vzájomné obohacovanie latinského Západu a byzantského Východu. Najlepším popisom pre rozšírenú úniu je rozmanitosť v zjednotení. Rozmanitosť si žiada poznanie, porozumenie a úctu, jednota je výrazom spoločnej hodnotovej bázy. Jednota v rozmanitosti a rozmanitosť v jednote sú nielen možné, ale aj nevyhnutné. Kto môže o takomto vzťahu rozmanitosti a jednoty svedčiť najlepšie? Kto má zmysel pre ľudskosť a solidaritu, pre vertikálny a horizontálny rozmer lásky, kto čerpá z prameňov univerzálnych hodnôt, kto je držiteľom živej nádeje? Iba ten môže rozdávať, kto tieto dary má. *Nemo dat quod non habet*. Cirkvev žijúca

z týchto darov je prirodzeným obrazom a kvasom takého spoločenstva.

Ján Pavol II. a návrh Ústavnej zmluvy o EÚ

Pápež bol pevne presvedčený, že kresťanstvo má naďalej ústredný význam pre Európu. Opakovane to v rôznych súvislostiach pripomínal. Pri formovaní Ústavnej zmluvy o EÚ (v rokoch 2002 – 2004) Ján Pavol II. podporoval zahrnutie špecifických troch bodov do jej hlavného textu a zmienky o kresťanských koreňoch Európy do jej preambuly. V článkoch zmluvy sa podarilo zakotviť rešpektovanie postavenia cirkvi a náboženských spoločností podľa vnútroštátnej legislatívy, uznanie individuálnych a kolektívnych náboženských práv, uznať osobitnú identitu a prínos cirkvi a vytvoriť základ pre otvorený, transparentný a pravidelný dialóg medzi Európskou úniou a cirkvami. Preambula sa odvoláva na inšpiráciu čerpanú z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy, z ktorého sa vyvinuli nenarušiteľné a neodňateľné práva ľudskej osoby – sloboda, demokracia, rovnosť a vláda zákona.

Poznanie histórie, reality a potrieb súčasného sveta nech je pre nás motiváciou k vyšším cieľom v projekcii vízie budúcej Európy. Ona je aj našou budúcnosťou a budúcnosťou Slovenska. Patriotizmus, nie nacionalizmus je to, čo Slovensko a Európa potrebujú, ako nám to viackrát pripomínal aj veľký priateľ Slovenska. A budúcnosť sa vždy začína dnes. (skrátene redakciou) ■

ŠAŠOVÁ A JEJ ZÁZRAČNÁ IKONA

František DANCÁK

Človek vo svojich dejinách hľadá Boha rôznymi prejavmi, objavuje cesty, aby došiel k poznaniu Boha (porov. KKC 31). Medzi rôzne cesty a prejavy hľadania Boha patrí aj putovanie na posvätné miesta. Od prvých storočí až podnes sú tieto pútnické miesta miestami duchovného prameňa veriaceho človeka, ktorý hľadá vhodné podmienky na to, aby jeho viera i dnes bola naozaj živá, pevná a stála.

Vnáboženskom živote veriacich ľudí patrí osobitné miesto mariánskym púťiam. Prečo práve Panne Márii? Poslúžme si tu slovami Svätého Otca Benedikta XVI., ktorý v rozhovore s novinárom Petrom Seewaldom povedal: „Prostredníctvom Panny Márie, Božej Matky, sa nám stal blízky jej syn Ježiš Kristus.“ (Boh a svet, s. 244)

Mariánske púte majú preto v živote veriaceho človeka osobitné miesto. Stávajú sa dôležitou katechézou vnútorného obrátenia, prehĺbenia viery, aby sme jej prostredníctvom – ako sa to modlíme v akatiste – „poznali Božieho Syna a mohli sme prijať jeho presväté telo a prečistú krv“.

Medzi významné mariánske pútnické miesta Prešovskej eparchie patrí Šašová, nevelká obec v okrese Bardejov, filiálka farnosti Ortuťová.

Šašová leží v Nízkych Beskydách, v doline Cerninky, 16 km od okresného mesta Bardejov. Prvá písomná zmienka o obci v podobe Possessio Sasow je z roku 1352, keď s panstvom Kurima dostala obec do svojho vlastníctva šľachtická rodina Cudarovcov, ktorá sídlila na hrade Makovica.

Obec Šašová nie je bohatá na historické a kultúrne pamiatky. Najstaršou a najvzácnejšou historickou pamiatkou je zázračná ikona Panny Márie s malým Ježišom v náručí z 15. storočia, pochádzajúca z dreveného chrámu. Ten kedysi stál ďaleko od obce a keďže bol už veľmi schátraný, veriaci sa rozhodli postaviť nový murovaný chrám na prístupnom mieste.

Ústne podanie hovorí, že na výstavbu chrámu žiadali pozemok od majiteľa majera. Majiteľ majera, cisársko-kráľovský radca

v rajóne Spišského hradu (1790 – 1810) Juraj Gundelfinger, pôvodom z Krompách, nesúhlasil s odstúpením ani s odpredajom pozemku. V čase negatívneho postoja vlastníka sa na vyhladnutom mieste niekoľkokrát zjavila ikona Panny Márie s dieťaťom v náručí, ktorá bola súčasťou ikonostasu dreveného chrámu. Táto udalosť zjavenia sa milostivého obrazu ho pohla k udeleniu súhlasu na vybudovanie chrámu na jeho pozemku, ba čo viac, pozemok na tento účel daroval.

Výstavbu chrámu začali v roku 1838 posvätením základov a ukončili ju v roku 1842. Chrám zasvätili sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky. V tom istom roku bol obraz premiestnený do nového chrámu – na pravý bočný oltár. Na mieste, kde stál drevený chrám, stojí dnes kaplnka a kríž z konca 19. storočia.

V súvislosti s týmito udalosťami sa spomínajú aj mimoriadne vyslyšania a uzdravenia. Presnejšie údaje o zázrakoch spojených s ikonou sa nezachovali, ale isto sa tu diali mimoriadne udalosti, o čom svedčí vzácny dokument pápeža Pia VI. z 30. júna 1779, v ktorom sa hovorí o udelení plnomocných odpustkov pre chrám v Šašovej na sedem rokov. Vyhlásenie tejto správy v Šašovej bolo 21. augusta 1779. Nariadil ho na základe

Bol som v saune

Teodor SLOVANSKÝ

spomínaného dokumentu Andrej Bačinský, gréckokatolícky mukačevský biskup, pod právomoc ktorého Šašová vtedy patrila, ako aj jágerský rímskokatolícky biskup gróf Karol Esterházy. Odvtedy každoročne prichádzali do Šašovej pútnici v deň sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky (podľa juliánskeho kalendára 28. augusta) k vzácnemu obrazu.

Dokument kanonickej vizitácie z roku 1834 spomína obraz ako miraculosa, teda zázračný. Dokument bol uložený vo svätostánku, no už nejestvuje alebo je na nejakom neznámom mieste.

V blízkosti chrámu sa nachádza prameň, pri ktorom v roku 1888 postavili kaplnku. Prameňu sa od najstarších čias pripisujú zázračné účinky pri očných chorobách. Kaplnka nad prameňom bola opravená v roku 1987. Vonkajší oltár, kde sa konajú odpustové slávnosti, bol postavený v roku 1991.

Dnes sa zázračný obraz Panny Márie nachádza v miestnom chráme na pravej strane v lodi. V roku 2000 bol reštaurovaný. Pri reštaurovaní sa zistilo, že obraz bol v priebehu rokov premalovaný. Nová malba bola odstránená, a tak obraz dostal pôvodnú podobu. Presvätá Bohorodička a Boží Syn, ktorý objíma svoju matku okolo krku, majú na hlavách korunky. Nepodarilo sa nám zistiť, kedy bol obraz korunovaný. Korunky na hlavách ostali aj po reštaurovaní obrazu. Ale votívne dary – tri srdiečka (2 väčšie prepojené na seba, s iniciálkami P. G. a M. H. a 1 menšie, s iniciálkami P. G.), ktoré boli do roku 2000 umiestnené priamo na obraze, boli po reštaurovaní premiestnené pod obraz, na drevenú časť oltára. Predpokladá sa, že je to dar rodiny (manželov a dieťaťa) ako poďakovanie za vypočutie modlitieb

Medzi pamiatkami, ktoré možno hodnotiť ako historicky neevidované, treba spomenúť obraz z roku 1866, na ktorom je zobrazené státie hlavy sv. Jána Krstiteľa. Dnes je umiestnený na zadnej strane ikonostasu.

Šašová s jej zázračnou ikonou Panny Márie z 15. storočia a s udelenými odpustkami z roku 1779 je najstarším pútnickým miestom Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

Púť k tejto zázračnej ikone je vždy v nedeľu po sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky (po 28. auguste). Začína sa v sobotu podvečer svätením prameňa v kaplnke, celonočným bdením a pokračuje v nedeľu, keď vrcholí slávnostnou svätou liturgiou. V ostatnom čase tu prichádza množstvo pútnikov, aby vzdali vďaka svojej nebeskej Matke Panne Márii. V tomto roku to bude 31. augusta. ■

(Poznámka autora: V roku 2008 uplynulo 170 rokov od začatia výstavby chrámu a 120 rokov od postavenia kaplnky nad prameňom. V roku 2009 uplynie 230 rokov od udelenia plnomocných odpustkov.)

Pred niekoľkými dňami som bol v saune lepšej triedy, kde okrem azda najrozšírenejšej fínskej sauny boli aj viaceré iné. Taktiež bazén s vírivkami bol vynikajúci. Bolo to jednoducho skvelé. Cítil som, ako sa v mojom tele rozprúdila krv a ako som naberá energiu na život. Bolo to až také dobré, že som tam vydržal viac ako dve hodiny. Nie, toto nie je reklama na nejaký produkt spojený so saunovaním. Napriek tomu, že som takto začal, mám na mysli zdôrazniť niečo iné, ako to, že saunovanie je zdraviu prospešné.

Počas chvíľ strávených na spomínanom mieste ma niekoľkokrát prenikla intenzívna myšlienka, že sväté tajomstvo svätej spovede podobne regeneruje človeka. Tiež som myslel na to, ako je dnes tento prevelký dar – doteraz vlastne nechápem prečo – odmietaný. Uvedomoval som si, že v prostredí Cirkvi by sme o tom mali oveľa viac hovoriť. Chuť odpustenia totiž vonia ešte skvelejšie ako eukalyptový olej. Chuť odpustenia je lepšia ako pocit vo vírivkovom bazéne. Kto to vo svojom živote neprežil, nepozná jednu z najfascinujúcejších skutočností. V súvislosti s týmto chcem pripomenúť jednu z najkrajších častí Svätého písma, podobenstvo o mánotratnom synovi (porov. Lk 15, 11n). Dobré vieme, o čom toto podobenstvo je. Otcovo objatie sa muselo

do synovej pamäte vryť takým spôsobom, že myslenie mánotratného syna tým bolo ovplyvnené do konca jeho života a nie iba do toho momentu. Ba trúfam si povedať, že ak by sa mal tento syn rozhodnúť medzi pôžitkom tej najlepšej sauny alebo chuťou otcovho odpustenia, rozhodol by sa pre to druhé.

My máme jedno aj druhé. Iste, niekto si saunu nemôže dovoliť z finančných dôvodov. Ale nie je to iba o saune a svätej spovedi. Je to o našom životnom štýle, o našej kultúre, ktorej tvorcami sme do určitej miery aj my. Je iba na nás, či ako kresťania nového milénia budeme zameraní iba na to, čo ponúkajú pre telesnú obnovu človeka, alebo sa necháme preniknúť faktom, že k požehnanému životu potrebujeme dbať aj o svoju dušu a duchovný život. Nie, nemám na mysli starogrécku kalokagatiu, mám na mysli život zrelého kresťana, ktorý veľmi intenzívne dbá aj na „saunovanie“ duše a stará sa o svoju vieru.

Mimochodom, príležitostí o starostlivosť pre svoju dušu je stále mnoho a sú omnoho lacnejšie ako saunovanie. Záleží len na nás, či ostaneme v Cirkvi, spoločenstve spásy, a budeme využívať vo svoj prospech všetko, čo ponúka. Veď je v nej neporovnateľne viac dobrého a šlachetného, ako toho škandalózneho, čo mnohokrát o nej prinášajú médiá. ■

NESTAŇ SA OTROKOM!

tím VIVA NETWORK SLOVENSKO

Zapletenie sa do obchodovania s ľuďmi sa často začína celkom nevinne. Ved' svet má pre nás otvorenú náruč.

Hľadáte prácu v zahraničí? Chcete si dobre zarobiť, naučiť sa cudzí jazyk? Lákajú vás cudzie krajiny, dobrodružstvo?

Nevidím tu možnosť pre svoj život. Už ma to tu nebaví. Všetko je nanič. Odídem. Chcem zarobiť veľa peňazí, mať úspech, niečo dokázať. Na Slovensku je to „o ničom“.

Mnoho mladých má dnes takéto myšlienky, ale väčšinou nepremýšľajú o možných rizikách. Veľakrát siahnu po prvej ponuke, ktorá im sľubuje zrealizovanie ich snov a túžob. Môže ju ponúknuť známy človek, agentúra alebo ide o náhodný kontakt. Bez akýchkoľvek pochybností dôverujú a nepočúvajú dobre mienené rady. Ich nezodpovedný prístup môže byť vstupnou bránou do novodobého otroctva.

A tak sa dnes už aj na Slovensku stretávame s informáciami o únosoch detí alebo o nezvestných ľuďoch.

Obchodovanie s ľuďmi

Definícia hovorí, že je to získavanie, najímanie, nútenie, preprava, ukrývanie, využívanie na prácu alebo prijímanie ľudí s cieľom ich zneužívať. Toto obchodovanie zahŕňa používanie nelegálnych prostriedkov, ako sú hrozby, použitie sily alebo iných foriem donucovania – zneužívanie, podvod, klamanie, zneužívanie moci alebo stavu núdze. Zneužívanie zahŕňa nútenie ľudí do prostitúcie alebo inej formy sexuálneho zneužívania, nútenej práce alebo služieb, otroctva alebo stavu podobného otroctvu, nevoľníctva alebo odobratia orgánov. V prípade detí môže mať zneužívanie formu nezákonnej medzinárodnej adopcie, obchodovania kvôli predčasnému

manželstvu, získavania do armády, na žobranie alebo šport (napr. detskí žokeji na ťavách alebo futbaloví hráči).

Niektoré štatistiky uvádzajú, že takýchto otrokov môže byť na svete okolo 27 miliónov. Ľudia sú využívaní ako lacná pracovná sila bez adekvátnej mzdy. Alebo sú využívaní v sexuálnom biznise, ktorý je tretím najrozšírenejším nelegálnym obchodom na svete. Nábory ľudí sú rôzne a majú veľa podôb. Bežne si človek ani nevšimne, že ide o prepracovaný podvod. Deti sú často unesené pasákmi. V chudobných krajinách ich rodičia predávajú pre peniaze na jedlo. Mladí ľudia, hlavne dievčatá a ženy vo veku od 15 do 24 rokov, môžu padnúť do pasce napríklad lákaním na dobre platenú prácu v zahraničí alebo začnú chodiť s mužom, z ktorého sa po čase vykluje pasák. Treba dávať veľký pozor aj na inzeráty, ktoré ponúkajú zoznámenie sa s mužom zo zahraničia. Obchodovanie s ľuďmi nás obklopuje bez toho, aby sme o tom vedeli.

Podvedení ľudia končia v strip-tízových a erotických baroch, ako slúžky v domácnostiach, upratovačky v hoteloch, robotníčky v záhradníckych a poľnohospodárskych podnikoch, fabrikách na oblečenie a pod. Obchodníci zoberú obetiam pasy, mobily, aby nemali šancu kontaktovať rodinu a známych, vyvíjajú na nich silný fyzický aj psychický nátlak, citovo ich vydie-

Snímka: bangalorecck.files.wordpress.com

Deti sa pracujú v Ázii najčastejšou formou novodobého otroctva.

► *Obchodovanie s ľuďmi je tretí najrozšírejší nelegálny obchod na svete. 8 miliárd USD sú celkové ročné zárobky pasákov.*

4 milióny žien a detí sú ročne predané na prácu v sexuálnom biznise.

Počet nablásených nezvestných a vypátraných detí a mladých ľudí do 18 rokov v uplynulých rokoch:

Rok	Počet nezvestných detí	Počet vypátraných detí
2007	418	404
2006	322	318
2005	441	431
2004	362	358

Zdroj: polícia; autor: ČTK

Prevenia obchodovania s ľuďmi sa stala jedným z cieľov Viva Network Slovensko, takisto ako iné oblasti služby. Organizácia už 10 rokov sieťuje a podporuje kresťanskú prácu medzi obrozenými deťmi. Cieľovou skupinou sú deti – malé i veľké, bezmocné, odkázané na nás dospelých. Deti tížiace po mame, otcovi, deti tížiace po láskavom domove. Sú to predovšetkým deti z detských domovov, siroty, rómske deti, zneužívané deti a deti z ulice.

rajú (hrozbami, že ublížia im alebo ich rodine), a tak si obeť často radšej vyberajú smrť.

Ako sa cítia takíto ľudia?

Podvedení a okradnutí nielen o materiálne veci. Sú hlavne telesne a duševne týraní,

využívaní a zneužívaní. Cítia sa osamelí, bez jasného východiska. Jediným východiskom je útek, prípadné „vyhodenie“ z práce alebo pomoc iných.

Verejnosť môže pomáhať hlavne upozorňovaním ľudí na túto skutočnosť. Ak viete o niekom, kto ukrýva ľudí, alebo o ľuďoch, ktorí nemajú slobodu pohybu a vždy sú pod dozorom iného človeka, treba nahlásiť tieto pozorovania polícii.

Pri podozrení si môžete klásť aj tieto otázky: Môže dotyčný navštevovať spoločenské, náboženské a iné stretnutia bez toho, aby s ním niekto bol? Je dieťa pod kontrolou niekoho, kto nie je jeho rodič? Dom, kde býva, je obkolesený drôtom, okná sú zateplené? Chodia muži neprestajne dnu a von? Prichádzajú ženy do domu vždy s niekým, kto ich pozoruje? Majú svoje doklady? Ak nie, tak kto ich má? Keď mu kladiem otázky, mám pocit, že ho niekto naučil, čo má odpovedať? Je nútený pracovať, poskytovať sexuálne služby? Bola mu odmietnutá lekárska alebo iná starostlivosť?

Upozorňujme ľudí, buďme opatrní a nie naivní! Modlime sa! Vďaka Bohu, že na niektorých miestach Boh zjavuje svoju slávu tým, že sú odhalené diablove úmysly.

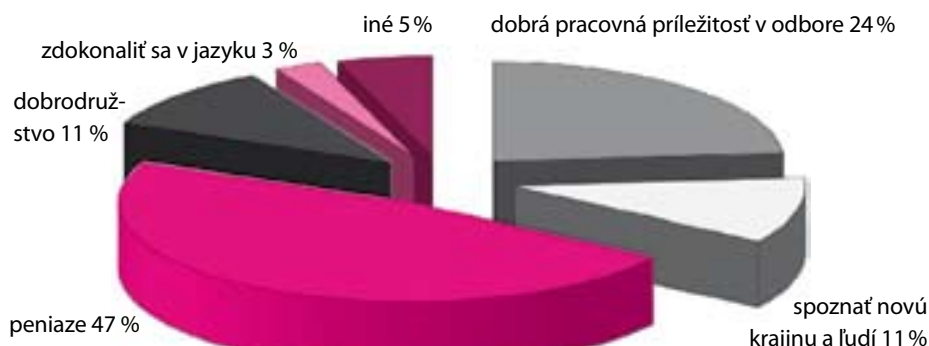
Kresťania môžu pomôcť modlitbami, pretože modlitba spravodlivého má veľkú moc a Ježiš prišiel preto, aby zničil skutky Zlého. Diabol chce len ničiť, hubiť a zabíjať. Prorok Izaiáš napísal:

„Duch Pána, Jahveho, je na mne, pretože ma Pán pomazal, poslal ma hlásať radosť ubitým, obviazať zlomených srdcom, zajatcom ohlásiť slobodu a spútaným oslobodenie.“ (Iz 61, 1)

Toto má byť túžba aj modlitba kresťana. Boh nás volá, aby sme nezaháľali, ale aby sme pomáhali tým, ktorí to potrebujú. ■

OTÁZKA PRE VÁS

Aký dôvod by zavážil najviac, ak by ste sa rozhodovali odísť pracovať do zahraničia?

Vyjadrite sa aj vy na slovo.grkapo.sk.

► V zahraničí dodržiavaj tieto zásady:

1. Ak keď pracuješ načierno, tak sa v núdzi obráť na políciu. V Európe zvyčajne už pri náznaku, že si obeťou obchodovania, s tebou úrady zaobchádzajú ako s obeťou násilia.
 2. Za žiadnych okolností nikomu nedaj svoj pas (okrem polície a colnej kontroly). Všetko si vybavuj sám. Ani pri práci načierno zamestnávateľ nepotrebuje tvoj pas.
 3. Ak ti niekto vezme doklady alebo ich stratíš, okamžite to nahlás na polícii, a kontaktuj slovenské veľvyslanectvo v danej krajine.
 4. Ak sú pracovné podmienky iné, ako bolo uvedené v zmluve, obráť sa na sprostredkovateľa práce a informuj svojich blízkych doma.
 5. Počas pobytu neprijímaj dary ani pôžičky, nebuď nikomu zaviazaný.
 6. Kontaktuj svojich rodičov a známych tak, ako ste sa dohodli pred odchodom. Oznam blízkym doma, každú zmenu pobytu.
 7. V prípade potreby neváhaj kontaktovať slovenské veľvyslanectvo alebo konzulát.
 8. Pracovnú zmluvu si vyžiadať v jazyku, ktorému rozumieš, a poriadne si ju prečítaj. Podpiš iba takú zmluvu, ktorá obsahuje: meno a adresu zamestnávateľa, adresu tvojho pracoviska, náplň práce, výšku odmeny – plat, ubytovacie podmienky a dĺžku pracovného pomeru.
 9. Zisti si adresu a telefónne číslo slovenského veľvyslanectva v danej krajine, a nauč sa ho naspamäť.
 10. V krajine, do ktorej odchádzaš, si nájdi čo najviac kontaktov.
 11. Neprijmi prácu načierno. Vycestuj až po udelení pracovného víza.
 12. Poriadne si prever agentúru a človeka, ktorý ti ponúka sprostredkovanie práce v zahraničí.
 13. Každá pracovná agentúra musí mať na svoju činnosť povolenie Národného úradu práce.
 14. Over si adresu a existenciu svojho budúceho zamestnávateľa. Seriózna agentúra ti dá aj telefónne číslo na zamestnávateľa.
 15. O svojom odchode informuj rodičov alebo dobrých známych.
 16. Doma nechaj presnú adresu, telefonický kontakt na seba v zahraničí a čo najviac informácií o budúcom zamestnávateľovi, fotokópiu pasu a najnovšiu fotografiu.
 17. S blízkymi si dohodni signál v núdzi (slovné spojenie), ktorý budeš môcť použiť aj počas odpočívacieho telefonátu.
 18. Dohodni sa s rodinou a blízkymi, ako často a kedy budeš s nimi komunikovať.
 19. Na cestu si vezmi financie na prípadný návrat domov a predplatenú telefónnu kartu.
 20. Uzavri cestovné poistenie.
 21. Vezmi si so sebou slovník jazyka krajiny, do ktorej cestuješ, a nauč sa aspoň základné frázy.
- Pobyt v zahraničí môže byť pre teba prínosom. Nauč sa nový jazyk, rozšíriš si horizonty, stretneš nových ľudí, spoznáš novú kultúru, atď. Aby to bola pre teba naozaj dobrá skúsenosť, investuj svoj čas do dôkladnej prípravy.

Povešť o Abgarovi

Za onoho času kráľ malého štátu Osroéne v Mezopotámii medzi Tigrisom a Eufratom menom Abgar V. Čierny sa v svojom hlavnom meste Edessa dopyčul o Ježišovi. Keďže ho chcel spoznať, napísal mu list:

Kráľ Abgar prijíma Mandilion (tempera na dreve, Sinaj, Kláštor sv. Kataríny, 1. polovica 10. storočia).

slepým, chôdzu chromým, očisťuješ malomocných, vyháňaš nečistých duchov, uzdravuješ dlhodobo chorých a kriesiš mŕtvych. Keď som toto všetko o tebe počul, došiel som k názoru, že platí jedno z týchto tvrdení: buď si Boh, ktorý zostúpil z neba a konáš tieto skutky, alebo si Boží Syn. Preto ti píšem, aby si rýchlo prišiel ku mne a vyliečil ma z mojej nemoci. Počul som tiež, že niektorí Židia proti tebe reptajú a chcú ti ublížiť. Spravujem veľmi malé mesto, ale hodné úcty, ktorá postačí nám obojom.“

Tento list doniesol rýchly posol Ananiáš Ježišovi. Ten poslal Abgarovi túto odpoveď:

„Blahoslavený si ty, ktorý si vo mňa uveril, hoci si ma nevidel. Je totiž o mne napísané, že tí, čo ma videli, vo mňa neuveria, ale tí, ktorí ma nevideli, uveria a budú žiť. Čo sa týka tvojho pozvania, aby som prišiel k tebe, musím naplniť všetko, kvôli čomu som bol poslaný, až to splním, budem vzatý nahor k tomu, ktorý ma poslal. A až budem vzatý nahor, pošlem ti niekoho zo svojich učeníkov, aby vyliečil tvoju nemoc a dal život tebe i tým, ktorí sú s tebou.“

Keď bol Ježiš vzatý do neba, poslal Abgarovi Júda, zvaný Tomáš, apoštola Tadeáša, jedného zo Sedemdesiatich. Ten prišiel a ubytoval sa u Tobiáša, syna Tobiášovho. Tadeáš začal

z Božej moci uzdravovať každú chorobu a každý neuh a všetci sa tomu divili. Len čo sa správa o jeho príchode a uzdravovaní rozšírila, dopyčul sa ju aj Abgar. Pochopil, že prišiel ten učeník, ktorého mu prisľúbil Ježiš.

Pozval k sebe Tobiáša a povedal mu:

„Počul som, že prišiel akýsi muž nadaný mocou a býva v tvojom dome. Prived ho ku mne.“

Tobiáš vyhľadal Tadeáša a riekol mu: „Toparcha Abgar ma k sebe pozval a riekol mi, aby som ťa k nemu priviedol, aby si ho uzdravil.“

„Pôjdem k nemu, lebo ma k nemu poslala moc,“ riekol Tadeáš.

Nasledujúci deň skoro ráno sa obaja vybrali k Abgarovi. Keď tam došli, zbadal Abgar na apoštolovej tvári zvláštny jas a hlboko sa mu uklonil. Ostatní sa čudovali, lebo nič nevideli. Abgar sa spýtal Tadeáša: „Naozaj si učeníkom Ježiša, Božieho Syna, ktorý mi písal?“

„Pretože si mal veľkú vieru v toho, ktorý ma poslal, bol som poslaný k tebe. A ak v neho budeš aj naďalej veriť, stane sa, ako si praješ,“ odvetil Tadeáš.

„Natolko som v neho uveril, že som chcel svojou mocou poraziť Židov, ktorí ho ukrižovali, keby mi v tom nebránila Rímska ríša.“

„Náš Pán vyplnil vôľu svojho Otca, a keď sa tak stalo, bol k nemu vzatý.“

„Aj ja som v neho uveril, i v jeho Otca,“ riekol Abgar.

„Preto kladiem na teba svoju ruku v jeho mne.“ Len čo to Tadeáš urobil, Abgar bol hneď uzdravený zo svojej choroby a z utrpenia, ktoré znášal.

Abgar sa čudoval, že sa Ježišovo slovo naplnilo. Okrem kráľa bolo uzdravených mnoho ďalších obyvateľov toho kraja.

Abgar však poprosil Tadeáša: „Ty, Tadeáš, toto robíš z Božej moci a my to obdivujeme. Prosím ťa ale, porozprávaj nám o Ježišom príchode, o jeho moci a o skutkoch, z ktorých časť sa doniesla k mojim ušiam.“

„Teraz o tom pomlčím,“ riekol Tadeáš, „ale zajtra mi zhromaždí všetkých svojich občanov a ja im zvestujem slovo života o tom, ako nastal Ježišov príchod, o jeho poslanstve a kvôli čomu bol poslaný Otcou. Porozprávam im o jeho skutkoch a o tajomstvách, ktoré vyjavil svetu. Takisto poviem, pôsobením akej moci to robil, o jeho poníženosti, ukrižovaní, zostúpení do podsvetia, vzkriesení z mŕtvych a vystúpení s veľkým zástupom k svojmu Otcovi.“

Abgar prikázal, aby sa ráno občania zhromaždili a vypočuli Tadeáša. Potom nariadil, aby mu dali zlato a striebro. On to však neprijal a riekol: „Ak sme opustili to, čo nám patrilo, ako si môžeme vziať cudzie?“

To sa stalo roku 29 po Kristovi. Tak sa splnil slub, ktorý dal Spasiteľ kráľovi Osroénon.

spracoval Juraj Gradoš

„Abgar Čierny, toparcha, pozdravujem Ježiša, dobrého Spasiteľa, ktorý sa objavil v meste Jeruzalem. K mojim ušiam sa doniesli správy o tebe a tvojom uzdravovaní, ktoré dosahuješ bez liekov a bylín. Hovorí sa, že vraciaš zrak

ZRKADLENIA ALEXANDRA NEMCA

Slnčné hodiny

Nad vstupnou bránou stredovekej budovy bardejovskej humanistickej školy a latinským nápisom z roku 1538 sú umiestnené slnečné hodiny.

Zo stredu polkruhu rímskych číslic čnie do priestoru ako ukazovateľ času železná tyč, ktorá za slnečného počasia ukazuje svojím tieňom, koľko je hodín.

Aj napriek tomu, že táto značka hodín už dávno vyšla z módy a nikto si podľa nich

nenastavuje svoje hodinky, aj naďalej plnia svoje pôvodné poslanie.

Ticho upozorňujú okoloidúcich na plynutie času, počas ktorého sa meníme, starneme a zomierame.

Práve smrť dáva nášmu životu určitú naliehavosť, lebo myšlienka, že sme smrteľní, slúži aj na to, aby nám pripomínala, že na realizovanie nášho života máme len vymedzený čas. ■

Cez obeň alebo ÚDER OD PRIATEĽA

Valéria JURÍČKOVÁ

Po všetkých obvineniach, ktoré si Jób vypočul od Elifaza, prichádza ďalší úder z úst Bildada. Bez ostychu priamo v prvých vetách udiera do odkrytej rany: „Dokedy budeš vraviť také veci a slová tvojich úst budú ako víchor? ... Ak ti deti zhrešili proti nemu, vydal ich napospas vlastnej vine.“ (Jób 8, 2 – 4)

Keď rabimu Jochananovi ben Zakkajovi zomrel syn, prišli k nemu jeho učenci, aby ho potešili. Ako prvý sa ozval Eliezer.

„Dovolíš mi, učiteľ, povedať ti zopár slov? Náš praotec Adam mal tiež syna. A keď zomrel, Adam sa vo svojej bolesti potešoval: «Boh mi dal iné dieťa namiesto Ábela.» Uspokoj sa teda aj ty.“

„Nemám azda dosť svojho trápenia? Prečo mi pripomínaš ešte aj trápenie Adama?“ reagoval smutný Jochanan.

Vošiel rabi Jošua a hovorí: „Jób mal tiež synov a dcéry. A všetci mu zomreli v jeden deň. Jób vtedy vyznal: Boh dal, Boh vzal. Nech je oslávené jeho meno! Uspokoj sa aj ty, učiteľ.“

Prišiel aj rabi Jose so slovami: „Áron mal dvoch dospelých synov a obaja mu zomreli v jeden deň. A Áron našiel potešenie v Pánovi, o čom Písmo hovorí: «A Áron mlčal.» Keď v takých momentoch môžeme ostávať v tichu a mlčaní, už to je našim utešením. Uspokoj sa aj ty, učiteľ.“

Vstúpil aj rabi Simeon. Požiadala o slovo a hovoril: „Kráľ Dávid mal tiež syna a ten umrel. Ale Dávid našiel pokoj v Pánovi, o čom svedčia slová: «A Dávid utešil svoju manželku Betsabe a ona mu porodila syna. I nazval syna menom Šalamún.» Upokoj sa aj ty, učiteľ.“

Odpoveď rabiho Jochanana na ich utešovanie bola stále rovnaká: „Nemám azda dosť svojho trápenia? Prečo mi pripomínate ešte aj cudzie (Jóbovo, Áronovo, Dávidovo) trápenie?!“

Keď zbadal, že sa k nemu chystá vstúpiť rabi Eleazar ben Azaria, chcel pred ním ujsť. Nestihol to. A tak sa k nemu Eleazar prihovril: „Rozpoviem ti podobenstvo. Podobáš sa človeku, ktorému kráľ odovzdal do úschovy poklad. Deň za dňom sa tento človek prechádzal po dome, znepokojoval sa pre tento poklad v obavách zo zodpovednosti a horko nariekal: «Beda mi, kedy ma už konečne kráľ oslobodí od povinnosti chrániť tento vzácny poklad!» Tak je to i s tebou, učiteľ. Boh ti dal syna, ktorý horlivo študoval Tóru, Prorokov aj učenie našich mudrcov. A odišiel zo sveta čistý a bez hriechu. Môžeš sa teda tešiť, že si kráľovi vrátil bez ujmy to, čo ti odovzdal do úschovy.“

„Eleazar, syn môj,“ ozval sa s radosťou v hlase Jochanan, „po ľudsky a správne si ma utešil!“

Všimnite si, ako sú si priatelia rabiho Jochanana a Jóbovi priatelia podobní. Všetci majú plné ústa „zbožných rečí“. Sú to správne veci, ale vyrieknuté v nesprávnej situácii s nesprávnym motívom. V konečnom dôsledku spôsobujú len ďalšiu bolesť. Jób po Elifazových rečiach smutne konštatuje: „Hľa, nemôžem si sám pomôcť a nemám zdravý rozum. Zúfalému patrí od blízkeho láskavosť, aj keby prestával byť zbožným. Moji bratia sklamali ako vysychajúci potok. Vzďaľujú sa ako odtekajúce rieky.“ (Jób 6, 13 – 15)

Ak miluješ

Často som na vlastnej koži zažila, ako v ťažkej situácii prídu mnohí a dávajú vám rôzne rady, múdre, pochádzajúce z Písma. Tie však nepomáhajú. Pretože ide o motív, s ktorým ľudia potešujú. Hoci to znie pateticky, princíp je jasný: Ak miluješ, vieš, čo máš spraviť, aj keby si nespravil celkom nič, len ticho zdieľal cudziu bolesť. Aj Jób konštatuje: „... vy zliepate lži. Naničhodní lekári ste všetci! Kiež by ste čušali, to by bola vaša múdrosť.“ (Jób 13, 4 – 5) Priatelia rabiho v midraši sa snažili vydolovať povzbudenie z Písma. A predsa zabrala celkom obyčajná „sedliacka múdrosť“. Niekedy to nemusia byť ani slová, ale praktická pomoc, často drobná a nelogická.

Raz som po jednom zlom dni sedela na návšteve. Nič som nevravela, nestažovala sa, ako sa cítim. Ale pri odchode mi moja známa vtlačila do rúk sušené bylinky na čaj, pričom nevedela nič ani o mojej situácii, ani o tom, že práve tieto bylinky mám rada. Táto drobná skúsenosť ma povzbudila oveľa viac, ako celé traktáty z Písma.

Žiaľ, v dnešnej dobe chodíme zahľadení do seba a aj rady, ktoré dávame, slúžia často len nášmu dobrému pocitu. Ich účinok je potom taký ako účinok rád Jóbových priateľov. Pretože tu skutočne nejde o „literu“, ale o „ducha“. Skúsme si všimnúť potreby ľudí okolo nás, skúsme pomôcť tam, kde môžeme a tým, čo môžeme, aj keby šlo o „balíček bylínok“ či „sedliacku radu“, ktorá však vychádza z milujúceho srdca. ■

Svätý Pankrác

Pre človeka, ktorý dokázal niečo významné, je veľmi nepríjemnou predstava, že jeho dielo vyjde nazmar. Platí to nielen v rovine spoločenskej, keď napríklad manželia vidia smrť svojich detí, alebo v rovine umeleckej, keď trebárs autor novej techniky zisťuje, že jeho metóda nenachádza pokračovateľov, ale aj v rovine náboženskej. Pre rodičov je bolestivé, keď ich deti nežijú podľa viery alebo sa dokonca vyhlasujú za ateistov. Niečo podobné hrozilo aj svätému Pankrácovi. Pankrác pochádzal z Antiochie a osobne sa poznal s viacerými apoštolmi. Svätý Peter ho dokonca vysvätil za biskupa pre mesto Taormina, ktoré sa nachádza na Sicílii v dnešnom Taliansku. Pankrác celé desaťky rokov veľmi úspešne pracoval na pokresťančení tohto mesta. Vtedy sa však stalo niečo, čo mohlo znamenať definitívny zánik jeho diela.

Pred hradbami zastal vojvodca Akvilínus s veľkým vojenským oddielom, aby mesto zrovnal so zemou. Medzi obyvateľmi zavládla panika. Pankrác však po vrúcnej modlitbe zhromaždil klerikov, zobral kríž a ikonu Krista i Bohorodičky a vyšiel nepriateľskému vojsku v ústrety. Vtedy Boh nenechal svojho svätého bez pomoci. Zostúpil do tábora a pomiatol vojakom myseľ, takže obrátili meče proti sebe a začali zabíjať jeden druhého. Zachránila sa len maličká hŕstka, ktorá padla svätiteľovi k nohám a prosila o svätý krst. Vidíme, že s Božou pomocou nejestuje situácia, ktorá by nemala východisko, ktorá by nás mala privádzať do zúfalstva alebo beznádeje.

Marcel Gajdoš

Narodený pre víťazstvo

Ján KARAS

Ak vstupujú do vašej mysle pochmúrne myšlienky a oberajú vás o spánok, je to varovný signál, že čosi nie je v poriadku. Sprvu som nad tým mávol rukou. Dosť dlho sa mi darilo zahnať ich kamsi do kúta, aby ma nevyrušovali. Nezdravá ctižiadosť, že ja viem všetko najlepšie.

Keď mi manželka niečo hovorila, len som ju zahriakol. Až sa sám sebe čudujem, ako som mohol takto jednať. Ja, človek s akademickým titulom, v podniku, kde sa mi rysovala skvelá kariéra generálneho riaditeľa.

Zo dňa na deň a bez porady s manželkou som zanechal zamestnanie a vrhol som sa na podnikanie. Začal sa kolotoč vybavovania, zháňania zmluvných partnerov a veľa iných vecí. Chcel som mať stále viac a viac... Sprvu sa mi darilo, aj keď ma manželka napomínala, aby som spomalil tempo, ktoré som nasadil. No nepočúval som ju. Bankové konto rástlo, ale rástlo aj napätie a nervozita, bol som stále napnutý, či všetko vyjde tak, ako som

plánoval. Permanentný stres. Nepoznal som nedeľu ani sviatok. Chýbal mi čas na oddych i na rodinu, lebo stále bolo čosi dôležitejšie. Termíny žiadajú daň. Jedného dňa mi môj spoločník oznámil, že odo mňa odchádza ku konkurenčnej firme, samozrejme aj so svojím podielom. Vyrázilo mi to dych, sotva som sa zmohol na slovo. Vtedy do môjho srdca vstúpila horkosť. Toto mu neodpustím! Všetko sa mi začalo akosi vymykať z rúk. Robil som rôzne transakcie, aby som zachránil firmu. Prebdené noci. Špekulácie. Stagnácia. Stále mi ktosi našepkával, že zlyhávam. V lete minulého roka sa čosi vo mne zlomilo. Začali sa ohlasovať choroby. Prestal som mať záujem o všetko: o firmu, o seba, o rodinu.

Po rôznych vyšetreniach lekári konštatovali nervovú vyčerpanosť. Odporúčali mi oddych a relaxáciu. Chodil som na relaxačné pobyty podfarbené filozofiou východných náboženstiev. Ocitol som sa v labyrinte okultizmu. Boli to týždne, mesiace.

Znova som sa ocitol na nemocničnom lôžku. Lekári konštatovali silnú depresiu. „Nie, to nie je možné,“ chytil som sa za hlavu a ešte viac sa uzavrel do seba. Všetkých som ignoroval a odmietal. Rapídne som chudol a mučil sa vo svojej sebaľúti. Stále som len čítal. Hlavne ezoterickú literatúru.

Manželka trpela so mnou, pomáhala mi niesť kríž. Málo rozprávala, zato ruženec bol stále v jej rukách. Neraz som počul: „Ježišu, celkom sa ti odovzdávam, vezmi naše manželstvo do svojich rúk a uzdravuj naše zranenia.“ Viedla boj. Vytvorila modlitebnú reťaz, do ktorej zapojila celú našu rodinu, priateľov a známych.

Po mesiaci sa začali lámať ľady. Boh vypočul modlitby.

Človeče, veď máš len 35 rokov! Kde chceš skončiť? Ozýval sa naliehavý hlas.

Raz večer sa mi môj ošetrojúci lekár prihovril: „Viete, pán Anton, lieky sú len jedna strana mince. Nevie, či ste veriaci, ale ...“

Prikývol som a hneď prudko zareagoval: „Aj tak mi nepomáha! Nevytiahol ma z kaše, keď mi krachovala firma. Tak čo z toho mám?“

No on pokračoval: „Ak vo vašom srdci nie je Boh, tak tam je niekto iný. A on ničí a pustoší toto územie. Treba prosiť Boha o pomoc. Nechajte ezoteriku na pokoji, lebo váš stav sa len zhoršuje.“

Hodnú chvíľu som nevedel, čo mám na to povedať. Potom zo mňa vyšlo: „No dobre, ale čo ďalej?“

Lekár povedal: „Možno je niečo, čo vás zožiera, duchovná choroba, ktorá prerástla do vašich zdravotných problémov.“

„Je tu jedna vec. Človek, s ktorým som založil firmu, mi veľmi ublížil. Nevie, sa s tým zmieriť,“ rozjasnilo sa mi, keď som si uvedomil, že práve vtedy sa začali moje ťažkosti. Ešte aj teraz zo mňa sršala zloba, keď som o tom hovoril.

„Musíte mu odpustiť,“ zaznelo jasne, „urobiť prvý krok.“

„To nedokážem,“ vykrikoval som.

„Tak dovoľte Bohu, aby to on dokázal vo vás. Okrem týchto liekov existujú aj duchovné lieky.“

„Nerozumiem.“

„Určite ste ešte nezabudli Otče náš.“

Po týchto slovách odišiel. Často sa potom ešte zastavoval pri mne, aby sa ma opýtal, ako sa mám.

Bolo to ťažké. Pri slovách ... *odpusť nám naše viny, ako aj my odpúšťame...* som sa cítil nesvoj. Po mesiaci som bol schopný prijať kňaza. Tam v nemocničnej izbe som si po mnohých rokoch uvedomil, ako vyzeral môj život. Na prvom mieste bola vždy firma. Vynárali sa mi slová, ktoré som veľmi často hovoril svojej žene: „Ty si choď k svojmu Bohu, ja mám svoju firmu.“ A moja babylonská veža sa teraz zrútila.

Môj zdravotný stav sa znormalizoval. Firmu som predal. Znova pracujem v podniku, z ktorého som pred časom odišiel. Boh sa naozaj o všetko postará.

Vo Svätom písme Ježiš hovorí o starostlivosti Otca. Keď mi je ťažko a nedôverujem Bohu, čítam si Evanjelium podľa Matúša (6, 25 – 34) o tom, že sme viac ako nebeské vtáky a poľné ľalie, lebo náš nebeský Otec vie, čo potrebujeme.

A mnohokrát je to aj cez tých, ktorých nám dáva. Mne dal dvoch anjelov – manželku a lekára, ktorí ma znova priviedli do Božieho náručia. A v Otcovom náručí žijem ako kráľovské Božie dieťa. A ďakujem mu, že zvíťazil. ■

Smäd

Dada KOLESÁROVÁ

Ech, ale je dnes poriadne horúco! Poriadne mi vyschlo v hrdle. Zišlo by sa niečoho napiť. Keby ma tak niekto pozval na pohárik... No zatiaľ mi musí stačiť obyčajná voda.

Eva sa pomalými, ale ešte stále ladnými a mladistvými krokmi pristavila pri verejnom kohútiku pitnej vody. Hľadala osvieženie. A nielen to. V tomto znudenom meste hľadala niečo viac. Očami jastrila po skupinkách ľudí. Čosi alebo, lepšie povedané, kohosi hľadala. Bola schopná zavesiť sa na prvého chlapa, ktorý by o ňu prejavil záujem. Už jej bolo všetko jedno. Zrazu jej zrak skĺzol na muža sediaceho neďaleko. Čosi čítal a vôbec si ju nevšimol. Potom sa zdvihol a pristúpil ku kohútiku. Načiahol ruku.

„Môžem vám požičať pohár. Stále ho nosím so sebou.“

„Naozaj? To je zvláštne.“

Znova vystrel dľaň, do ktorej mu stekala chladivá tekutina a tichučko ju sľkal. Na Evu sa viac nepozrel. Zrazu zdvihol zrak, akoby mu niečo napadlo, len taká ľahučká myšlienka.

„Vy ste Eva, však?“

Eve sa rozšírili zreničky od údivu. Nevedela, či sa má tešiť, alebo obávať, že ju neznámy pozná.

„Poznám vás. Bývate na Jánskeho ulici, pri fontáne.“

„Ale ja vás nepoznám.“

„Ani sa nečudujem.“

Potom nastalo, podľa Evinho úsudku, trápne ticho. Muž si znova sadol na svoje miesto. Zobral do rúk knihu a začítal sa. Eva zostala pri prameni nerozhodne stáť. Čo teraz? Pustiť sa s ním do rozhovoru alebo ho nechať tak? Cítila, že nemôže len tak odísť. Musí sa dozvedieť viac. Ani nevedela ako, prisadla si k nemu na lavičku. Vytiahla cigaretu a ponúkla aj mužovi.

„Ďakujem, nefajčím.“

„No to som si mohla myslieť. Vyzeráte príliš slušne. Počujte, a odkiaľ ma poznáte?“

„Bývam neďaleko.“

Muž znova odtrhol zrak od rozčítaných stránok. Skúmavo sa pozrel na Evu. Tak veľmi skúmavo, až sa začervenala.

No tak toto sa mi už poriadne dávno nestalo, pomyslela si.

„Máte pravdu, toto sa vám už poriadne dávno nestalo,“ povedal muž.

Eve od údivu skoro vypadla cigareta z otvorených úst. Náramne sa preľakla.

On vie, čo si myslím! Celé telo jej stuhlo.

Zrazu sa rozkašľala. Zabudla na cigaretu.

„Kto ste?“

„Dôležitejšie je vedieť, kto ste vy,“ hlboké oči sa vnorili do Eviných ako púšť vyprahnutých.

Tento muž vie o mne všetko, a ja netuším, kto to je. Trocha sa odtiahla, aby si ho mohla lepšie obzrieť. Vyzeral nezvyčajne. Možno práve preto ju zaujal. V plátenných nohavičiach a košeli sedel tak nenútene, akoby mu patrilo celý svet. Zrazu pomaly zatvoril knihu a pohodil hlavou, aby mu polodlhé hnedé vlasy nepadali do tváre. Eva si uvedomila, že je veľmi príťažlivý, ale nie tak ako ostatní. Bola celá v rozpakoch. Čakala, čo urobí.

„Kde je teraz váš manžel?“

„Nie som vydatá.“

„Bolo ich päť, ale ani jeden ...“

Evu premkla hrôza. O tomto vie predsa iba ona. So svojimi vzťahmi sa nikomu nezdá veruje. Nikomu!

Znova sa jej na pery tislá otázka, odkiaľ to všetko vie, ale neodvážila sa ju vysloviť nahlas.

„Dáte si ešte vody? Dnes je pekelné horúco,“ otrčila svoj pohár pred neznámeho.

„Nie. Ďakujem. Už pôjdem,“ pomaly sa zdvihol a bez zaváhania pristúpil k Eve. Podal jej knihu.

„Toto je voda, z ktorej pijem ja,“ povedal. Eva sa zadívala na knihu. Ó, to bude nejaký filozof. Ako dávno už nič súčasne nečítala. Mlčky otvorila knihu. Po prvej vete jej po chrbte prebehol mráz.

Cez zarosené oči k nej preniklo: „Každý, kto pije túto vodu, bude znova smädny. Ale kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky.“

To nie je možné! Keď zdvihla zrak, muž tam už nebol.

Odvtedy stále na tomto mieste sedávala s knihou v ruke a čakala, že raz predsa len príde. ■

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Naši jubilanti

V júli si okružhle životné jubileum pripomínajú títo naši členovia:

50 rokov: Helena Bukerová z Radvane nad Laborcom, Michal Hornák z Wennigsenu, Helena Kušniríková zo Zemplínskeho Hradišťa, Magdaléna Pacáková zo Spišskej Novej Vsi, Michal Pristáš zo Sečoviec

60 rokov: Anna Furimská z Prakoviec, Mária Hreňová z Košíc-KVP, Mária Ivaníková z Kazimíra, Mária Kaštelyová z Košíc-Terasy, Magdaléna Sokolová zo Slivníka, Božena Šangriková zo Sečoviec, Mária Širajová z Rudlova

70 rokov: Agnesa Hríndová z Michaloviec, Ján Kiš z Vysokej nad Uhom, Helena Muliková z Vranova nad Topľou, Mária Pavliková z Cejkova, Božena Puciová zo Zbehnova

75 rokov: Eliáš Červeňák zo Stakčinskej Roztoky, Cyril Fetkovič z Poše, Ján Jusko z Kuzmíc, Veronika Kolesárová zo Sečoviec, Alžbeta Murňáková z Prakoviec

80 rokov: o. Vasil Fejda z Trebišova, Anna Galusová z Kožuchova, Mária Komendátová z Veľkej Tŕne, Mária Mihaľová z Falkušoviec-Kačanova, Anna Rusinková z Vranova nad Topľou, Andrej Somoš zo Strážskeho

85 rokov: Ján Kaputa z Kružlova, Anna Pancuráková z Varhaňoviec, Ing. Peter Paulína z Michaloviec
Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí.
Na mnoho rokov, šťastných rokov!

KOINONIA JÁN KRSTITEĽ, REALITA PREŠOV

Katolícke spoločenstvo v službe Novej evanjelizácie vás pozýva na stretnutia, kde môžete osobne zakúsiť skutočnosť Božieho slova: „*Slepi vidia, chromí chodia, malomocní sú čistí, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium*“.

Koinonia – Deň spoločenstva

20.07. o 9.30 hod. **Mestská hala v Prešove** – otvorené stretnutie pre všetkých priateľov a sympatizantov

10.08. o 9.30 hod. **Mestská hala v Prešove** – otvorené stretnutie pre všetkých priateľov a sympatizantov

Kurz Víťazstvo v krízach

25. – 26.07. **ZŠ Odevná v Prešove**

Kurz je určený pre všetkých, ktorí potrebujú zakúsiť víťazstvo v rôznych oblastiach života.

Kurz Jozue pre mladých

30.07. – 03.08. **Chata v Širokom**

Kurz je určený pre mladých, ktorí chcú spoznať dobrú partiu a naučiť sa víťaziť v rôznych životných situáciách.

Bližšie informácie: 0905 382 260,

koinonia.presov@orangemail.sk, sek@koinonia-presov.sk

JUBILEÁ KŇAZOV

Imrich Marinčák, na odpočinku, výpomocný duchovný v Prešove – 8. júla 1928 – 80 rokov života

Srdečne blahoželáme a prajeme Mnohaja lita!

BLAHOŽELÁME

25. júna sa duchovný otec **Peter Vaško**, správca farnosti Geraltov, dožil 30 rokov života a zároveň oslávil aj svoje meniny. Otec Peter, prijmite od nás srdečné blahoželanie. Ďakujeme nebeskému Otcovi za pastiera, ktorý pôsobí medzi nami ešte len jeden rok, ale svojím životom, láskou, dobrotou a obetavosťou má jediný cieľ – spásu našich duší.

Vyslovujeme vám, drahý otcé, úprimné poďakovanie za obetavú prácu vo farnosti, za krásne kázne, ktoré prenikajú do srdca každého človeka. Do ďalších rokov vášho života vám želáme veľa Božích milostí, pevné zdravie, veľa darov Svätého Ducha, požehnanie pri práci v Pánovej vinici, ochranu Presvätej Bohorodičky, radosť a pokoj pre seba, pre vlastnú, ale aj pre celú farskú rodinu.
Nech Pán žehná vaše kroky!

Na mnohaja i blahaja lita!

veriaci farnosti Geraltov

26. júna 2008 oslávi v obci Havaj krásne 30. narodeniny správca farnosti **Pavol Seman**, rodák z obce Olejníkov v okrese Sabinov. Pri tejto príležitosti chceme my, veriaci havajskej farnosti, nášho duchovného otca čo najsrdečnejšie pozdraviť a poďakovať mu za sedem rokov plodnej práce v celej našej farnosti.

Drahý náš duchovný otcé, s úprimnou láskou a úctou vám ďakujeme za vašu obetavosť a trpezlivosť, za vaše rady, za milujúce srdce, za ruky, ktoré nás žehnajú. Nech vás ochraňuje a vedie Božia ruka a nech vám i vašej krásnej rodinke nadeľí veľa šťastia a Božieho požehnanie.

U prečítanej Bohorodičky vám vyprosujeme ochranu a pomoc vo vašej neľahkej dušpastierskej práci.

Mnohaja i blahaja lita!

za veriacich farnosti Havaj kurátori

8. júla sa naša drahá mama, babka a prababka **Anna Gradošová** z Poše dožíva okrúhleho životného jubilea – 80 rokov. Pri tejto príležitosti i k nadchádzajúcim meninám vám chceme zo srdca zablahoželať a poďakovať.

Drahá naša jubilantka, nech vás Ježiš Kristus posilňuje a Božia Matka s vašou patrónkou sv. Annou ochraňuje. Do ďalších dní vášho života vám želáme zdravie, šťastie a Božie požehnanie.

Mnohaja i blahaja lita!

syn Juraj s rodinou

Drahý náš duchovný otec **Marek Belej**, prijmite od nás, vašich veriacich z Majeroviec, úprimné blahoželanie.

11. júla 2008 oslávi 10. výročie kňazskej vysviacky. K tomu vám vyprosujeme hojnosť Božích milostí, nech vás Ježiš Kristus v ďalšom živote posilňuje, Svätý Duch na každom kroku osvecuje a Bohorodička navždy ochraňuje.

Na mnohaja, blahaja lita!

Veriaci z fíliálky Majerovce

30. júla 2008 oslávi životné jubileum duchovný otec **Martin Chudík**. Drahý náš duchovný otec, prijmite od nás vrúčne blahoželanie k vašim 30-tym narodeninám. Do ďalších rokov života vám i vašej rodine vyprosujeme pevné zdravie, veľa šťastia a Božieho požehnanie. Veríme, že s pomocou nebeského Otca úspešne zvládnete štúdium v Ríme. Nech vás Pán Boh a Panna Mária žehnajú vo vašom krásnom, ale ťažkom povolání.

veriaci farnosti Abranovce

POĎAKOVANIE

Drahý náš duchovný otec **Peter Jakub**, chceme sa vám úprimne poďakovať za vašu obetavú prácu pri oprave a zveľaďovaní nášho chrámu a farskej budovy, za čas, ktorý ste nám venovali. Vám a celej vašej rodine vyprosujeme hojnosť Božích milostí.

veriaci obce Ladomirová

SPOMÍNANIE

12. júna 2008 dotýklo vo veku 82 rokov milované a milujúce srdce našej drahej manželky, mamy, babky a prababky **Júlie Fedorkovej** z Rudlova. Kto ste ju poznali a mali radi, spomeňte si na ňu v modlitbe Otče náš a Raduj sa, Bohorodička. Spomína a ďakuje manžel Ján, dcéra Anna a syn Ján s rodinami.

Ježiš, svetlo večné, svieť jej nekonečne.

INZERCIA

PROPOLISOVÁ ŠŤAVA – jediný tekutý propolis na slovenskom trhu bez obsahu alkoholu. Šťava je vhodná na zvýšenie imunity aj pre deti od 3 rokov! Nájdete vo svojej lekárni alebo na www.jvnatur.sk. Informácie: 02/555 711 82, e-apotheke@arcor.de

POZVÁNKY / OZNAMY

Pozvánka na duchovné cvičenia

Srdečne vás pozývame na duchovné cvičenia. Cieľom týchto modlitbových duchovných cvičení je cez modlitbu ruženca a úctu k Presvätej Bohorodičke prehliť oslavu Pána Ježiša prítomného v Najsvätejšej Eucharistii a vypožiť si na príhovor Panny Márie nové zoslanie Svätého Ducha. Termín: **22. – 24. august 2008**

Miesto konania: Gréckokatolícky kňazský seminár bl. P. P. Gojdiča, Sládkovičova 23, Prešov
Poplatok za ubytovanie a stravu: 750 Sk
Bližšie informácie a prihlášky dostanete na tel. číslo 0904 738 048 (VPS). Kontaktná adresa: Jaroslav Dvorščák, Prostějovská 1, 080 01 Prešov
Tešíme sa na spoločenstvo s vami a prosíme o modlitbu za požehnanie.

-jd

Liturgie v Martine a Ružomberku

V Martine sa sv. liturgie slúžia v Kostole Povýšenia sv. Kríža v miestnej časti Martin-Priekopa a raz v mesiaci (druhá nedeľa) v meste vo farskom Kostole sv. Martina. V Ružomberku sa sv. liturgie slávajú v jezuitskom Kostole Povýšenia sv. Kríža (druhá nedeľa v mesiaci a veľké sviatky) a v UPC, v Kaplnke sv. Alberta Veľkého na Filozofickej fakulte KU v Ružomberku počas akademického roka vždy v utorok o 18.00 hod. Srdečne všetkých pozývame k aktívnej účasti na liturgiách a živote farnosti.

Odpust v Levoči

Srdečne všetkých pozývame na odpustovú slávnosť na najväčšie stredoeurópske pútnické mariánske miesto do Levoče. Gréckokatolícke sv. liturgie budú na poľnom oltári v stredu 2. júla o 13. hod., v sobotu 5. júla o 20. hod. a v nedeľu 6. júla ráno bude archijerejská liturgia o 7. hodine. Slávnostná svätá omša bude v nedeľu o 10. hodine.

Odpust v Ruských Pekľanoch

Všetkých gréckokatolíkov pozývame poďakovať sa za milosti, ktoré nám Boh udelil skrze príhovor bl. hieromučeníka Pavla Petra Gojdiča do Ruských Pekľian (okr. Prešov), rodiska tohto prešovského biskupa. Tohto roka si zároveň pripomíname 120. výročie jeho narodenia. Program vyvrcholí archijerejskou svätou liturgiou o 10. hodine.

TV LUX - DOMA JE DOMA

07.07. (pondelok) **07.30** Ranná káva **08.30** Retro blok **09.00** Doma na dôchodku **10.00** Gospel párty **10.55** Večerná univerzita **11.45** Poézia – Vtáčia symfónia **12.00** Anjel Pána **12.25** Generálna audiencia **13.50** Ranná káva **14.50** Pút mládeže Muráň – Levoča **15.20** Hrdinovia viery – Mikuláš **16.00** Katechéza **16.30** Kráľovstvo bez hraníc (10) **17.00** Doma v rodine **18.00** UPeCe live **19.00** Moja misia – Dom nádeje (Ukrajina) **19.25** Bioetika (5) – Prevencia pred AIDS **20.00** Vlastná cesta **20.30** U Pavla **21.30** Pútnici vo Svätej zemi **22.00** Ranná káva **23.00** Doma v kultúre

08.07. (utorok) **07.30** Ranná káva **08.30** Pútnici vo Svätej zemi **09.05** Doma v rodine **10.00** U Pavla **11.00** Gospel párty **12.00** Anjel Pána **12.25** Maryknoll. Keňa – Nairobi **12.50** Tajomná prítomnosť (2) **13.45** Poézia – Vtáčia symfónia **14.05** Ranná káva **15.00** Lumen 2000 **15.30** UPeCe live **16.30** Kráľovstvo bez hraníc (10) **17.00** Doma v zamestnaní **18.00** Octava dies **18.30** Katechéza **19.00** Moja misia – Dom nádeje (Ukrajina) **19.25** Bioetika (5) – Prevencia pred AIDS **20.00** Pút mládeže Muráň – Levoča **20.30** Medzi nebom a zemou **21.15** Luxareň **21.45** Poltón magazín **22.15** Ranná káva **23.10** Doma na dôchodku

09.07. (streda) **07.30** Ranná káva **08.30** Kráľovstvo bez hraníc (10) **09.00** Doma v zamestnaní **09.55** Luxareň **10.20** Generálna audiencia **12.00** Anjel Pána **12.25** Večerná univerzita **13.05** Strečko **14.05** Ranná káva **15.00** Starý zákon (10) **15.30** U Pavla **16.30** Pút mládeže Muráň – Levoča **17.00** Doma v Cirkvi **18.00** Poltón magazín **18.30** UPeCe live **19.30** Octava dies **20.00** Maryknoll. Kambodža – Pribeh Patty Curranovej **20.25** Poltón klub **21.15** Pútnici vo Svätej zemi **21.45** Poézia – Vtáčia symfónia **22.00** Ranná káva **23.00** Doma v rodine

10.07. (štvrtok) **07.30** Ranná káva **08.30** Poltón magazín **09.00** Doma v Cirkvi **10.00** Medzi nebom a zemou **10.45** Poézia – Vtáčia symfónia **11.00** Strečko **12.00** Anjel Pána **12.25** Moja misia – Dom nádeje (Ukrajina) **12.55** Bioetika (5) – Prevencia pred AIDS **13.25** Octava dies **13.55** Ranná káva **14.50** Tajomná prítomnosť (2) **15.45** Večerná univerzita **16.35** Maryknoll. Kambodža – Pribeh Patty Curranovej **17.00** Doma v kultúre **18.00** Pútnici vo Svätej zemi **18.35** Retro blok **19.00** U Pavla **20.00** Gospel párty **21.00** Katechéza **21.30** Lumen 2000 **22.00** Ranná káva **23.00** Doma v zamestnaní

11.07. (piatok) **07.30** Ranná káva **08.25** Tandem kvíz (10) **09.10** Doma v kultúre **10.05** UPeCe live **11.00** Poltón klub **12.00** Anjel Pána **12.25** Luxareň **12.55** Hrdinovia viery – Mikuláš **13.35** Ranná káva **14.30** Generálna audiencia **15.50** Medzi nebom a zemou **16.35** Maryknoll. Kambodža – Pribeh Patty Curranovej **17.00** Doma na dôchodku **18.00** Kráľovstvo bez hraníc (10) **18.30** Sedembolestná **19.00** Strečko **20.00** štúdio AHA **20.30** Chvály **21.30** Večerná univerzita **22.10** Ranná káva **23.05** Doma v Cirkvi

12.07. (sobota) **07.00** Medzi nebom a zemou **07.40** Kráľovstvo bez hraníc (10) **08.05** Chvály **09.00** Večerná univerzita **09.40** štúdio AHA **10.05** Strečko **11.00** U Pavla **12.00** Anjel Pána **12.25** Gospel párty **13.20** Generálna audiencia **14.40** Starý zákon (10) **15.10** Katechéza **15.40** Sedembolestná **16.10** Maryknoll. Kambodža – Pribeh Patty Curranovej **16.45** Octava dies **17.10** Tandem kvíz (11) **17.45** UPeCe live **18.40** Poltón klub **19.35** Luxareň **20.00** Moja misia – Dom nádeje (Ukrajina) **20.55** Bioetika (5) – Prevencia pred AIDS **21.00** Lumen 2000 **21.30** Retro blok **22.00** Sedembolestná **22.30** Pútnici vo Svätej zemi **23.00** Tajomná prítomnosť (2)

13.07. (nedela) **07.00** Strečko **08.00** Kráľovstvo bez hraníc (11) **08.25** Starý zákon (11) **08.55** Hrdinovia viery – Mikuláš **09.30** Svätá omša **10.30** Poltón klub **11.30** Luxareň **12.00** Anjel Pána **12.25** Poézia **12.40** Pútnici vo Svätej zemi **13.10** Chvály **14.10** Maryknoll. Kambodža – Pribeh Patty Curranovej **14.40** Lumen 2000 **15.05** Retro blok **15.35** Hrdinovia viery – Mikuláš **16.10** Starý zákon (11) **16.35** Kráľovstvo bez hraníc (11) **17.05** Sedembolestná **17.35** Medzi nebom a zemou **18.20** Poltón magazín **18.50** Tandem kvíz (11) **19.30** Katechéza **20.00** Gospel párty **21.00** U Pavla **22.00** Cesta do Betlehema **22.50** Octava dies **23.20** Večerná univerzita **00.00** Sedembolestná

14.07. (pondelok) **07.30** Ranná káva **08.30** Retro blok **09.00** Doma na dôchodku **10.00** Gospel párty **11.00** Večerná univerzita **11.40** Poézia **12.00** Anjel Pána **12.25** Generálna audiencia **13.55** Ranná káva **14.55** Cesta do Betlehema **15.45** Starý zákon (11) **16.20** Kráľovstvo bez hraníc (11) **17.00** Doma v rodine **18.00** Poltón klub **19.00** Moja misia – Island **19.25** Bioetika (6) – Legalizácia eutanázie **20.00** Luxareň **20.30** U Nikodéma **21.30** Sedembolestná **22.00** Ranná káva **23.00** Doma v kultúre

15.07. (utorok) **07.30** Ranná káva **08.30** Sedembolestná **09.00** Doma v rodine **10.00** U Nikodéma **11.00** Gospel párty **12.00** Anjel Pána **12.25** Maryknoll. Kambodža – Pribeh Patty Curranovej **12.50** Chvály **13.45** Poézia **14.05** Ranná káva **15.00** Lumen 2000 **15.30** Poltón klub **16.30** Kráľovstvo bez hraníc (11) **17.00** Doma v zamestnaní **18.00** Octava dies **18.30** Katechéza **19.00** Moja misia – Island **19.25** Bioetika (6) – Legalizácia eutanázie **20.00** Cesta do Betlehema **20.50** Medzi nebom a zemou **21.35** Vlastná cesta **22.00** Poltón magazín **22.30** Ranná káva **23.30** Doma na dôchodku

16.07. (streda) **07.30** Ranná káva **08.30** Kráľovstvo bez hraníc (11) **09.00** Doma v zamestnaní **09.55** Vlastná cesta **10.20** Generálna audiencia **12.00** Anjel Pána **12.25** Večerná univerzita **13.00** Strečko **14.00** Ranná káva **15.00** Hrdinovia viery – Mikuláš **15.35** U Nikodéma **16.35** Cesta do Betlehema **17.25** Doma v Cirkvi **18.30** Poltón klub **19.30** Octava dies **20.00** Maryknoll. Guatemala – Sayaxché **20.25** UPeCe live **21.20** Sedembolestná **21.45** Poézia **22.00** Ranná káva **23.00** Doma v rodine

17.07. (štvrtok) **06.45** Priamy prenos so Svetového stretnutia mládeže (SSM) so Svätým Otcom zo Sydney **09.00** Doma v Cirkvi **10.00** Medzi nebom a zemou **10.45** Poézia **11.00** Strečko **12.00** Anjel Pána **12.25** Moja misia – Island **12.50** Bioetika (6) – Legalizácia eutanázie **13.25** Octava dies **13.50** Ranná káva **14.50** Chvály **15.50** Večerná univerzita **16.30** Program **16.35** Maryknoll. Guatemala – Sayaxché **17.00** Záznam zo SSM so Svätým Otcom zo Sydney **19.00** U Nikodéma **20.00** Gospel párty **21.00** Katechéza **21.30** Lumen 2000 **22.00** Ranná káva **23.00** Doma v zamestnaní

18.07. (piatok) **07.00** Priamy prenos so SSM so Svätým Otcom zo Sydney **10.05** UPeCe live **11.05** Poltón klub **12.00** Anjel Pána **12.25** Vlastná cesta **13.00** Starý zákon (11) **13.35** Ranná káva **14.30** Záznam zo SSM so Svätým Otcom zo Sydney **18.00** Kráľovstvo bez hraníc (11) **18.30** Evanjelium – Osivo zmierenia **19.00** Strečko **19.55** Program **20.00** štúdio AHA **20.30** Tvár Krista v umení (1) **21.30** Večerná univerzita **22.15** Ranná káva **23.15** Doma v Cirkvi

19.07. (sobota) **07.00** Medzi nebom a zemou **07.45** Kráľovstvo bez hraníc (11) **08.20** Tvár Krista v umení (1) **09.10** Večerná univerzita **09.50** štúdio AHA **10.45** Priamy prenos so SSM so Svätým Otcom zo Sydney **13.30** Generálna audiencia **14.50** Starý zákon (11) **15.15** Katechéza **15.45** Cesta do Betlehema **16.35** Octava dies **17.00** Tandem kvíz (12) **17.45** Poltón klub **18.40** UPeCe live **19.40** Moja misia – Island **20.15** Bioetika (6) – Legalizácia eutanázie **20.45** Lumen 2000 **21.15** Retro blok **21.45** Cesta do Betlehema **22.35** Evanjelium – Osivo zmierenia **23.00** Chvály

20.07. (nedela) **02.00** Priamy prenos so SSM so Svätým Otcom zo Sydney **08.00** Strečko **09.00** Kráľovstvo bez hraníc (12) **09.30** Starý zákon (12) **10.00** Hrdinovia viery – Bernadeta **10.30** UPeCe live **11.30** Vlastná cesta **12.00** Anjel Pána **12.25** Poézia **12.45** Cesta do Betlehema **13.15** Tvár Krista v umení (1) **14.35** Program **14.40** Záznam zo SSM so Svätým Otcom zo Sydney **17.45** Medzi nebom a zemou **18.30** Poltón magazín **19.00** Tandem kvíz (12) **19.45** Katechéza **20.15** Gospel párty **21.10** U Nikodéma **22.05** Dostať šancu **22.40** Octava dies **23.10** Večerná univerzita **23.50** Dostať šancu

Štúdio AHA! Magazín o mladých nielen pre mladých. Vždy iná, vždy aktuálna téma. Veci, o ktorých treba hovoriť. Srdeční ľudia, dobrá hudba, hlboké posolstvo – to je svet, ktorý ponúkame.

Anjel Pána! Priamy prenos z Vatikánu, kde sa každú nedelu veriaci spoločne s pápežom modlia mariánsku modlitbu Anjel Pána. Po nej sa pápež prihovára zhromaždenému ľudu a cez nich veriacim celého sveta.

TV LUX družica Thor III; 0,8° západne; 12 169 MHz; horizontálna, lineárna polarizácia; FEC7/8; 28,0 Msp. Ideálny na príjem je digitálny satelit DVB-S a parabolická anténa s priemerom minimálne 80 cm.

RÁDIO LUMEN

Pondelok – Piatok: 00.00 Reprízy relácií **03.30** Pod vankúš **05.00** Rádio Vatikán (čes. a slov.) **05.30** Raňajší hudobný blok **05.45** Ranné chvály **06.00** Lumenáda **08.30** Športecho **09.00** Lumenáda **11.00** Lumen Fórum **12.00** Anjel Pána, zamyslenie **12.10** Hudobný aperitív **13.00** Lumen Fórum **16.00** Hudobné relácie (PO – TOP 15, UT – Vykopávky RL, ST – Piesne na želanie, ŠT – Gospelparáda, PI – Staré, ale dobré) **17.30** Infolumen I. **18.00** Emauzy **19.00** Svetielko **19.35** Modlitba posvätného ruženca **20.00** Infolumen II. **20.15** Rádio Vatikán **20.30** Hlavná večerná relácia (PO – Študentské šapitó; UT – Duchovný obzor; ST – Lupa; ŠT – História a my; PI – Úvovor) **22.00** Večerná hudobná relácia (PO – Počúvaj srdcom, UT – V modrom tieni, ST – Pohoda s klasikou, ŠT – 1. v mesiaci – Hudobné návraty, 2. a 4. v mesiaci – Divadlo sveta (šanson), 3. v mesiaci – Jazzový klub) **23.00** Čítanie na pokrač. **23.30** Infolumen I.

Sobota: 00.00 Reprízy relácií **03.00** Pod vankúš **05.00** Rádio Vatikán (čes. a slov.) **05.30** Raňajší hudobný blok **05.45** Ranné chvály **06.00** Ranné spojenie **09.00** Hodinka Vášho štýlu **10.00** Auto-moto klub **11.00** Kolotoč **12.00** Anjel Pána, zamyslenie **12.10** Sobotný aperitív na ľudovú nótu **13.00** Zaostrené **14.00** Tip-Top **16.00** Piesne na želanie **17.30** Infolumen I. **18.00** Emauzy **19.00** Ruženec pre Slovensko **20.00** Infolumen II. **20.15** Rádio Vatikán **20.30** Od ucha k duchu **23.00** Pod Vankúš **23.30** Infolumen I.

Nedela: 00.00 Reprízy relácií **03.30** Pod Vankúš **05.00** Rádio Vatikán (čes. a slov.) **05.30** Raňajší hudobný blok **05.45** Ranné chvály **06.00** Ranné spojenie **08.30** Svetielko Plus **10.00** Effeta, otvor sa! **11.00** Fújarôčka moja **12.00** Anjel Pána, zamyslenie **12.10** Hudobný aperitív **13.00** Literárna kaviera **14.00** Rozhlasová hra **15.00** Svetlo nádeje **16.00** Piesne na želanie **17.30** Infolumen I. **18.00** Emauzy **19.00** Duchovné Svetielko **19.40** Modlitba posvätného ruženca **20.00** Kresťanské noviny **20.15** Rádio Vatikán **20.30** Vešpery **21.00** Karmel **23.00** Zamyslenie **23.10** Pod Vankúš **23.30** Infolumen I.

SLOVENSKÁ TELEVÍZIA

JEDNOTKA:

05.07. (sobota) **10.00** Svätá omša na sviatok sv. Cyrila a Metoda z Nitry

DVOJKA:

04.07. (piatok) **12.35** Velké záhady – Rajske záhrady. **13.55** Stopy dávnej minulosti – Pribinov hrad v Zalavare. Rozprávanie Pavla Dvořáka o Pribinovi.

05.07. (sobota) **12.45** Stopy dávnej minulosti – Kostolík takmer zázračný. Ducové z obdobia Velkej Moravy. **13.10** Jozef kardinál Tomko o sv. Cyrilovi a Metodovi. **15.10** Cyrilo-metodské dni v Terchovej. **18.45** Na počiatku bolo slovo – zápas o slovanskú liturgiu a jej význam pre Slovensko; **19.55** Svätocenné slovo na sviatok sv. Cyrila a Metoda – príhovor otca M. Hospodára

06.07. (nedela) **09.30** Mariánska hora v Levoči – Pútnické miesta; **10.00** Levočská púť – svätá omša z Mariánskej hory v Levoči; **17.35** Dejiny kresťanstva – Kresťanstvo na území Slovenska v rokoch 400 – 907

11.07. (piatok) **14.10** Trezor – Listy a odkazy farára Hodžu. Dokument.

13.07. (nedela) **08.10** Islam v Európe – slovenská časť; **10.15** Dovidenia, Chiara – rozlúčka s Chiarou Lubichovou, zakladateľkou Hnutia Fokolare; **12.10** V Metodovej brázde – dokumentárny film o profesorovi a teológovi ThDr. Jánovi Murínovi; **23.15** V Metodovej brázde

20.07. (nedela) **09.30** Stretnutie mládeže s pápežom v Sydney

27.07. (nedela) **12.00** Modlitba za umelca – dokumentárny film o Vincentovi Hložníkovi a o jeho sakrálnej tvorbe; **17.35** Sedemopočetníci – dokumentárny film o žiakoch sv. Cyrila a Metoda; **01.35** Sedemopočetníci

03.08. (nedela) **10.35** Návšteva pápeža Benedikta XVI. v koncentračnom tábore Auschwitz-Birkenau, kde zahynuli sv. Maximilián Kolbe a karmelitánka sv. Edita Steinová, pôvodom Židovka. **18.15** Ajhla, človek – dokumentárny film o maliarovi J. Bezákovi; **00.10** Ajhla, človek

SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rádio Slovensko: PO – PI **05.20** Zamyslenie na dnešný deň; **ST 19.20** Ekuména – spravodajstvo zo sveta ekumény; **ŠT 19.20** Rádio Vatikán; **PI 03.45** Rádio Vatikán; **SO 03.45** Rádio Vatikán; **NE 09.30** Kresťanská nedela; **21.05** Cesty; **Rádio Regina:** **ST 21.00** Cesty; **SO 20.00** Cesty; **NE 07.55** Z duše (nedelňá úvaha); **09.30** Kresťanská nedela; **18.10** Frekvencia M; **Rádio Devín:** **NE 08.00** Hudba, život, viera; **13.50** Kresťanská hudba; **15.30** Slovo pre veriacich i neveriacich; **Rádio Patria:** **NE 07.10** Svetlo – náboženská relácia; **07.50** Rádio Vatikán; **18.45** Liturgia (1. nedela v mesiaci – PC, 2. nedela – GKC, 3. – 5. nedela – iný program)

Rádio Slovensko

05.07. (sobota) **09.30** Slávnostná gréckokatolícka svätá liturgia zo Sečoviec. Celebruje biskup Peter Rusnák.

Kresťanská nedela (NE 09.30 – Rádio Slovensko, Rádio Regina)

06.07. Rímskokatolícka sv. omša z Kostola Sv. rodiny v Bratislave-Petržalke
13.07. Rímskokatolícka svätá omša z Kostola Sv. rodiny v Bratislave-Petržalke
20.07. Rímskokatolícka svätá omša z Kostola sv. Antona Paduánskeho v Košiciach
27.07. Evanjelické služby Božie zo Svedlára

Z duše (NE 07.55 – Rádio Regina)

06.07. Ivan Šulík: Solúnska misia **13.07.** Daniel Dian: Prázdny

20.07. M. Saniga: Človek – hrobár?

Cesty (NE 21.05 – Rádio Slovensko; ST 21.00, SO 20.00 – Rádio Regina)

05.07. Nábož. spektrum (A. Brillová) **12.07.** Nábož. spektrum (L. Malík)

19.07. Nábož. spektrum (A. Brillová) **26.07.** Nábož. spektrum (P. Gabriš)

Slovo pre veriacich i neveriacich (NE 15.30 – Rádio Devín)

06.07. Pravda vyslobodzuje, host: A. Adamovičová (P. Gabriš)

Svätý Serafím Sarovský:

Pravdivá viera nemôže existovať bez dobrých skutkov. (pokračovanie v tajničke)

Pomôcky: Aja, Air, Aliud, Aru, Pléd	Odpočívavo	Inými slovami, z latinčiny	Slovenská národná rada, skr.	Aki	Koralové ostrovy	Autor: V.Komanický, Humenné	Vpisal	Cennosti	Označenie veršov Koránu	Príbeh
Nemka						Invázia				
						Osobné zámeno				
3. časť tajničky										
Nápev				Oslovuj 3. os. množ. čísla						
				Druh Fiatu						
Solmizačná slabika			Zhotovil liatím						4. časť tajničky	Zlé plnenie dodávky
			Hlupák							
Osti						Slovná pomoc				
						Fáza Mesiaca				
slovo	Lietadlo, zastaralé	Predložka								
		1. časť tajničky			Dole					
					Vykladač islamu					
Lyže				Hudobná stupnica				Tĺc		
				Bosky				Mužské meno		
Patriáci bohu Átonovi							Indonézske mesto			
							Zašiva diery			
Plietol						Hrubá látka				
						Iniciačná sviätosť				
Okresný výbor, skr.			Druh fazule						Olympia, po domácky	Kenyan shilling. skratka
			Egyptský boh Mesiaca							
Belvédér										
Grécky boh lásky					2. časť tajničky					
Ukazovacie zámeno					Meno Bulbu					

osemsmerovka

J	N	K	R	S	T	E	Ž	Í	R	K	Z	K	O	S	Ť	Á		
L	O	E	O	A	Ž	C	H	Í	B	T	N	E	A	A	M	T	A	
L	O	K	C	H	C	E	M	A	O	Á	I	A	C	H	D	J	Š	K
O	O	D	O	I	L	L	H	R	L	O	S	A	E	U	S	A		
L	I	T	R	P	R	Ž	I	H	I	A	V	R	D	N	L	I		
L	I	H	O	O	A	Z	L	Á	P	Z	I	I	A	A	E	B		
P	A	S	B	R	R	K	R	B	Š	C	H	M	Z	E	R	R	O	
S	O	Z	A	A	I	O	A	E	O	A	A	A	Ž	R	Ó	Z		
L	I	K	E	B	N	L	N	L	M	R	D	U	M	L	A	T		
Ž	P	L	O	D	O	E	J	O	E	L	U	R	O	T	V	T		
Č	I	D	O	R	R	N	N	T	S	C	R	N	E	E	E	A		
K	Ň	A	Z	O	A	A	V	A	T	I	K	Á	N	V	D	R		
O	P	A	K	O	V	A	N	I	E	O	Č	H	S	K	O	B		

Legenda: ÁBEL, ÁRON, BLUD, BRAT, CELA, DREVO, DUŠA, ELIÁŠ, HNEV, HRIECH, HROB, CHARIZMA, CHOROBA, IZRAEL, JERICHO, JOEL, KŇAZ, KORENE, KOSTĚ, KRÍŽ, KRST, KVET, LIEK, LISABON, LOTOR, MAMONA, NAZARET, NOSIČ, ODEV, OKNO, OMŠA, OPAKOVANIE, OPICA, PASCHA, PILÁT, PLOD, POKOJ, POKORA, POSOL, RODIČ, RUDA, SOKOL, SVET, TALMUD, TÓRA, VATIKÁN, VIERA, ZBOR, ZRADA, ŽIAK.

Tajničku osemsmerovky tvorí 36 nevyškrtaných písmen
Autor: Marek Pataky

Zo správnych riešení krížovky alebo osemsmerovky vylosujeme držiteľa knihy o bl. Vasíľovi Hopkovi.

Firma PROMONT - výroba VITRÁŽE
aj do izolačného dvojskla. tel.: 0903 601 931;
0918 623 064; www.promontca.sk

NAJEKONOMICKEJŠIE VYKUROVANIE pre KOSTOLY

TEPLOMETY - okamžité teplo
Teplometry sú elektrické infražiarčiče, ktoré produkujú tepelné žiarenie najviac podobné slnečnému. Nezohrievajú m3 vzduchu, ale zohrievajú m2 plochy. Nie je treba temperovať.
Za málo peňazí teplo ihneď, keď ho potrebujete. Náklady na kúrenie klesnú aj o 70%.

QH CONTROL s.r.o. divízia vykurovanie
0910 77 66 77

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, obrazov, sôch a zlátenie. Oprava a ladenie organov. Pokryvanie striech a veží. Ponúkame zľavu, stopercentnú kvalitu a dlhoročnú záruku. Tel.: 035/ 659 31 39, 0905 - 389 162; www.reart.szm.sk

TEPELNÁ IZOLÁCIA SYSTÉMOM FÚKANEJ MINERÁLNEJ VLNY MAGMARELAX
vám prinesie okamžitú výraznú úsporu energií a tepelnú pohodu. Zateplujeme trémové strechy, pultové strechy, steny s dutinou a stropné konštrukcie. Technické posúdenie, zameranie a optimálny návrh riešenia ZDARMA.
KAČEŇÁK Rastislav, Technicko-obchodný poradca
Mobil: 0915 042 522

CHCETE MAŤ REKLAMU ALEBO INZERCIU V TOMTO ČASOPISE?
Ponúkame vám možnosť inzercie a reklamy pre podnikateľov a živnostníkov. Riadková inzercia: 5Sk za slovo, zvýraznené slovo 7,50Sk, rámček 50Sk (ceny sú bez DPH). **Prí rámčeku možnosť farebného podkladu zadarmo.**
Plošná inzercia:
Celá zadná strana: 5.500Sk + DPH
Polovica predposlednej strany (v každom druhom čísle): 3.000Sk + DPH
Prí viacnásobnom opakovaní zľava až 30 %!!!

s úsmevom

■ Karolko príde zo školy a niekoľko minút si pri umývadle vyplachuje oči.
„Čo sa ti stalo?“ pýta sa otec.
„Učiteľ biológie vravel, že mám v oku nejakú rohovku!“

■ Vždy, keď dávam večer deti spať, rozmýšľam, či ich mám „uložiť“, alebo „uložiť ako“.

■ Jano kupuje od Fera záhradu. Ako si ju tak obzerá, škriabe sa za uchom a hovorí: „Veľmi pekná záhrada, len je veľmi veľká.“
„Ale to sa len tak zdá. Sem dáš cibuľu, sem mrkvu, tam sliepky...“
„No tak dobre, dohodnuté.“
Po čase sa opäť stretnú a predávajúci sa pýta: „Tak ako záhrada?“
„Perfektná. Cibuľa obrovská, mrkva po pás, iba tie sliepky nevyšli. Asi som ich dal veľmi hlboko.“

■ Do plného autobusu nastúpi babka, postaví sa k chlapcovi a hovorí: „Chlapče, nemohol by si sa postaviť?“
„Babka, dobrý pokus, ale toto poznám. Ja sa postavím a vy si sadnete.“

Svätý Eliáš

Pozemský život svätých ľudí často pozostával z mnohých neuveriteľných udalostí. Nebol iba životom modlitby, ale aj pohnutých životných situácií. V rôznom usporiadaní sa tieto mimoriadne životné chvíle objavujú na ikonách v jednej projekcii, jediným pohľadom zachytí človek dôležité okamihy života svätca, ktoré ikonopisec znázorní plynulým

druhých ľudí, liberálny postoj voči Bohu, jeho slovu i požiadavkám na človeka.

Prorok ostro vystupuje proti modloslužbe, a tým aj proti mocným tohto sveta (kráľ Achab a jeho manželka Jezabel), a preto sa stáva utekajúcim a skrývajúcim sa – nie však zbabelcom, ale tým, ktorý plní Pánovu vôľu. Aj ikona nám o tom hovorí cez žehnajúcu Božiu pravicu

z pravého horného rohu ikony. S Eliášom bol Boh. Bol aj s celým blúdiacim Izraelom. Staral sa o Eliáša neobyčajným spôsobom. Zo Svätého písma vieme, ako mu krkavec pri potoku Karit prináša mäso, keď sa tam musí skrývať. Ikonopisec to zachytil v pravom dolnom rohu na ikone. Zázračne ho nasýtil aj cestou na Horeb, kde ho v jaskyni oslovil Pán: „Čo tu robíš, Eliáš?“ Eliáš mu otvorí svoje srdce. Odhalí Bohu zmysel svojho života – vernosť Bohu, dôslednú vernosť: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupcov! Veď synovia Izraela opustili tvoju zmluvu, tvoje oltáre zborili a tvojich prorokov pobili mečom! Ja sám som ostal, za mojím životom však sledia, chcú mi ho vziať.“ (1 Kr 19, 9 – 10)

Eliáš mal veľkú bázeň pred Bohom. Pre neho nebolo v jeho živote nič také dôležité ako Boh, jeho prikázania, viera. A odmenou za taký Bohu verný život, v ktorom sa Eliáš neprispôbil „modrenej dobe“, bol jeho zázračný odchod do neba. To je aj ústrednou myšlienkou ikony a posolstvom pre nás, ktorí ju kontemplujeme. „A ako išli v rozhovore, zrazu ich oddelili od seba ohnivý voz a ohnivé kone a Eliáš vystúpil vo víchrici do neba.“ (2 Kr 2, 11)

Od Eliáša berie plášť prorok Elizeus, na ktorom spočinul Eliášov duch tak, ako ho prosil. Aj to je na ikone zobrazené a človeka to privádza jemným spôsobom k Ježišovmu slovu: „Proste a dostanete ...“ ■

Svätý Eliáš je uchvátený do neba (novgorodská ikona, 16. stor.). Snímka: www.infartarte.it

prechádzaním zo situácie do situácie. Alebo okolo staticky zobrazenej postavy sú zo všetkých strán ešte menšie ikonky, na ktorých sú znázornené udalosti zo života svätca – tzv. klejmá.

Ikona sv. proroka Eliáša opisuje viacero okamihov a udalostí z jeho pestrého života. Pozerajúc sa na ikonu vznikajú v mysli rôzne otázky, na ktoré treba odpovedať, aby došlo k vzájomnej komunikácii. Aby to nebol iba pekný pohľad či obdiv nad umeleckým stvárnením, či ikonopiscovým dôvtipom. Cez oči, cez zrak i myseľ máme prísť až k srdcu a na misu nášho života dať konkrétne ovocie našich postojov, názorov i skutkov.

Doba, v ktorej žil Eliáš, sa v mnohom podobala našej – výrazné náboženské i spoločenské zmeny, veľká snaha a boj o moc a presadenie vlastných záujmov na úkor

Elmont - Ivák ZVONÁRSTVO

jediná profesionálna firma na Slovensku

ponúka komplexné riešenia pre chrámy.

Automatizáciu chrámových zvonov

Používame najspolahlivejšiu technológiu pre zvonenie, ktorá spočíva v bezkontaktnom snímaní polohy zvona s motorickým pohonom riadeným mikroprocesorovou jednotkou. Osvedčená novinka! pohon pomocou lineárneho motora, žiadne fyzické spojenie pohonu so zvonom, chod zvonu je bez vibrácií, maximálne priblíženie k ručnému zvoneniu. Prevádzame kompletnú rekonštrukciu pôvodného zavesenia a uchytenia zvonov ako aj elektrických pohonov. V roku 2007 sme elektrifikovali celkovo 80 zvonov.

Digitálne zvony spolu s hodinovým odbíjaním

Ojedinelé riešenie, pri ktorom odpadá finančne náročné použitie liatych zvonov, alebo nákladné rekonštrukcie zvonových zariadení. Systém obsahuje 4 zvony, hodinové odbíjanie, denný automat, automat-pohreb, zvonkohry (napr. tichá noc, Svadobný pochod).

Vežové hodiny

Ponúkame nový patentovaný vežový stroj pre Váš chrám, riadený DCF signálom, pre štyri číselníky do priemeru troch metrov vyrobených laserovou technológiou za bezkonkurenčné ceny spolu s hodinovým odbíjaním.

Zabezpečenie dodania zvonov

Ponúkame dodanie chrámových zvonov od najväčšieho zvonolejárskeho majstra v Európe p. FELCZYNSKÉHO s tradíciou 197 rokov od 35 kg do 12 000 kg.

Ozvučenie

Ponúkame dodanie a montáž osvedčenej zvukovej aparatury. Reprobedne vyrobené samozrejme z dreveného profilu pre dokonalú dynamiku, mikrofóny SHURE s fantómovým napájaním 48 V pre najkvalitnejší prenos hlasu, mix-pulty fi. BEHRINGER.

Osvetlenie chrámov ako aj kompletnú elektrifikáciu chrámu

Ponúkame a montujeme úsporné metal-halogenidové svietidlá, ktoré nahrádzajú klasické halogénové 150, 300, 500, 1000 W reflektory s úsporou až 75% energie

Zváranie zvonov

Prevádzame zváranie prasknutých zvonov akejkoľvek veľkosti a hmotnosti.

Kúrenie do chrámu - tepelné žiariče, lavicové kúrenie

Ponúkame osvedčené kúrenie do chrámu tepelnými žiaričmi, ktoré neohrievajú vzduch ale ľudí, okamžitý pocit tepla a zabraňujú tvorbe pliesní a baktérií. Taktiež ponúkame lavicové kúrenie.

Patent

Od 13.07.2000 sme držiteľia Patentu na elektronický regulátor zvonov, ktorý je zapísaný do registra podľa § 11 ods. 1 zákona č. 478/1992 Zb. ako úžitkový vzor č. 2675.

Osvedčenie a typová skúška

Ako jediná firma na Slovensku sme držiteľia certifikátu vydaného Technickou inšpekciou Banská Bystrica na elektrifikáciu, automatizáciu a výrobu vežiaka (konštrukcie) zvona do váhy 6000 kg.

K vežovým hodinám ponúkame zdarma diaľkové ovládanie zvonov. Samozrejmosťou je záruka 3 roky a 6 rokov na prevedené práce.

ELMont
Albín Ivák
Liptovské Sliače 914
034 84

Tel: 0905 518 786, 0905 642 499
Tel.Fax: 044- 43 20 295
<http://www.ivakzvony.sk>
email: ivakzvony@ivakzvony.sk

Prvé sväté prijímanie v našich farnostiach

Ďačov

Slovinky

Humenné-mesto

Snímka: Pavol Keša

Prešov-Sekčov

PILSERVIS Ján Mrug st. & Ján Mrug ml.

Servis a predaj techniky pre váš les, záhradu a hobby
Plavnica 12, 065 45, tel./fax: 052/43 93 526, 0903 863 362, 0907 570 120

NOVINKA Mot. kosačka s pohonom Štartovanie na kľúčik

Motor	B&S
Výkon	5,5 kW
Záber	48 cm
Objem koša	75 l
Cena	17.990,-Sk

PREDĹŽENÁ ZÁRUKA 5 ROKOV

Motorová kosačka bez pohonu	
Motor	B&S
Výkon	2,5 kW
Záber	40 cm
Objem koša	70 l
Cena	6.990,-Sk

PREDĹŽENÁ ZÁRUKA 5 ROKOV

Motorová kosačka s pohonom	
Motor	B&S
Výkon	2,9 kW
Záber	46 cm
Objem koša	70 l
Cena	10.990,-Sk

Motorový vyžmač STIHL FS 38

Výkon	0,65 kW
Hrúbka lanka	2 mm
Váha	4,1 kg
Záber	20 cm
Objem	27,2 cm ³
Cena	4.990,-Sk

U nás si môžete taktiež zakúpiť motorové pily, záhradné traktory, krovinořezy, štvorkolky, snehové frézy a k nim príslušenstvo. A ak sa nechcete rozčuľovať pri skladaní kosačky, krovinořezu, motorovej pily a inej techniky donesenej v škatuli domov, zakúpte si ju u nás, my vám ju skompletizujeme, vybavíme olejom a nastavíme na okamžité použitie. To všetko v cene stroja. Na naše výrobky poskytujeme originálne náhradné diely, záručný a pozáručný servis, nákup na splátky.

Pracovný čas:

pondelok – piatok 7.30 – 16.00
sobota 7.30 – 12.00

Disponujeme týmito značkami:

